

naša luč

1982

2

krepka primera — dala bi zanjo cekin!

oton župančič — duma

JANEZ SVETOKRIŠKI:

Če vi možje bote pamet nucali, de z ženo ne bote mir prelomili, desilih žene vam bodo uržoh dale, skuzi vašo potrpežljivost bote ženo potolažili inu mir v hiši imeli inu z mirom vse sreče . . . Gvišnu, da se nej bati v takoršni hiši obene nesreče, zakaj takoršna hiša je nebu, če je pak krejh vmej možam inu ženo, hiša peku rata.
(NA NOVIGA LEJTA DAN)

FRANCÈ PREŠEREN:

. . .
Živé naj vsi naródi,
ki hrepené dočakat' dan,
ko, koder sonce hodi,
prepír iz svéta bo pregnan,
ko rojak
prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo mejak!
. . .
(ZDRAVLJICA)

FRAN LEVSTIK:

Vsak človek je tak, kakršnega je Bog dal; vsak ima nekaj nad sabo: kdor ni grbast, morda pa je trobast! . . . Svet je hudoben ter ne pomisli, da je Bog velik, človek majhen.
(MARTIN KR PAN Z VRHA)

FRANCÈ BEVK:

Čedermac je stal sredi izbe in stiskal pesti . . .

Iskal je novih ugovorov . . . Ni jih bilo težko najti . . . Zavest narodne posebnosti, ponos rodu, ki je v stoletjih pobledel, a nikoli popolnoma ugasnil. Ustno izročilo, bajke in pesmi; vse, kar se kot sladka melodija dotika srca in duše. V svoji mladosti je bogato črpal iz tega globokega vira. Nepozabni zimski večeri, ko je čepel ob ognjišču, na katerem so tleli kostanjevi in hrastovi panji. Z drhtečim srcem, z odprtimi usti je poslušal zgodbe, ki so se vse nanašale na preteklost te ozke,

uboge zemlje. Veličastna podoba bur-nih, na videz svobodnih dni, ko so njihovi pradedje stali na mejah in branili beneško republiko. Pesmi, ki jih je pela mati in so se kot nevidna roka iz davnine rahlo, božajoče dotikale duše. Zavedal se je, da je Slovenec. In da je ta uboga, ozka zemlja Slovenija.

(KAPLAN MARTIN ČEDERMAC)

IVAN PREGELJ:

Nič ni bolj svetega kakor žena, ki je rodila! Nič večjega ni, kakor je njena ljubezen. Po materah šele smo si bratje. Po materah ena družina. Videl sem mater dojiti tuje dete. Ljubezen matere je presegla pravico moža. Zakaj jo imenujejo slabo, ker je ženska? Zakaj jo ponižujejo? Otroci, ki gledajo Gospoda, ljubijo mater. Najsvetejši ljubijo najčistejšo. Mati, tvoje ime je sladko . . . Tvoje ime je sveto v ve-ke . . .

(PLEBANUS JOANNES)

FRANCÈ KOBLAR:

Človek mora vdano sprejeti nase, da je postavljen v življenje, da ga je Bog namenil v svoji modrosti in previdnosti za svet in za večnost — nič ne more dodati in nič odvzeti, malo more storiti in še to malo je tako nevredno, da je komaj vredno besede. In vendar trpimo ob spoznanju te malovrednosti, hočemo uspehov in smo žalostni, kadar se obrne kaj proti nam. Nečimrnost v nas se ne dá zatreti.

(MOJ OBRAČUN)

ALOJZ REBULA:

V času, ko se razglaša smrt romana, bi rad napisal roman. Roman Slovenije. Kjer bi hiteč v nasprotna razvodja šumele Drave in Save in Soče. Kjer bi se v svoji apnenčasti slavi rezale na nebo Julijske in Kamniške planine. Kjer bi iz svojih zelenih naročij bučali Rog in Pohorje, Bohor in Trnovski gozd. Kjer bi se valovi trt po-

ganjali za valovi brinja in valovi rododendrona za valovi macesnov. Kjer bi v barvah krvi in sonca tekli cviček in traminec, ritoznojčan in teran. Kjer bi zaljubljeno dišalo po nageljnih in smrtno po rožmarinu. Kjer bi se kopal premog in svinec, marmor in uran. Kjer bi se iz tridentinskih stoletij približovala znamenja in zvonički. Kjer bi pod slamatimi obrvmi dremale zidanice in se med leščevjem belila kužna znamenja. Kjer bi vode silile proti Črnemu morju, duhovi pa proti Sredozemlju.

(SNEGOVI EDENA)

iz narodne skrinje

ČE BI SE DEKLA TAKO LAHKO DOBILA KAKOR ŽENA, BI BILO LEPO NA SVETU.

Če je pridna žena, je stava dobljena. ČE SE MOŽ IN ŽENA PREPIRATA, JE KAČJE GNEZDO V HIŠI.

Denar in žené — vladarji zemljé. DVE ŽENSKI V KUHINJI JE HUJE KO SODNI DAN.

Hiša ne stoji na zemlji, ampak na ženi. KDOR SE ŽENI, IMA ŽAGO IN MALIN, POTLEJ PA VSEGA PO MALEM.

Kakršna matka, takšna Katka.

KOMUR ŽENA HLAČE KUPI, TEMU SE JE VEDNO ZANJE BATI.

Lahko je ženo dobiti, težko jo narediti. ŽENSKA BREZ MOŽA JE KOT HIŠA BREZ STREHE.

Moški brez žene je kakor soba brez stene.

MOŽA JE LAŽJE DOBITI KOT OBRDŽATI.

Nevesta bogata je rada rogata.

NI VSAKDO MOŽ, KATERI IMA ŽENO.

Kar v mladih letih zamudiš, težko še kdaj popraviš (Slomšek).

KDOR V BREZNO LETI, SE ZA ROBIDO LOVI.

(Etbín Bojč,
PREGOVORI IN REKI
NA SLOVENSKEM)

Slika na naslovni strani: CERKEV SV. JANEZA v Bohinju se s svojo preprosto gradnjo skladno ujema z okolico.

In se je zgodilo...

Vsemu svetu je zastal dih, ko je 13. decembra šef poljske vlade in partije Jaruzelski razglasil na Poljskem vojno stanje.

Voditelje neodvisnih delavskih in kmečkih sindikatov so vtaknili v ječo, prav tako na stotine študentov in razumnikov ter na tisoče delavcev (govori se o 40 tisoč jetnikov). Novicam v deželo in iz nje so zaprli pot. Osumljenci morajo v zapor ali na prisilno delo brez sodbe. Kršilec vojnega prava je lahko v resnem primeru obsojen na smrt. Ista usoda lahko doleti tistega, ki zavrne delo v za življenje važnih podjetjih. Poljska mesta so preplavili tanki. Pravice delavcev, ki jih je Solidarnost v napornih pogovorih izsilila od vlade, so čez noč padle v vodo.

V imenu koga se je vse to zgodilo? V imenu Marxa in Lenina.

In zakaj? Zato, ker je partija pripeljala gospodarstvo na psa, pa je bila na tem, da zleti iz sedla. To so z grozo uvideli v Varšavi in Moskvi. Iz Moskve je prišla grožnja: „Če ne uredite stvari sami, jih pridemo urediti mi!“ Poljska KP je poklicala na pomoč vojake. Naredili so državni udar in s tem vzeli delovnemu ljudstvu še tisto malo pravic, ki jih je dotlej imelo.

Vse se je začelo poleti 1980. Začelo se je pravzaprav že nekaj let prej, ko so se jeli delavci na Poljskem, s pomočjo oporečnikov iz krogov razumnikov, pripravljati na ustvaritev neodvisnih sindikatov. Poleti 1980 so prišli s svojim načrtom na dan: rojena je bila Solidarnost, neodvisno združenje delavcev, da brani njihove pravice proti „delavski avantgardi“. Odbori Solidarnosti so rasli kakor gobe po dežju, h gibanju so pristopali tisoči delavcev, članov Solidarnosti se je namnožilo na deset milijonov. V istem razmerju je padala sila partije (po zadnjih ugotovitvah ima KP v Poljski le še 7% pristašev). Proti toliki množici je bila brez moči: resnični zastopniki ljudstva so potisnili samozvane zastopnike v kot.

Prav lahko je razumeti ob teh dogodkih strah Moskve in njeno grožnjo vkorakanja. Ko bi se stvari razvijale še nekaj časa tako, bi bila oblast poljske KP na tleh. Isto bi se utegnilo zgoditi potem še v kakšni „bratski“ deželi (saj je svoboda tako nalezljiva). Vojaški udar na Poljskem torej prav lahko razumemo. Sprašujemo se le, koliko časa je človekove osnovne pravice možno zatirati. Tudi potrpežljivost ljudstev ima meje.

Zahodnonemški pisatelj in nobelovec Heinrich Böll je zapisal: „Še do danes ni zahodnoevropska levica doumela, da se tudi v imenu socializma dogajajo resnične strahote. Čas je, da ne stojimo križem rok, marveč da se zganemo... Če sovjetska ali poljska komunistična vlada sedaj govori o kontrarevoluciji, ju je treba zavrniti, da je bila „revolucija“ Solidarnosti doslej edina mirna revolucija. Danes uganjajo revolucijo na Poljskem vojak.“

Papež je ob zadnjih dogodkih na Poljskem večkrat naglasil: „Kristjani stojimo odločno na strani patriotičnih sil, to je neodvisnih sindikatov.“

UREJA uredniški odbor.
Odgovorni urednik
dr. Janez Hornböck

ZALAGA Družba sv. Mohorja
v Celovcu

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt
Austria

NAROČNINA (v valuti zadevne
dežele):

Anglija 5 tun.
Avstrija 130 šil.

Belgija	300 fran.
Francija	50 fran.
Italija	9000 lir
Nemčija	20 mark
Nizozemska	20 gld.
Švedska	50 kron
Švica	19 fran.
Avstralija	9 dol.
Kanada	12 dol.
ZDA	10 dol.

Razlika v cenah je zaradi neenake poštnine v posameznih državah in različnih deviznih preračunavanj.
Naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava NAŠE LUČI.

PRINTED IN AUSTRIA

SPLOŠNE

POGOVORI Z ZDOMCI SO BILI PONEKOD SLABO OBISKANI

Tisti pa, ki so prišli, so povedali stvari, s katerimi niso zadovoljni. Veliko pripomb so imeli na račun slabega obveščanja o spremembah carinskih predpisov. Predvsem zadnji predpisi, ki dovoljujejo, da se sme prinesiti v Jugoslavijo le za 200 dinarjev predmetov, so povzročili na meji številne zaplete. Nekateri so se tudi hudovali na carinike, ki da se jim pri opraviilu poslov nič ne mudi. Seveda so pa ravno cariniki najmanj krivi za težkoče na meji v zvezi z novimi predpisi. Ti so povzročili dolge kolone pri vstopu v domovino. Zdomce so predstavniki občin in gospodarstva seznanili z nič kaj ugodnimi možnostmi za vračanje, saj so povsod

zaposlovanje novih delavcev precej omejili. Le tisti, ki so voljni odpreti obrtne delavnice, imajo še vedno velike možnosti. Dobre obete za tiste zdomce, ki imajo veselje za kmetovanje, nudi tudi kmetijstvo, ki so mu politiki dodelili le pravo mesto v slovenskem gospodarstvu.

„DAN ZAVODA ZA REHABILITACIJO INVALIDOV“ JE PRIVABIL ŠTEVILNE LJUDI

Šolski razredi in drugi občani so si pod strokovnim vodstvom ogledali delo vseh štirih zavodov v Ljubljani (Bolnica, Inštitut, Ortopedija in Oprema). V zavodih je zaposlenih 450 ljudi, od katerih ima četrtnina visokošolsko izobrazbo. Trudijo se, da bi telesno in duševno strtim pomagali nazaj v običajno življenje, ki ga je prekinila telesna poškodba ali bolezen. Njihovo delo je po-

gosto po nekaj mesecih kronano z uspehom. Zavod ima tudi oddelek, kjer izdelujejo spodbujevalce, elektronske aparate, ki so že mnogokrat pomagali tistim, ki so si poškodovali živce ali mišice. Tako mnogi zopet shodijo ali premaknejo sicer negibno roko. V „Ortopediji“ in „Opremi“ pa izdelujejo različne proteze in ortopedske pripomočke. 30 odstotkov vseh izdelkov tudi izvozijo in si tako zagotove devize za uvoz potrebnih delov iz tujine.

ŽENSKÉ PRI ISKANJU ZAPOSLITVE NALETE NA VRSTO TEŽAV

Na prvem mestu je gotovo neugodna izobrazbena struktura. Lani je bilo kar 57,5 odstotkov žensk brez kvalifikacije, veliko jih pa nima tudi osnovnošolske obvezne izobrazbe. Tudi se še vedno preveč odločajo za pretežno „ženske šole“ in „ženske“ poklice. Tako sestavljajo ženske kar 75 odstotkov vpisanih na pedagoških šolah in 83 odstotkov na šolah medicinske smeri in samo 27 odstotkov jih je v šolah za kvalificiranje delavce. Podobno je tudi pri zdomcih. Več kot polovica žena skrbi za dom ali pa ne more najti zaposlitve. Do pred kratkim je bil velik problem tudi nočno delo. Sedaj pa se je delež žensk v nočnih izmenah le zmanjšal.

13. SLOVENSKI PEVSKI TABOR PRIČAKUJE 250 ZBOROV

Priloge na ta pomemben dogodek na Slovenskem so že stekle. Na seminarju v

Šentvidu pri Stični, kjer bo v juliju ta tabor, so zborovodje pregledali notni material in izbrali pesmi, ki jih bodo zbori tam peli. Odobrili so tudi himno tabora „Pojo naj ljudje“, za katero je napisal besedilo Janez Kranjec iz Cerknice. Kritike na račun kvalitete petja pa je dobro zavrnil neki zborovodja, ko je dejal, da ljudje pojejo narodne pesmi, za katere ni moč reči, da so slabe, in da jih pojejo s srcem, zakar jim ne smemo ničesar očitatij.

PRIZNANJE POSREDNIKU MED SLOVENSKO IN ČEŠKO LITERATURO

Dr. Oton Berkopec, publicist in član Slovenske akademije znanosti in umetnosti, je ob svoji 75-letnici dobil visoko priznanje Društva bibliotekarjev Slovenije, Čopova nagrada. Njegovo prevajalsko posredništvo v obeh smereh se je odlikovalo po širokopo- teznosti, ažurnosti in izčrpnosti. Bil je nameščeneec Slovenske knjižnice v Pragi in njegova zasluga je, da danes fond slovenskih izvirnih knjig v tej ugledni knjižnici prekaša po kvaliteti in kvantiteti vse knjižnice izven Slovenije. Po njegovi zaslugi dobiva tudi naša Slovanska knjižnica še danes svež in bogat dotok čeških knjig. Skupaj s prijateljem, češkim pesnikom Josefom Horo, je izdal leta 1940 v Pragi antologijo slovenske lirike pod naslovom „Hvezdy nad Triglavem“. Ob njegovi sedemdesetletnici so v Pragi pripravili razstavo njegovih del in izdali pregledno brošuro „Slovanska knjihovna a slavi- stika“.

IDRIJA je eno gospodarskih in kulturnih središč notranje Primorske.

PO KRAJIH

BELTINCI

Pomurska založba je izdala pesmarico, v kateri je kar 75 prekmurskih narodnih pesmi. Te pesmi je med dolgoletnim glasbenim delovanjem v tem kraju zbral Gustav Gonza. Pesmarico so predstavili na koncertu, na katerem sta Prekmurski oktet iz Murske Sobote in moški pevski zbor iz Beltinc zapela pesmi iz te pesmarice, med njimi tudi znano „Vsi so venci bejli“.

BLED

Angežji, ki jih je letos potovalna agencija „Yugotours“ pripeljala na počitnice v Jugoslavijo, najbolj cenijo tukajšnje Toplice, kjer so najbolj zadovoljni z hotelskimi uslugami in dobro hrano. V tej anketi sta se dobro odrezala tudi hotela „Lovec“ in „Golf“, med slabšimi pa je bil portoroški „Bernardin“.

CELJE

Tukajšnji rokometaši so bili lansko leto med vsemi športniki najboljši. S svetovnega prvenstva za mladince v Lisboni so namreč prinesli domov kar štiri zlate kolajne. Na prvenstvu so premagali svojega starega tekmeča, ekipo Sovjetske zveze.

ČRNOMELJ

Livarji v Beltu so z delom v preteklem letu zadovoljni, saj so kljub stalnim težavam, ki so jih imeli zaradi pomanjkanja koksa, železa in furanskih smol, le izpolnili proizvodni načrt. Tako so izdelali kar 13.800 ton odlitkov, s katerimi so zlagali predvsem domače tržišče.

DOBRNA

Zaposleni v zdravilišču „Dobrna“ so se na volitvah odločili za priključitev k velepodjetju „Merx“. Zdravilišče je imelo namreč v lanskem letu okoli 7,5 milijona dinarjev izgube, ki pa jih sami ne bodo mogli pokriti. Najbolj jih tišči k tlom odplačevanje kreditov za hotel. Hotel sam pa je bil tričetrtrinsko zaseden in je tako posloval brez izgub, seveda če odmislimo odplačevanje dolgov. „Merx“ bo moral v slučaju, da se bodo njegovi zaposleni odločili za združitev s tem podjetjem v dolgovih, prevzeti tudi program o dokončni zidavi nekaterih potrebnih stavb, kot npr. novo trgovino, kavarno in športne objekte.

GORNJA RADGONA

V tej občini, kjer živi okoli dvajset tisoč ljudi, imajo sicer kar 170 obrtnikov. Žal pa je nekaterih preveč, drugje pa premalo. Tako se z avtoprevozništvom ukvarja kar 35 ljudi, z gradbeništvom 33, predelavo kovin 27, 22 pa jih opravlja razne zasebne obrtne storitve. Nimate pa niti enega kovača, pečarja, kolarja in čevljarja. To nepopolnost v strukturi obrti občutijo predvsem mladi, ki se teh poklicev ne morejo izučiti doma.

IZOLA

Obrtna zadruga „Galeb“ je v decembru proslavila peto obletnico uspešnega delovanja. Na svečani seji so z zadovoljstvom govorili o opravljenem delu. Zastavljeno letni plan v višini 390 milijonov dinarjev so dosegli že v septembru. Letos pa bodo uredili zadružne prostore v obrtni coni. Pred-

vsem pa bodo skušali pridobiti še več novih članov.

KRANJ

Savski folkloristi so se udeležili prvega mednarodnega folklornega festivala v Las Palmasu na otoku Gran Canaria v Kanarskem otočju. Kranjčani so med desetimi skupinami iz različnih evropskih držav izstopali z pisanostjo in raznolikostjo domače folklore, ki jo je predstavilo 45 pesalcev, pevcev in instrumentalistov. V Las Palmas so jih povabili zato, ker so se prej dobro izkazali v Barceloni, kjer jih je videl direktor tega festivala.

LENDAVA

V decembru so tu ustanovili društvo za vzgojo in varstvo ptic. Na občnem zboru, ki se ga je udeležilo vseh dvajset članov društva, so se dogovorili, da bodo naredili krmilnice za ptice. V ta namen so se povezali tudi z učenci osnovne šole, ki so obljubili, da bodo tudi oni skrbeli za krmljenje ptic pozimi. Navezali pa so tudi stik z društvom „Slavček“ iz Beltinc, ki tudi skrbi za blagor ptičjega rodu.

LIPOVCI

Šestdeset malčkov iz te vasi blizu Beltincev in sosednje vasi Bratonci bo odslej obiskovalo nov otroški vrtec, ki so ga s pomočjo soboške „Mure“ in s pridnim delom domačinov zgradili v kratkem času. Celotna gradnja je stala 6,5 milijona dinarjev. Domačini so za gradnjo prispevali gramoz in opravili 500 ur prostovoljnega dela.

LJUBLJANA-MOSTE

Ljubljanski nadškof in slovenski metropolit dr. Alojzij (dalje na strani 9)

Ali so RDEČI MARŠALI sodniki ali izvrševalci ukazov?

Primerjava z napoleonsko dobo francoske revolucije je površna in vodi v zmotno. Napoleonov vzpon ni sledil šele 60 ali 30 let po uspešni revoluciji. Vrsta blestečih zmag v zunanjih vojnah je bila bistveni pogoj. Le 10 let po razdejanju Bastilje (= pariške jetnišnice za politične kaznjence, znamenja zatiranja) je šla večina naroda navdušeno za mladim prvim konzulom. Nobene teh prvih pa ni pri komunističnih režimih tega stoletja.

Ce je pa treba razumeti pod „bonapartizmom“ uspešno in v bistvu oblastveno politično nalogo vojakov v nekom političnem sistemu, potem je sleherni komunistični režim že vse od oktorske revolucije „bonapartistična“ oblika oblasti. Breznjeva npr. lahko imenujemo vojaškega diktatorja v civilu.

DIE WELT, Hamburg, 30. dec. 81/2.

Iz tretje košare Helsinške sklepne listine lahko vzameš katero koli ČLOVEKOVO PRAVICO, pa boš odkril, da jo v komunističnem svetu komaj kaj spoštujejo.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 7. dec. 81/4.

le kaj počne dobri Bog ob nesrečah nedolžnih?

zakaj dopušča Bog trpljenje nedolžnih? zakaj ne poseže vmes, če je vsemogočen in neskončno dober?

Avstrijska in nemška televizija sta pred kratkim prinesli večdelno nanizanko ZAKAJ KRISTJANI VERUJEMO? Iz nje objavljamo najzanimivejša poglavja.

Dvom o tem, ali ima življenje sploh kakšen smisel in kakšnega, je obenem vselej dvom o Bogu: Če Bog je, ali nam res hoče dobro? Zlepa ni pogostejše slišati kakšnega drugega verskega vprašanja kot to: Zakaj Bog trpljenje dopušča? Zakaj ga tako križem rok gleda? Ti vprašanji nista zgolj vprašanji: sta že tudi nekak očitek Bogu.

Trpljenje, ki je zadolženo, ki je skoraj neogiben sad neke vidne krivde, je še kar mogoče razumeti. Kaj pa je s trpljenjem nedolžnih in tistih, ki še nimajo glasu in v rokah moči, da bi se lahko krivicam postavili po robu?

Bog?

Tukaj je nekaj pričevanj pomembnih ljudi o Bogu.

● Heinz Zahrnt je zapisal v knjigi *Zakaj verujem tole: Odgovor evangelija na vprašanje o trpljenju sveta se glasi: „Bog se trpljenju naravnost upira. Bog je namreč proti vsemu, kar človeka ‚uničuje‘ — zato je tudi proti sleherni obliki trpljenja. Bog ljubezni je v dokončnem spopadu z zlom, s tem pa tudi z vsako*

Današnji del nadaljevanke se sooča prav s tem vprašanjem.

V kliniko pripeljejo nezavestno nosečnico blizu poroda: na poti v bolnico je njen mož, močno pijan, povzročil na cesti nesrečo. On in voznik drugega avta sta bila pri priči mrtva; žena je bila močno poškodovana; za življenje njenega še nerojenega otroka sedaj tu v bolnici vsi tretetajo.

Otroka morajo zdravniki iz matere s cesarskim rezom predčasno vzeti. Življenja mu ne morejo več rešiti.

V tem ozračju, nabitem s strahom in prizadetostjo, se vsi sprašujejo, kako more Bog dopustiti kaj tako strašnega. Kako sploh more bivati krščanski Bog, o katerem velja, da je pravičen in nad vse ljubezniv? Kako lahko tako neprizadeto gleda, da razne nesreče kot lakota,

vrsto trpljenja in hudega na svetu (od krivde do lakote, od strahu do revščine, od krivice do nesreče) — to sestavlja smisel in vsebino Jezusovega evangelija. Bog noče, da ljudje jočejo, temveč jih hoče pripeljati do veselja. Ropot svetovne zgodovine izzveneva v smeh odrešenih.“

● Angleški zdravnik in pisatelj Archibald Joseph Cronin je napisal v svojem življenjepisu *Pustolovščine dveh svetov* naslednje: „Kot mlad fant sem mislil na Boga in se ob njem nasmihal s prezirom biologa. Ko pa sem pomagal pri čudežu novega rojstva, delil z umirajočimi

potresi, povodnji, pohabljenost, boleznimi, smrt, pa zatiranje in nasilje zadevajo ravno nedolžne ljudi?

Žena v nezavesti bo, ko se bo prebudila, vprašala po svojem možu. Treba ji bo dati odgovor, da je ob nesreči prišel ob življenje. Vsi v sobi bi se radi izognili tej dolžnosti odgovora. Nazadnje prevzame to nalogo sestra Neža, čeprav ji ni lahko. Ona je sicer redovnica, a kljub temu nima nobenega patentiranega recepta, po katerem bi lahko ljudem delila tolažbo. Prepričana je, da lahko tolaži, če sploh koga, le tiste, ki verujejo v Boga.

S. Neža trdno meni, da je ob trpljenju in smrti vera v Boga za marsikoga tolažba in moč. V zaresni nesreči zmore nekoga zares potolažiti le Bog, človek tega ni sposoben.

Neka žena, ki je pred dvema dnevi rodila in ki s. Neži prizna, da v Boga ne veruje, sprašuje, ali je treba razumeti strašno usodo one žene kot božjo kazen. S. Neži se zdi, da temu odgovoru sama ni kos: nemogoča se ji zdi sodba o tem, če in v kakšni meri je Bog pravičen do milijonov ljudi, ki živijo v bedi in trpljenju. „Bog sam ve, čemu se vse to dogaja!“ Navzlic vsemu veruje v Boga in prav ta vera jo priganja, da skuša po svojih močeh omiliti trpljenje toliko nedolžnih ljudi.

tihе nočne ure in začutil diha smrti, je bilo moje nadute samozavesti konec. Skušnja mi je odkrila globlje vrednote. Od ošabnosti sem se poslovil. To je bil moj prvi korak k Bogu.“

● Indijski mislec Šri Aurobindo je zapisal v knjigi *Človeški ciklus* tole: „Tako kakor naredi telesni barbar za svoj cilj in merilo odličnost telesa in razvoj telesne moči, zdravja in hrabrosti, naredi gospodarstveni barbar za svoj cilj in merilo zadostitev potreb in želja ter kopicenje lastnine. Njegov vzor človeka ni ne omikan ne plemenit ne zelo pameten ne pošten in ne veren

Spričo vedno in povsod prisotne sile zla nam postane jasno, da ne smemo božjega ravnanja presojudi po svojih merilih, ker bi se nam sicer izcimila podoba Boga, ki se kot nekak mučitelj neprestano maščuje nad ljudmi. Nasprotno moramo rendi, da je Bog povsem drugačen. Sprijazniti se je pa treba s tem, da običi naše spraševanje o Bogu v protislovjih.

S. Neža pripravi gospo do tega, da jame ta pripovedovati, kaj je sama doživela ob otrokovem rojstvu pred dvema dnevoma. Gospa pove, da jo je ob rojstvu napolnilo čudovito občutje, ki jo je na eni strani naredilo od sreče in hvaležnosti brez moči, pred katerim je pa na drugi strani imela tudi strah.

Prav to občutje, ki mu ne vemo imena, nam daje neko slutnjo o Bogu, meni s. Neža. Prek tega občutja dobi Bog dostop do nas in nam daje skrajna doživljati, da se oglašva v nas k besedi višja resničnost: nekdo, ki obenem zajema ves svet.

Obе ženi — brezverna in s. Neža — hodita pogosto v mestno cerkev. A medtem ko počenja prva to iz zanimanja za umetnostno zgodovino, je isto za s. Nežo prava nujna njene vere, da tam moli. Sicer pa išče Boga povsod, kjer ga je moč najti.

S. Neža je v življenju razvijala začetno doživljanje Boga in tako ji je

človek, temveč uspešen človek. Uveljaviti se, uspeti, pridobivati, kopičiti, imeti — v tem je človekovo življenje. Takšno življenje se bo pa pričelo dušiti in bo padlo od lastnega preobilja ali pa se bo razletelo v napanjanju za surovim razmahom... Celó človek, ki razmišlja, navadno zanemari vse, kar ne koristi njegovim mislim: npravnost, lepoto, razum, duha. Onkraj človekovega dolgotrajnega umskega prizadevanja, da bi prišel do popolne kulture, se nam odpira starodavni verski in duhovni vzor, upanje v nebeško kraljestvo v nas samih in v božje mesto na zemlji.“

postal Bog nekdo, ki ga je mogoče neposredno doživljati, osebni Bog, ki ga lahko nagovarja s „ti“, s katerim lahko v molitvi govori in ki je zanjo vedno in povsod prisoten.

Za s. Nežo spada trpljenje k življenju tako kot jed in pijača. Pove, da to lahko trdi zato, ker veruje v Boga, ki je postal človek, da je živel naše življenje in trpel sovraštvo, zavist, slo po oblasti, nasilje in smrt kakor mi.

Prav trpljenje in smrt božjega Sina, Jezusa iz Nazareta, kažeta, kdo je pravzaprav Bog: tisti, ki nas ima čez vse rad, ki nas pa tudi vabi v samopozabo in dajanje za druge. Kajpada ostaja Bog slej ko prej skriti Bog: ne moremo ga skrčiti v naše možgane. Sicer bi pa, ko bi ga mogli, ne bil več Bog.

Kaj naj torej rečemo na vprašanje o božji „neprizadetosti“ ob našem trpljenju?

Tole:

● **Bog se je neštetokrat razodel, predvsem in najpopolnejše prek Kristususa. Govoril je o sebi. To je zgodovinsko dejstvo, ki ga zmore sprejeti sleherni, še tako kritični duh, če le ne zbeži pred njim v predsodke.**

● **Ta Bog je predvsem Bog ljubezni. Prav zato, ker je imel človeka, ki ga je sam ustvaril za srečo, tako rad, je storil največ, kar je sploh mogel: poslal je med nas svojega edinega Sina in ga prepustil usodi najbednejšega človeškega bitja, strašnemu trpljenju in grozni smrti na križu. Zakaj? Zdi se nam, da zato, da bi s tem dal tudi najbolj ubogim tolažbo v njihovem trpljenju.**

● **Zakaj se ta vsemogočni in vse-dobrotni Bog ob toliko in tolikem trpljenju nedolžnih ljudi ne zgane in molči, ostaja skrivnost. Predvsem takrat, ko gre za naravne nesreče (potrese, povodnji, požare), ki so navsezadnje odvisni le od njegovih zakonov. Iz svetega pisma vemo glede tega le to, da se nam Bog po lastni izjavi razodeva le v meri, kot sam hoče (Mojzesu: „Mojega obličja ne moreš gledati.“).**

● **S krščanskimi doživljajci Boga, mistiki, moramo „pustiti“ Bogu vso njegovo svobodo. Obenem se mu pa moramo predajati z vsemi svojimi sposobnostmi in talenti. Vzor takšne vere in življenjske drže je Jezus iz Nazareta, ki je v svojem življenju na neprekosljiv način dopuščal, da je Bog ostajal Bog.**

**kaj je ateizem?
kje ima vzroke?
kako jih odpravljati?**

**kako so
možni
misijoni
med
ateisti?**

Kaj se je zgodilo, da je ateizem posebno v tem našem stoletju na tako zmagovitem pohodu, da prazni cerkve, se posmehuje vernim, jih stalno vabi v svoj tabor in oznanja svet brez Boga?

KAJ JE ATEIZEM, KDO SO ATEISTI?

Besedica ateizem pomeni predvsem brezboštvo, torej brezverje. Lahko je

svetovni nazor (ne verujem), lahko samo način življenja (vprašanja o Bogu so mi odveč, o njih ne preišlujem, pozorno pa poudarjam človeka ali druge stvari).

Lahko govorimo o človeku, ki veruje, in o tistem, ki ne veruje. Tukaj gre seveda za religiozno vero, saj ni človeka, ki ne bi vsaj v nekaj verjel, veroval. Nekdo bo veroval v človeka, v umetnost, v ljubezen. Drugi bo verjel samo v denar in moč. Tretji spet v moč narave in njene zakone. Ogromno je takšnih verovanj, ki so velikokrat lahko nadomestilo za Boga.

Ateizem je danes gotovo najbolj razširjen po tako imenovanem krščanskem svetu, posebno po razviti Evropi in Severni Ameriki, ter seveda po državah, ki hočejo biti svetovnonazorsko čiste, ki živijo iz načela: verujem, da ne verujem; tem se zdi ateizem izredno važen.

Kdo so ti ateisti, ljudje, ki so zaradi svetovnega nazora, svoje lastne opredelitve ali pa zaradi mnogih drugih vzrokov brez Boga, brez vere? Kdo so in kje so? To, da so med nami, nam je jasno. Toda če so med nami, so to Slovenci, takšni kot mi, popolnoma navadni ljudje, ki živijo, se žalostijo, se veselijo, ljudje, ki so večinoma bili krščeni, mnogi so dobili tudi versko vzgojo. Izgubljeni sinovi torej, izgubljene ovce, izgubljene drahme.

KJE JE VZROK ZA ATEIZEM BIVŠIH KRISTJANOV?

Kaj je bil vzrok, da so se ti ljudje, naši bratje, odvrnili od vere in Boga? Zdaj je tu že tretji rod, mnogi niso niti krščeni več. Je bil kriv nevredni oče, da se je izgubil sin? Je bil pastir slab, da se je izgubila ovca? Ali pa je bil tu upor proti Bogu, greh, ki se kaznuje s prekletstvom?

Izraz „vera“ ima lahko dva pomena:

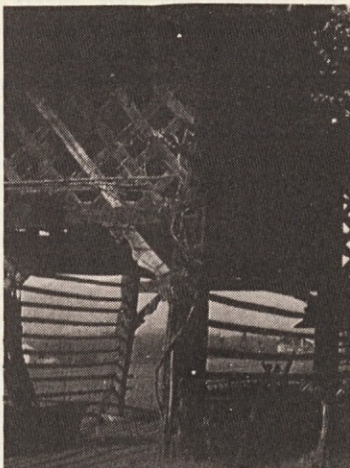
1. pomeni, da verjamemo, verujemo v temeljne krščanske resnice, predvsem v evangelije, sveto pismo, dogme katoliške Cerkve, torej v veliki verečini v takšne stvari, ki jih ne moremo izkustveno preveriti, niti vsega razumeti;

2. pomeni osebno vero, osebno povezavo človeka z Bogom; ta je nadnaravna in odvisna od božjega delovanja na človekovo dušo; tu gre za pravo krščansko duhovnost, o kateri nam pričajo sveti ljudje; ta naredi človeka „božjega“, torej bistveno drugačnega od ateista.

Gre torej za odnos človeka do Boga: za njegovo obrnjenost k Bogu ali za odvrčanje, odvrnjenost od njega. Da bi se obrnili k Bogu, moramo narediti marsikaj, in tega nas učijo razna verstva. In kako učijo evangelij? „Boga nikoli nihče ni videl: edinorojeni Sin,

kakršno gnezdo ...

● **FRANC SALEŠKI FINŽGAR** je zapisal: „Družinsko in versko življenje je bilo pri nas doma tako zgledno, da ga še danes občudujem. Ena duša in eno telo, če hočete. Cerkveno življenje je bilo družini sveta in potrebna dolžnost. Vera je bila lepa, da si je za ves svet želim take. Večerna molitev vedno skupna — rož-

ni venec. Sveta maša nedeljska, v delavnikih pa za godove in posebne svetnike. V naši hiši je bila pobožnost in je bila vernost. Mati — žena molitve in zaupanja v Boga in Marijo. Njene podobe ne gledam le z globokim spoštovanjem, častim jo kot svetnico. Pa oče? Mati nežnost, oče moč; mati srce, oče razum; mati plahost, oče pogum. Verem brez sklonjene glave, trden, jase. Vse verske dolžnosti so mu bile svete, v vsaki družbi. V vernem okolju sem dorastel. Oče, bil si živo verem, zvest Bogu in njegovim zapovedim. Stotisočkrat zahvaljen za vse!“

SVETA GORA se dviga devet kilometrov severno od Nove Gorice: nudi čudovit razgled.

ki je v Očetovem naročju, on je povedal. "Trebaja poslušati Kristusa. Najprej moramo verovati, verjeti njegovi besedi, njegovemu evangeliju in pripeljal nas bo do osebne vere.

Kaj je bilo krivo ali kdo je bil kriv, da krščeni ljudje, torej že vcepljeni v Cerkev, niso mogli verovati?

Veri kot sestavu božjih resnic se včasih silno upira razum, ki ga to stoletje tako obožuje. Naše mišljenje je tista prepreka: daje nam vtis, da se da

vse premeriti, izračunati, stehpati in presoditi. Razum nam daje varen in žal lažen občutek, da smo središče vesolja. Naš razum neprestano vpije: jaz, jaz, samo jaz!

● Jezus je rekel: „Nihče ne more priti k meni, če ga ne pritegne Oče, ki me je poslal.“ Torej se v bistvu mnogi, ki so se navidezno odvrnili od Boga in izstopili iz Cerkve, niso nikoli odvrnili in niso nikoli izstopili, ker v resnici nikoli niso bili, kajti Oče jih ni bil pritegnil.

● **JOSIP SREBRNIČ**, škof na Krku, je dal napisati na nagrobnik svojih staršev v Solkanu: „Učili ste nas v družini moliti, Marijo častiti, dom ljubiti, pridno delati, tiho trpeti, skromno živeti. Bog vam bodi plačnik za vse!“

● **OTON ŽUPANČIČ** je povedal: „Da je meni izklesati slovensko sobo, da mi je razdeliti slovenski strop po umetnosti in po narodni volji: v naši sobi središče je kot, naš strop izvira iz kota, naše leto iz božiča, naša družina iz Svete družine, naša

misel iz svetega Duha — tako je hotel naš narod.“

● **ALPHONSE DE LAMARTINE**, francoski pesnik, je zapisal: „V naši družini je bil Bog eden izmed nas. V nas je živel s pravi mi pojmi. Čutili smo ga v starših. Doživljali smo ga med otroki. Brž ko smo naredili prve korake, smo se že pogovarjali z njim. Materina kolena so bila prvi družinski oltar. Duhovnost je dihala iz njenih besed in dejanj. Očetu Bog ni bil samo pojem, temveč predvsem celovit vzgojni sestav in program.“

ne le besede

● **Brazilski nadškof CAMARA** je na obisku v ZRN pred kratkim rekel: „Kar grozi tretjemu svetu, ni eksplozija prebivalstva, marveč eksplozija sebičnosti. Tretjina bogatašev krade surovine in trgovsko blago dvema tretjinama revežev. S predpisovanjem števila otrok pa jim kradejo tudi pravico, da bi rodili toliko otrok, kolikor jih sami želijo.“

● **MATI TEREZIJA** in njene „misijonarke ljubezni do bližnjega“ so v preteklih osmih letih poskrbele za 134.000 novorojenčkov, ki so ležali po ulicah indijskega glavnega mesta.

● Pred kratkim je izšel v Zagrebu v hrvaščini **NA-SLOVNIK KATOLIŠKE CERKVE V SFRJ**. Na koncu knjige je zapisan pregled katoliške Cerkve v Jugoslaviji. V Jugoslaviji je 6.820.000 katoličanov, to je 31 % prebivalstva. Škofij je 23, župnij 2780, duhovnikov 4177 (na vsakega pride 1633 vernikov), bogoslovcev 514, redovnic 6394. Podatki so s konca leta 1980.

● V **SOVJETSKI ZVEZI** se vera oživlja. 1959 je zapisala „Pravda“, da bijejo veri v Sovjetski zvezi zadnje ure. Danes je opaziti tam poživljanje verske zavesti posebno pri mlajšem rodu razumnikov, ki so izšli prav iz režimskih vzgojevališč. Sedanja obnovljena zavest je celó postala zelo važna sestavina pri oporečnikih v Sovjetski zvezi.

● Ljudje brez Boga vidijo morda v veri samo neke zapovedi, ki se v veliki večini ne skladajo z njihovimi hotenji, neke prazne obrede, zanimivo narodnostno posebnost ali pa na drugi strani politično nevarnost. Menijo, da cerkvenemu vodstvu nikakor ne morejo zapupati, vedno iščejo njegove skrite napake, po katerih ima vernike po navadi samo za svoje orodje. Z veseljem se pohujšujejo nad kristjani, ki delajo drugače, kot jim ukazuje vera.

● Tu smo prišli do prave korenine ateizma: do ljudi, ki se imajo za kristjane, delajo pa drugače, kot jim ukazuje vera. „Kdor ima moje zapovedi in jih spolnjuje, ta me ljubi.“ Kakšne so njegove zapovedi? „To je moja zapoved, da se med seboj ljubite, kakor sem jaz vas ljubil.“

Pa ne samo ljubezen med njegovimi učenci, tudi ljubezen do vsakega človeka, ki telesno ali duševno ranjen leži ob poti življenja; še več, ljubezen tudi do vseh, ki njegovim učencem nasprotujejo. Biti zadnji, biti služabnik vsem ljudem, žrtvovati se za vse . . . Kristjan mora biti torej bistveno drugačen od navadnega človeka.

Ko je napočil čas drugačnih družbenih odnosov, industrijske revolucije, so

se taki ljudje, ki jih je pozunanjena vera zgolj utesnjevala, skušali čim hitreje osvoboditi. Kjer niso tvegali kazni, družbenega škandala ali obsodbe, se je proces odvijal hitreje. Zanimive stvari so se dogajale — in se še dogajajo — na primer pri preseljevanju iz dežele v mesto: prav neverjetno hitro so taki priseljenci izgubili vero.

KAJ TOREJ ZDAJ?

Ateisti počasi v nekaterih okoljih resnično postajajo večina, tako imenovani „normalni“ ljudje, osvobojeni Boga, kot mislijo. Vendar so večinoma brez notranjega življenja in zato navezani na zunanje znake: na življenje, moč, denar, seks in modne muhe, ki jim pestrijo življenje. Do greha imajo čisto „človeški“ odnos: grešijo vselej, kadar mislijo, da jim to ne bo škodovalo.

In kakšen je odnos Boga do teh ljudi? Vsak ateist, ki nehoté, celó brez svoje vednosti, izpolnjuje njegove zapovedi, prejema hvalo od Boga. In ali ni resnično veliko ljudi, za katere vemo, da ne verujejo v Boga, ki se pa nesebično žrtvujejo za sočloveka? V takem človeku lahko prepoznamo Kristusa; čeprav ga sam ni spoznal, ni

daleč od njega! Vendar so takšni „verniki brez Boga“ osamljeni v viharju zla, ki nas zagrinja. Hitro izgubijo vse opore.

Poleg le zunanjega verovanja, ki umira in bo moralo umreti, poleg le zunanjega ateizma, ki samopašno priča o človekovi zaverovanosti v samega sebe in o njegovem neverjetnem samoljubju, se od Kristusovega prihoda naprej dogaja še nekaj skrivnostnega: reka Življenja in Resnice teče dalje, z mogočnim šumenjem in vekomaj skrivnostna . . . Blagor resnično vernim!

Kaj naroča Jezus svojim učencem? „Še druge ovce imam, ki niso iz tega hleva. Tudi tiste moram pripeljati in poslušale bodo moj glas.“ Toda kako oznanjati evangelij tistim, ki ne priznavajo Boga in živijo po postavi tega sveta?

Jasno je dejstvo: če hočemo nekaj dajati, potem moramo to tudi imeti. Tisti, ki prodaja nekaj, česar nima, velja najmanj za goljufa. Misijonarji Jezusovega evangelija morajo torej izpolnjevati Jezusove zapovedi, s tem so prebivališče Boga. To je prvi pogoj. V Apo-

(dalje na strani 29)

oče kljubovalnega otroka

Okrog tretjega leta pride pri otrocih polletna doba kljubovalnosti: nič nočejo slišati o naših navodilih in željah. Z njimi ni mogoče spregovoriti pametne besede. Kričijo kot obsedeni, mečejo se po tleh, cepetajo z nogami in vpijejo, da pomodrijo.

K meni je prišel na posvetovanje oče s svojim šestnajstletnikom in poročal, da fant nima v sebi nobenega življenja in nič ne dela. Očeta sem vprašal, če je fant okoli tretjega leta pokazal kakšno posebno upornost. Pa je oče pripovedoval, da je fantek začel takrat z izpadi uporništvá, a samo enkrat, kajti oče je uporabil sredstvo, ki je takoj delovalo: vedro, polno vode, mu je poveznil na glavo. Res! Otrok ni več kljuboval, tedaj mu je bil oče namreč zlomil duševno hrbtnico.

V otroku se prebudi okrog tretjega leta zavestni „jaz“. Odkriva moč svoje volje, to je zmožnost, da svojo voljo postavi proti volji drugih. V tem otroškem kljubovanju je nekaj zelo pozitivnega.

Za starše je pa to res velika težava: če otroku popustijo, bo ta spoznal, da lahko s krepkim kričanjem njihovo voljo upogne; če otroku zlomijo voljo, so mu povzročili veliko škodo za vse življenje.

Kako naj ravnajo? Naj pove to tale primer: Triletni otrok naj bi popravil igrače. Na to naročilo se je vrgel na tla, kričal in cepetal. Oče je mirno sedel na stol in govoril ob slikah v knjigi: „Oho, to je pa velika ladja . . . s tremi dimniki . . .“ Otrok je postal pozoren. „In to je kapitan . . . Tu so pa letala . . . brr, eno je vzletelo . . .“ Otrok je pogledal očeta. Oče je le še rekel: „Pridi, oglej si ladjo!“ In že je mali prišel in sedel očetu v naročje. Nekaj časa sta gledala slike, potem je rekel oče otroku: „Zdaj bova pa pobrala igrače, pomagaj ti bom.“

Ernest Ell: Modri starši — srečni otroci

(nadaljevanje s strani 3)

Šuštar je na praznik sv. Družine posvetil novo cerkev v Mostah. S pomočjo dobrotnikov iz domovine in tujine je bila cerkev zgrajena v zelo kratkem času. Posvetilnega obreda se je udeležilo veliko ljudi, tako da je bila cerkev v Prvomajski ulici polna do zadnjega kotička. Domači pevski zbor je z ubranim petjem spremljal posvetilno bogoslužje. Nadškof se je v pridigi zahvalil številnim dobrotnikom, posebej pa domačemu župniku g. Janezu Riharju, ki je tih, vztrajno in modro delal za novo cerkev, duhovni dom vseh Moščanov.

LJUBLJANA

Podjetje „Vektor“, ki se ukvarja z organiziranjem tovornega prometa, in ribniški mednarodni prevoznik „Eurotrans“ sta se vključila v podjetje „Integral“. K temu koraku jih je silila skrb za večjo usklajenost v tovrnem cestnem prometu in možnost sprejemanja večjih tovorov. Računajo, da se bo število praznih voženj zmanjšalo za 22 odstotkov. Podjetje „Integral“, ki zaposluje okoli dva tisoč delavcev, bo letos ustvarilo nekaj manj kot 2,5 milijona dinarjev celotnega prihodka.

LJUBLJANA

„Kositer na Slovenskem“ je ime razstave v Arkadah, kjer je Slovenski narodni muzej razstavil svojo presemetljivo lepo zbirko kositernih izdelkov. Razstava je nazorno prikazala kositerne izdelke od 16. do 20. stoletja. Seveda so bili že prej kositarji v Ljubljani, le da se njihovi izdelki niso ohranili, ker so obrabljene in poškodovane izdelke jemali v račun in jih pretapljali v nove. Zanimivi so tudi ceharski

med vesticami

Z izrezki iz slovenskih in tujih listov skušamo prikazati resnično podobo sedanjega slovenskega trenutka. Čeprav smo pri izboru za resnico nadvse natančni, odgovarjajo končno za utemeljenost poročil njih pisci oziroma uredništva zadevnih listov.

SEDAJ SE DEL SLOVENSKE CERKVE NEKRITIČNO PRILAGAJA NAŠI DRUŽBENI STVARNOSTI, SICER V DOBRI VERI, DA BI KORISTIL CERKVI IN DRUŽBI, NI PA TO TEMELJNA USMERJENOST VEČINE CERKVE NA SLOVENSKEM.

SLOVENSKA CERKEV BI MORALA BOLJ ZAVESTNO IN ODLOČNO STATI NA STRANI SVOBODE ZATO, KER JE SVOBODA OD BOGA. KO BRANI SVOBODO, BRANI BOŽJO PRAVICO.

(Iz slovenskega verskega tiska v matični domovini)

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG:

SLABO LETO ZA KATOLIŠKO CERKEV V JUGOSLAVIJI

Za katoliško Cerkev v Jugoslaviji je bilo preteklo leto slabo. Treba je iti daleč nazaj, da naletimo na leto, ko ji je šlo podobno, morda v čas pred Rankovičevim padcem, v poletje 1966. Komunistične oblasti so postale to pot živčne zaradi gospodarske krize in njenih težkih socialnih posledic, zaradi nemira Albancev na jugu države, pa tudi zaradi gibanja na Poljskem in vpliva tamkajšnje Cerkve. In so močnejše pritisnile na katoliško Cerkev, predvsem na Hrvaškem, v Bosni in Hercegovini; v Sloveniji je tega manj čutiti.

Cerkev se brani, kolikor se v ozkem okviru svojih možnosti more. Na Hrvaškem je sicer z ljudstvom že izdavnica povezana. A od te dediščine se je zadnji dve desetletji vsaj po mestih marsikaj oddrobilo. Celó slovenski katolicizem, ki je glede tega na boljšem, ima svoje mestne praznine.

To je odgovor na vprašanje, zakaj se oblasti spravljajo nad Cerkev tako brez zadrege in zakaj se ta na napade tako previdno odziva. Morebiti se še tudi danes čuti večina Hrvatov, posebno pa Slovencev, s Cerkvijo bolj ali manj povezane — iz različnih razlogov: verskih, zgodovinskonarodnih, kulturnih. A Cerkev ve, da sme pri sporu z državno oblastjo svoje vernike le v neki meri obremenjevati.

Najtežji spor je sprožila državna oblast v začetku leta. Jakov Blažević, predsednik predsedstva Hrvaške, torej najvišji hrvaški državni funkcionar in obenem visok partijski šef, je v svojih spominih, ki so izšli januarja, in ob njih izidu ostro napadel zagrebškega nadškofa Stepinca, ki je bil 1946 na sodbi z velikim pompom obsojen in je 1960 umrl v pregnanstvu v neki vasi. Da se je prav on spravil nad Stepinca, za to je imel poseben razlog: na tisti sodbi, ki je bila v marsičem enaka povojnim sodbam proti katoliškim škofom po drugih deželah Vzhodne Evrope, je bil Blažević tožilec. Sedaj je zapisal, da bi danes, 35 let za tem, sukal tožbo proti Stepincu točno tako kot takrat.

A Blaževiću to ni bilo zadosti. Spravil se je še na današnjega zagrebškega nadškofa Kuharića kot na Stepinčevega „drugega jaz“ in na Kuharičevega prednika kardinala Šeperja ter sploh nad hrvaško Cerkev: „Cerkvi še ni dovolj krvi,“ ona naj bi bila danes duhovna opora kontrarevolucije.

Kuharić mu je 10. februarja pri neki maši ob 20-letnici Stepinčeve smrti pred tisoči verniki v zagrebški stolnici javno odgovoril: Obtožba proti Stepincu je

nesprejemljiva; opira se ne na resnico, marveč na moč oblasti. Pri tem se je Kuharić skliceval na javno izrečene besede papeža Janeza XXIII. in kardinala Montinija, kasnejšega Pavla VI. Kuharić je naštel dejstva v prid Štepcu in je predlagal novo, pravično sodbo pred mednarodnim sodiščem; v domovini postopek za povrnitev dobrega imena Štepcu ni mogoč. A Kuharić je šel še dalje: Spomnil je, da je bil nad hrvaškim narodom storjen težak zločin: „So pokopališča, na katerih ne stoji noben nagrobnik.“ S tem je namignil na to, da so po koncu vojne zmagoviti komunistični partizani brez sodbe in brez ozira na krivdo ali nekrivdo pobili desettisoče mladih Hrvatov, vojakov hrvaške ustaške države (in domobrancev). S proti Štepcu uprizorjenega procesa je Kuharić poročal o poedinostih, ki si jih do tedaj ni upal v komunistični Jugoslaviji še nihče povedati.

Zagrebskemu nadškofu so komunistične oblasti odgovorile z očitki in grožnjami. Predsednik hrvaškega parlamenta Jure Bilić je Kuhariću očital, da se na svojem zadnjem potovanju po več zunajevropskih deželah ni zglasil na jugoslovanskih poslaništvih, in dejal, da je dolžan to storiti vsak jugoslovanski državljan — kar je moralo biti za milijone Jugoslovancev nekaj novega. Bilić je tudi grajal pridige in govore, ki jih je imel Kuharić v tujini pred tam živečimi Hrvati: ti nagovori so bili državi premalo zvesti.

Ostrejši je bil 5. marca Branko Puharić, vodeči funkcionar politično nevladne „Socialistične zveze“ na Hrvaškem, ki je v rokah komunistov. Voditeljem hrvaške Cerkve je očital, da so pripeljali stvari tako daleč, da je postala Cerkev na Hrvaškem zatočišče opozicionalcev in nevarnih ljudi. Branitelj kardinala Štepcina, o katerem ni kaj več reči, je imenoval križarje proti socializmu, pridigo nadškofa Kuharića v spomin Štepcina „politični pamflet“, pri katerem je nadškof pokazal pripravljenost za „najbolj navadno bogokletje“ in za „politični humor.“ Puharić je posvaril Cerkev pred tem, da bi se postavljala za edino branilko koristi hrvaškega naroda. Zagrebški nadškof je — po Bilićevem — eden od tistih, ki se najbolj naprezajo za napetost med Cerkvijo in državo.

Kot že Bilić, je tudi funkcionar Puharić ločil med vodstvom katoliške Cerkve na Hrvaškem po eni strani in med nižjimi duhovniki in delom vodstva po drugi; od teh zadnjih ostajajo oboji na splošno v okviru ustave in „družbene stvarnosti“. Puharić, mož brez oblasti in vpliva, bi tega govora, katerega surovi ton je bil očit, ne mogel imeti, ko bi mu ga ne bilo naročilo partijsko vodstvo.

Cerkev se je morala vdati v to, da se je boj proti njej sprožil. Na rednem pomladanskem zasedanju konec aprila 1981 v Zagrebu je škofovska konferenca Jugoslavije k razpravljanju o Štepcu izjavila: Smo „priče spontanega spoštovanja, ki se neprestano razodeva na njegovem grobu. Upamo, da bo Cerkev nekega dne izrekla svojo sodbo o tem spoštovanju in o osebnosti kardinala Štepcina z nravno-verskega vidika, ko bo vsa pričevanja nepristransko ocenila.“ Poleg tega se je v izjavi glasilo: „Katoliška Cerkev v Jugoslaviji . . . deluje v trdni edinosti in sodelovanju škofov naših narodov.“

Iz odstavka o Štepcu je moč razbrati, da se Cerkev v Jugoslaviji ukvarja z mislijo o razglasitvi kardinala za blaženega ali celo za svetnika, sicer ne tako brž, a tudi ne šele v naslednjem tisočletju. Namig na enotnost je imel očitno namen državi prekriti račune, da bi mogla škofove med seboj razklati. Med hrvaškim in slovenskim katolicizmom so iz preteklosti nekatere sporne točke, ki jih je skušal komunistični režim že večkrat izrabiti — in ne vselej brez uspeha. Sedaj se je oblast znašla pred strnjeno fronto hrvaških in slovenskih škofov: škofovska konferenca je sestavila svojo izjavo enoglasno.

K razpravam o Štepcu je tri tedne kasneje dejal sekretar hrvaške partije Srb Milutin Baltić: „To vprašanje je za nas odločeno, odločili so ga zakoni . . . Ne mislimo se z njim več ukvarjati.“

Konec julija — medtem so izbruhnili nemiri na Poljskem — je Baltić nadškofu Kuhariću oponesel, da se on in nekateri drugi cerkveni voditelji natezajo, da bi oživili kontrarevolucijo in razširili narodno mržnjo ter mržnjo do socialistične družbe in njenih ustanov. Za slog tega Baltičevega govora so značilni izrazi kot „Kuharić in še nekateri gospodje“, „neka gospôda katoliške Cerkve“, „ti gospodje“. Bolj hladno in pičlo je izrazil isti dan svojo misel ju-

vrči z umetniškimi gravurami. Zadnji ljubljanski kosi-trar, znameniti Johan Srečko Nolli, je bil tudi udeleženec slovenskih taborov, tajnik „Dramatičnega društva“, operni pevec in urednik Slovenskega naroda.

LOVRENC NA POHORJU

Edini proizvajalec kovanih škarij v Jugoslaviji, tovarna kos in srpov v Lovrencu, ne more zadovoljiti vseh domačih potreb, ker jim manjka utopnih kladiv. Te so sedaj naročili na Češkem. Mislijo pa tudi na razširitev in posodobitev proizvodnje, saj je interesentov za njihove izdelke dovolj.

MARIBOR

Petnajst slikarjev, članov KUD Angel Besednjak, je v razstavišču Sinagoga privedilo letno pregledno razstavo svojih del. Razstava pa je bila obenem prikaz izobraževalnega dela slikarske in risarske šole, ustanovljene pred dvema letoma. Šolo vodita akademska slikarja Slavko Kores in Marjan Jelenec. Tudi razstavljajoči slikarji so izšli iz te šole.

MARIBOR

Na četrto adventno nedeljo je mariborski škof dr. Kramberger posvetil šest bogoslovcem mariborske škofije za diakone. Ti bodo ob koncu akademskega leta prejeli mašniško posvečenje. Obredu posvetitve diakonov so prisostvovali njihovi sorodniki, prijatelji in znanci.

MARIBOR

13. decembra so v mariborski stolnici blagoslovili in predstavili nove orgle, ki jih je izdelala firma Walcker iz ZR Nemčije. Pri obredu, ki ga je opravil mariborski škof, je sodeloval tudi zbor, sestavljen iz stolnega in

frančiškanskega, pod vodstvom zborovodja Marijana Potočnika. Nove orgle so ne le najboljše v Mariboru, temveč tudi na Slovenskem.

METLIKA

Sedanja gospodarska kriza je neugodno vplivala na podjetje „Beta“ in zavrla hitrejši razvoj tovarne. Čeprav so zbrali potrebne devize za nakup strojev v tujini, jih vendar zaradi splošne prepovedi niso smeli uvoziti. Stroji v pletilnici pa so že dotrajani, se kvarijo in ustavljajo. — Skrbi jih tudi tekstilna šola, ki dela v okviru tovarne. Boje se, da bo zaradi pomanjkanja denarja treba šolo zapreti, kar pa bi bil za tekstilno industrijo tega področja pravi polom.

MURSKA SOBOTA

Prekmurski čebelarji tudi v zimskem času ne mirujejo. Pred kratkim so uredili okoli 40 arov veliko zemljišče, postavili ograjo in zasejali medovito deteljo. Seveda so vse to opravili s prostovoljnimi delom. Tudi čebelarski krožek na srednji šoli je zelo delaven. Da bi si kupili čebelnjak, je 44 članov krožka zavihalo rokave in s prostovoljnimi delom zaslužilo okoli 30.000 dinarjev. Še enkrat toliko pa je prispevala šola. Za novi čebelnjak so krožkarji izdelali več kot 70 panjskih končnic za sprednje dele panjev.

NOVO MESTO

V proštjski kleti, kamor so dolga leta spravljali navlako in ropotijo, so uredili lepo dvorano, kjer naj bi bila mladinska srečanja, duhovne obnove za mladino, sestanki dekanijskih svetov in podobne prireditve. Na praznik sv. Miklavža je ljubljanski pomožni škof dr. Lenič blagoslovil to dvorano.

goslovanski notranji minister Hrljević, Hrvat, ki stoji na čelu tajne policije: „Posamezniki iz cerkvenih krogov poskušajo podnetiti nacionalizem in napadajo politično ureditev. Zanje v Jugoslaviji ni svobode.“

A ostri spor med državnimi oblastmi in katoliško Cerkvijo, predvsem na Hrvaškem, se ni vnel le ob nasprotujočih si sodbah o Stepincu. Že v božičnem govoru 1980 je nadškof Kuharić oblastnike opomnil, naj spoštujejo versko svobodo občanov, tudi tistih v ječi, in sploh človekove pravice. S tem v zvezi je omenil tudi pravico do pismenih vlog na najvišje oblasti. Za to je imel razlog. Novembra 1980 je več kot 40 hrvaških občanov, med njimi uglednih znanstvenikov, pisateljev, umetnikov, odvetnikov in tudi nekaj duhovnikov, predlagalo v vlogi na jugoslovanski zvezni parlament zakon o pomilostitvi vseh političnih zapornikov. Kmalu zatem je bil prijat študent Paraga, zavzet katoličan, ki je zbiral podpise za to prošnjo in jo tudi sam podpisal. Njega je imel nadškof v mislih, ko je v božični pridigi vprašal, ali je po ječah v skladu z zakoni, če vržejo npr. koga pozimi v nezakurjeno betonsko celico. Paraga so maja 1981 postavili pred sodišče. Pri glavni razpravi je preklical priznanje, ki ga je bil dal v preiskovalnem zaporu, in rekel, da ga je od njega tajna policija izsilila z mučenjem. Sodišče se za to ni zmenilo in je Paraga obsodilo na tri leta ječe.

Ta postopek je bil le kaplja vala političnih procesov, ki se je 1981 zgrnil nad Jugoslavijo. Političnih kazenskih sodb tudi prejšnja leta ni manjkalo. A lani je bila med obsojenimi vrsta duhovnikov. Eden od njih, frančiškan Jozo Zovko iz Medjugorja v Hercegovini, mora najbrž delati pokoro za nekaj, česar ni on naredil in kar gre partijskemu vodstvu nemalo na živce. Odkar se je 24. junija v Medjugorju šestim otrokom prikazala Marija, se je tja zgrinjalo vedno več vernikov, sprva le iz bližnje okolice, kasneje tudi iz Bosne in končno celo iz Hrvaške; doslej naj bi jih prišlo daleč prek sto tisoč. Grič Crnica, na katerem so videli otroci, kot zatrjujejo sami, božjo Mater, je postal čez noč romarski kraj. Govori se o jugoslovanskem Lurdu.

Cerkev je najprej zadržano čakala, vendar je medjugorski župnik Zovko za zgrinjajoče se vernike maševal in jih spovedoval. Pri tem je ravnal v soglasju z mostarskim škofom Žaničem, ki je 16. avgusta v hrvaškem cerkvenem časopisu *Glas Koncila* previdno sporočil začasni izid svojih raziskav: Nihče od Cerkve ni na otroke vplival, da bi govorili neresnico, in „doslej“ tudi vse kaže, da so govorili resnico. Vendar ostaja vprašanje, ali gre za njihovo osebno doživetje ali pa za nadnaravno prikazovanje, odprto.

Manj se je krotila oblast. Funkcionarji so obožili Cerkev, da je vse to uprizorila ona iz klerikalno-nacionalističnih nagibov in da zlorablja verska čustva za boj proti socialistični ureditvi. Ko se je ta gonja stopnjevala, se je škof Žanič v pismu pritožil pri predsedniku jugoslovanskega državnega predsedništva, pri čemer se je skliceval na „temeljne državljanske in človekove pravice“, ki so kršene. Državna oblast ni ostala pri besedah. Policija je prenehala samostan v bližini Medjugorja in pri tem redovnice telesno preiskala. Policija je prepitala tudi medjugorsko župnišče in zaplenila ves denar, ki ji je prišel pod roko. Župnika Zovka so poslali za tri leta in pol v ječo, ker naj bi v pridigah ščeval ljudi proti državi. Izrazi, ki so mu jih naprtili, so besedne podobe iz svetega pisma. Z utemeljitvijo, da naj bi bili peli nacionalistične pesmi, je bilo več mladih romarjev obsojenih na pretirano ostre zaporne kazni. Za njihov ugovor, da je šlo v resnici za stare hrvaške cerkvene pesmi, se sodišče ni zmenilo. Po poročilu *Neue Zürcher Zeitung* so nekega mladega delavca, ki je bil dotlej brezveren, pa se je na romanju v Medjugorje spreobrnil h katoliški veri, poslali v umobolnico in ga tam „zdravili“ z drogami, dokler ni bil voljan preklicati svoje vere.

Takšne in podobne (kajpada manjše) akcije štrlijo iz vsakdana. Za Cerkev so nevarnejše naraščajoče težave, ki si jih oblasti izmišljajo za duhovnike in vernike dan na dan, ne da bi se pri tem dogodilo kaj, kar bi v oči posebno bodlo. Zato se je škofovska konferenca Jugoslavije konec aprila pritožila nad zapostavljanjem vernikov v družbi in v javnem življenju, nad pritiskom na starše in mladino zaradi obiskovanja verouka, nad omejevanjem pravic vernikom

po bolnišnicah, družbenih domovih in zaporih, nad popolnim odvzemom teh pravic vojaškim obveznikom v vojski in nad ovirami pri gradnji cerkvâ. Partijski in državni funkcionarji so škofe napadli tudi zaradi tega. Škofje so na svojem jesenskem zasedanju oktobra ponovili svoje pritožbe. Dodali so še, da „se na njihovo žalost vernim mladim po osnovnih, srednjih in visokih šolah prikazuje marksistični ateizem kot edini znanstveni svetovni nazor“. Odtlej se ni izboljšalo nič. Znamenja kažejo slabo.

Papež, ki razmere katoliške Cerkve in režima v Jugoslaviji še iz svojega krakavskega časa pozna do podrobnosti, je zadržan. Ve, da lahko Cerkev v Jugoslaviji še veliko izgubi. Ona ima še tudi danes več svobode gibanja kot v deželah sovjetskega bloka, zadnji čas vključno na Poljskem. Poleg tega se zdi, da gleda papež boj, ki ga trenutno vodijo oblastniki proti Cerkvi, posebno na Hrvaškem, kot na morebitni prehodni pojav. Mostove v Beograd, ki bi bili sedaj porušeni, bi bilo kasneje možno spet zgraditi le z uslugami. Gre za politiko manjšega zla. K njej spada tudi to, da vatikanski dnevnik *Osservatore Romano* o Jugoslaviji že dolgo nič ne poroča. To je s papeževe strani kazanje dobre volje Beogradu, obenem pa tudi zvečane pažnje.

Vendar je povedal papež o položaju svoje Cerkve v Jugoslaviji že tudi jasne besede. Ko je novi jugoslovanski poslanik pri Vatikanu Stenek 10. decembra izročil poverilna pisma, je papež v pozdravnem govoru dejal, da si katoličani v Jugoslaviji želijo, da bi jim bila kot poedincem in kot skupnosti zagotovljena duhovna svoboda. Težave, ki bi med državo in Cerkvijo utegnile nastati, se ne bi smele zaostriiti na škodo zakonitih pravic in ne bi smele ostati brez pravične rešitve. Z obojestranskim razumevanjem in „aktivno dobro voljo“ bi jih bilo moč premostiti. Cerkev je „vselej pripravljena za pogovor in vseh ravneh“ in upa, da bo našla takšno pripravljenost tudi na jugoslovanskih mestih.

Rim je že prej izrazil svojo zaskrbljenost na drug način: škofovske konference Jugoslavije konec aprila, ki je zavrnila sramotenje mrtvega kardinala Stepinca in se pritožila nad omejevanjem verske svobode, se je udeležil prvokrat apostolski pronuncij. Na drugi strani je partijski sekretar Baltić po tem zasedanju škofov napovedal, da bo država protokol med Beogradom in Vatikanom od junija 1966 pregledala — tudi to je bilo nekaj novega.

V takih razmerah je neverjetno, da bi potoval papež v bližnjem času v Jugoslavijo. Takratni jugoslovanski državni predsednik Cvijetin Mijatović je Janeza Pavla II. povabil, ko je bil decembra 1980 pri njem na obisku; papež je odvrnil, da bo povabilo že leta 1981 izpolnil. Vmes je prišel atentat na Petrovem trgu. Sedaj ravna jugoslovanska država vsaj s hrvaškimi katoličani tako, da se zdi takšno potovanje nemogoče. Jugoslovanski katoličani bi ga ne razumeli, obenem je pa dvomno, ali bi jim prineslo kakšno olajšavo.

Pa tudi državi ni kajpak več do tega načrta. Zdi se, da so bili pri vodstvu od vsega začetka proti njemu ugovori; nasprotniki obiska so ga hoteli preprečiti s programom, ki bi moral biti za papeža nesprejemljiv. Srbska pravoslavna Cerkev bi bržda gledala z mešanimi občutki, da prihaja papež v pretežno pravoslavno Jugoslavijo. In duhovno vodstvo, ki ga uživa katoliška Cerkev na Poljskem, nevarno kotí pri jugoslovanskih partijskih voditeljih, ki se soočajo z nerešenim hrvaškim vprašanjem (in jih ni volja zganiti se), prepričanje, da bi utegnili papež na kraju samem hrvaški katolicizem in sploh katoliško Cerkev v Jugoslaviji okrepiti in utrditi.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 23. dec. 81/10.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG:
JUGOSLOVANSKE OBLASTI SE SPOTIKAJO NAD NEKIM MOZAIKOM

Iz Hrvaške poročajo, da mora biti iz obnovljene baročne cerkve v kraju Strazeman odstranjena neka mozaična podoba. Jugoslovanske oblasti so se pritožile, da je na sliki, ki kaže nadangela Mihaela v krogu hrvaških svetnikov in

PTUJ

Vojna med Irakom in Iranom je prekižala izvozne načrte podjetja Perutnina. Spomladi so morali preusmeriti izvoz piščancev na druga tržišča v muslimanskem svetu. Kljub temu pa so le izpolnili izvozni načrt, v katerega so na začetku leta zapisali, da bodo izvozili za 270 milijonov dinarjev. Lani so proizvedli okoli 28 tisoč ton piščančjega mesa.

RADEČE

Ribiška zveza Slovenije je na sestanku v Hotemežu pri Radečah obravnavala vprašanje onesnaženosti reke Save in Krke in nekaterih njihovih pritokov. Ugotovili so, da je nevarnost vedno večjega onesnaženja Save zelo velika in da se bo to še zaostriilo, ko bo v polnem zagonu nuklearka v Krškem. To bo povzročilo predvsem kloriranje hladilne vode v nuklearki. Zato bodo življenjski organizmi v vodi v veliki nevarnosti.

ROGAŠKA SLATINA

V letu 1981 je steklarna dosegla lepe poslovne uspehe. Samo na zahodno tržišče so izvozili za približno 7,5 milijona dolarjev izdelkov in tako za 100 tisoč dolarjev presegli izvozni načrt. Za letošnje leto pa so samo z ameriškimi kupci podpisali za 7 milijonov dolarjev pogodb, kar pomeni, da bodo letošnji izvozni načrt v višini 8 milijonov dolarjev verjetno presegli. Z 40 odstotki proizvodnje pa bodo prisotni na domačem tržišču.

SLOVENSKE KONJICE

Podjetje „Dravinjski dom“ je slavilo 30-letnico obstoja. Še pred par leti njegova dejavnost ni presegla občinske meje, danes pa je s svojimi izdelki prisotno skoraj na vsem jugoslovanskem trži-

šču, kjer se je uveljavilo s prodajo osebnih zaščitnih sredstev, predmetov civilne zaščite in gasilske opreme. Lansko leto so odprli novo veleblagovnico, bife „Pri Konjičanu“, prodajno skladišče in skladišče za gradbeni material. Jubilejno leto so proslavili z nagradami delavcem in z dobrimi poslovnimi rezultati.

ŠMARJE PRI JELŠAH

Tukajšnji radio je v Domu kulture priredil sedaj že tradicionalno 10. zabavno-glasbeno prireditev „Zlati glas Štajerske“. Na to jubilejno prireditev so povabili vse dosedanje zmagovalce — „zlate glasove Štajerske“. Pokrovitelj prireditve je bilo občinsko obrtno združenje.

VELENJE

Urad za zaposlovanje je v letu 1981 pomagal najti zaposlitev 650 delavcem, kar je dva procenta več kot prejšnje leto. Med novoza-poslenimi pa je bilo 329 ljudi brez poklica, 14 jih je imelo visoko izobrazbo, 13 višjo in 39 srednjo šolsko izobrazbo, ostali pa so dokončali osnovno šolo. Kljub lepim načrtom se je struktura zaposlenih lansko leto poslabšala.

ZAGORJE

Težave, ki so se začele v jami Kotredež, ko jo je 15. julija lani zalila voda, trajajo še vedno. Največ sitnosti imajo s črpalkami, predvsem tistimi iz Madžarske, ker prihaja do okvar in izrabe delov zaradi mulja. Zasavski premogovniki si tudi še niso zagotovili 350 milijonov dinarjev, ki jih potrebujejo za sanacijo jame. Šele 10. februarja pa bo znano, kako in kje bodo začepili mesto vdora v jamo.

blaženih ter tistih, ki so predlagani za razglasitev za svetnike, videt tudi kardinala Stepinca.

Po posvetitvi cerkve sv. Mihaela, ki jo je opravil kardinal Šeper, so zaprli župnika Josipa Devčiča, umetnika Anteja Staručevića, ki je naredil osnutek za mozaik, in pisatelja Zlatka Tomičiča. Zadnji je bil obdolžen, da je napisal „sovražno pesem“, ki so jo povedali med obredom. Njega in župnika Devčiča so pred kratkim obsodili na dva meseca zapora.

Kot utemeljitev za odstranitev mozaika so oblasti navedle kajpada druge razloge in ne Stepinčevega portreta. Bajje naj bi se mozaik ne skladal s baročno naravo cerkve in slika naj bi bila izdelana brez dovoljenja urada za spomeniško varstvo. K temu pripominjajo iz Hrvaške, da so oblasti uvrstile cerkev sv. Mihaela v Stražemanu v drugi razred kulturnih spomenikov, za katere pa ni potrebno prenovitveno dovoljenje. Da je urad za spomeniško varstvo kljub temu lahko mozaik odstranil, je omenil, da ni v nobeni drugi cerkvi na Hrvaškem take mozaične podobe in da se ta podoba po velikosti in obliki ne sklada s slogom cerkve.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 30. dec. 81/3.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG: BEOGRAJSKI STRAH PRED ODKRITOSTJO

Mnogi jugoslovanski časnikarji in politiki pogrešajo v Jugoslaviji zveznega tiskovnega urada, kakor je v Bonnu. Pristojni sekretariat v Beogradu je po svoji zasnovi in osebni zasedbi tu prej za to, da poročila zavira. Njegov sedanjji vodja Albanec Bajra je pred nekaj tedni navedel kot razlog za odločitev pristojnega urada v Beogradu, da se ustavi uvoz zahodnega tiska v Jugoslavijo, napet devizni položaj. Zdaj mora Bajra to odločitev spremeniti; ogorčenost jugoslovanske javnosti je bila prevelika. Od 1. januarja smejo zahodni časopisi spet v Jugoslavijo.

Zdi se, da spadajo državni in partijski uradi, ki so v Jugoslaviji odgovorni za tisk, med najbolj nepopustljive. Nič čudnega, da prihajajo zmeraj močnejše v spor z lastnim tiskom. Glavna zaskrbljenost partije je bržkone to, da bi utegnili inozemstvo črpati novice iz jugoslovanskega tiska.

Smer jugoslovanske poročevalne politike glede inozemstva je trenutno ta: o jugoslovanskem težkem gospodarskem in denarnem položaju navzven kar se dà malo poročati. Poskusi tujih časnikarjev, da bi se pogovarjali z visokimi jugoslovanskimi gospodarskimi funkcionarji, naletijo vedno znova na zavrnitev ali ostanejo brez odgovora. Da vzbuja taka politika resne dvome o zanesljivosti uradno objavljenega statističnega gradiva, je jasno.

Zahteve togih funkcionarjev po nagobčnikih za tisk niso ostale neodgovorene. Posebno ljudje iz Slovenije — v prvi vrsti Jože Smole, ki je v Ljubljani odgovoren za odnose s tujino — so ostro ugovarjali.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 5. jan. 82/10.

NAŠA OBRAMBA: TUJA SREDSTVA MNOŽIČNEGA OBVEŠČANJA

Pomembna je stalna aktivnost tujih sredstev množičnega obveščanja, kar je zelo pomembno za Slovenijo, ki leži najbližje tem tujim centrom. Poleg radijskih in televizijskih postaj v Avstriji, Italiji in na Madžarskem, ki pokrivajo Slovenijo, deluje v tujini še osem radijskih postaj, ki oddajajo skupno 395 minut programa na dan v slovenščini. To so postaje *Glas Amerike*, *Deutsche Welle* (Köln), *Radio Moskva*, *RAI Rim*, *Radio Vatikan*, *Celovec* in *Trst A*. V redakciji omenjenih programov je več Slovencev, med njimi nekaj političnih emigrantov, ki vnašajo v oddaje protikomunistično oziroma informbirojevsko miselnost.

NAŠA OBRAMBA, Ljubljana 1981-12/15.

ivan tavčar:

visoška kronika

Polikarp Khallan, visoški gospodar, je bil trd in brezsrčen človek, njegova žena Barbara pa najboljša mati. Rodila sta se jima dva sinova, Izidor in Jurij. Izidor opisuje v tej povesti dogajanje na Visokem.

IVAN TAVČAR

Živel je od 1851 do 1923. Bil je sin manjšega kmeta v Poljanah nad Škofjo Loko. Postal je odvetnik in ugleden politični delavec, med drugim ljubljanski župan. Pripadal je liberalnemu taboru, a je bil obenem globoko veren, prepričan katoličan. Največ je živel v Ljubljani.

Tavčarjev pripovedni svet je pogosto domača Poljanska dolina z okolico in njeni večidel preprosti, mali ljudje, ki postanejo žrtev premočnih strasti ali razmer.

VISOŠKA KRONIKA je roman v obliki starinske kronike. Je najboljša Tavčarjevo delo. Z njim posega pisatelj v zanimivo 17. stoletje na Slovenskem.

Rodil sem se v Gospodovem letu 1664 na dan sv. Izidorja, in sicer ravno tu na Visokem. Oče mi je bil Polikarp Khallan, tudi Khallain, lastnik dveh kmetij na Visokem, mati pa mi je bila Barbara Khallainin, tudi Khallainin, rojena na Suhi kot druga hči ondotnega kmetovalca Volka Wulfinga.

V mali cerkvi sv. Martina me je na ime svetnika Izidorja krstil gospod Karel Ignacij Codelli, takrat župnik v Poljanah.

O krstu se je govorilo po celi dolini. Imel sem osem botrov: štiri moškega in štiri ženskega spola. A pri krstni pojedini se je spilo toliko črnikalskega vina, da sta se boter Kožuh s hriba Sv. Sobote in boter Hmeljinec s hriba Sv. Volnika sporekla in skoraj do krvi stpla. Zaradi tega so previdne ženske že tedaj govorile, da otročè, ravnokar rojeno in na Kristovo ime krščeno, ne bo imelo sreče na svetu.

Ta govoricca — božji Porodnici bodi potoženo! — se je pozneje dobro izpolnila, kar bo vsakdo sprevidel iz tega mojega pisanja, h kateremu sem se odločil, ko sem bil kakor drevo v zimi brez listja in soka.

Boga pa le hvalim, ker mi je podelil še toliko moči, da mi ni odpadlo pero, dokler ni bilo zapisano, kako sem grešil, kako klical božjo jezo nase in kako sem delal premalo pokore zase in tudi za svojega očeta Polikarpa Khallana, ki ni živel ne pravično ne Bogu pogodu.

Že otroška leta so mi bila v nadlego in težo življenja sem čutil na sebi kot breme, mučno in grenko.

Kdo je bil moj oče Polikarp? Od kod je prišel? Kje je bil poprej? Bog ve!

O vsem tem takrat še ničesar nisem vedel, samo to sem občutil, da je bil Polikarp Khallan trd, temen in brezsrčen gospodar, ki mu ni nikdar posijalo sonce v dušo. Čez vse mere grdo je delal s svojo zakonsko ženo, ki mu je rodila mene in pet let mlajšega Jurija.

Naša hiša ni bila hiša božjega blagoslova. Imeli smo več kakor drugi, imeli smo vsega dosti, a pod nobeno streho se ni tako malo molilo in tako obilo preklinjalo kakor ravno pod našo. Gospodar je poznal kletve celega sveta. Preklinjal je v jeziku, kakor ga govori ljudstvo v tej okolici, a hudiča je klical tudi v jezikih, ki jih govore narodi po tujih deželah. Pozneje, ko me je zaneslo med tujce, sem se zavedel, da je preklinjal po nemško, po laško in še celó po španjolsko.

Ko je umrl, je nesel torej s sabo na koše samih krvavih grehov, tako da še danes molim, da bi v nebesih spregledali Polikarpu Khallanu njegove grehe, ker drugače ne vem, kako naj izhaja na onem svetu pred svojim Sodnikom.

Ko sem se začel zavedati življenja, je bil oče že petdeset let star. A visok je bil kakor jablana in hrust kakor medved, ki trga ovce po Blegašu. Govoril je malo besed, pa nobene prijazne, in na hlapce in dekle je prežal, da niso postopali in zanemarjali dela. Kogar je zalotil, tisti je bil tepen, da se je Bogu smilil in da je dostikrat komaj življenje odnesel.

Bog mi je priča, da je bila mati Barbara najboljša gospodinja in da je z varčevanjem na vse načine množila imetje svojemu gospodarju. Ta se pa ni sramoval pred otroki in pred posli je mnogokrat udariti po tankem obrazu, da se ji je ulila rdeča kri po licu in suhih čeljustih. Koliko je prejkala ta mučena ženska, vé samo Mati božja, ki je štela v nočeh solze moje ponižne in v trdo usodo vdane matere.

Usmiljenja ni poznal divji in razjedeni visoški gospodar; kričal je pod težkim bremenom, ki si ga je bil sam navalil nase, tako da je tudi on v nočeh ječal in stokal, kakor da bi pri živem telesu tičal globoko v črni zemlji.

Kar smo dobili Jurija, ni več spal pri svoji zakonski družici. Otroka z materjo sva prenočevala v gorenji hiši. Zase pa si je oče izbral svoje prenočišče v kleti.

V to klet je prihajalo podnevi le malo svetlobe skozi dve nizki in zamreženi okni, po stenah je pa vlažnost silila iz ometa in v debelih kapljah lezla po črnem zidovju. Tu si je — kmalu po rojstvu brata Jurija — stolkel nerodno ležišče, ki ga je sam postiljal in h kateremu ni imela pristopa ne žena ne dekla.

Ko sem postajal starejši in ko me je včasih zvabila s postelje svetla luna, sem se prითিhotapil pred klet, in čul sem, kako je oče kričal v spanju, kako je odganjal nekoga od postelje, kako je tulil in hropel. Ni užival počitka v nočeh in nekdo je moral valiti skalo po njem, tako da je stavec pod njo obupaval, kakor da je zagazil pod mlinško kolo, ki ga je globoko v vodi trlo in stiskalo, da ni mogel premakniti uda in ne dati duška svoji sapi.

Bil sem star dvanajst let. Takrat me je mati prvič peljala v mesto.

Takoj pri Poljanskih vratih je nekdo tržil z orožjem. Prodajal je meče, težke muškete (= puške) in železne čelade. Vse je bilo bolj staro in obrabljeno, ker je bilo ostalo iz vojske, ki je zavoljo krive vere razsajala po cellem svetu, da so povsod morili ljudi in zažigali človeška stanovanja. Po tej vojski so ostala dolga pokopališča in celi tovori orožja. Nekaj tega orožja so zanesli odpušчени vojaki in tudi prekupčevalci v mesto našega škofa.

Tiste dni je bila moja gorka želja postati vojščak, in kar pogrelo me je, ko sem pri loškem trgovcu ugledal samokres z debelim, svetlo okovanim kopitom, ki pa je bil tako velik, da bi ga bil jaz, otročaj, komaj mogel nositi. Ta samokres je v hipu napolnil mojo dušo, in moje srce je pozelelo po njem.

„Kupite mi ga!“ sem vzdihnil k materi.

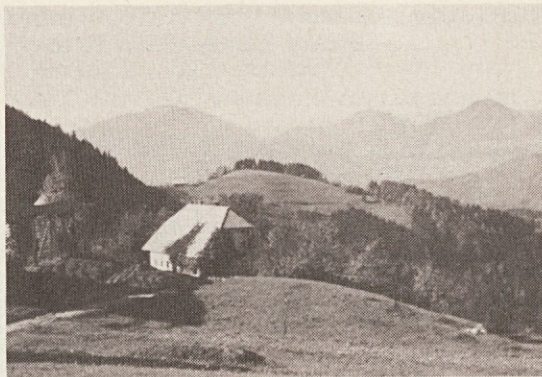
Položila mi je roko na ramo in odgovorila: „Kako ti ga naj kupim, ko bi morala zanj plačati beneški cekin?“

Kmalu nato je napočil zame najhujši trenutek zapuščenega življenja, ki me je pozneje preganjal pri svetlem dnevu in me budil iz spanja divjih sanj.

Popoldne sva prišla z materjo iz Loke. Že na brvi pod visoškim domom sva čula vpitje jeznega očeta. Bil je na njivi, kjer mu niso dekle nekaj pogodou opravljale.

V največjem strahu sva se stisnila okrog hleva v hišo. Tam je mati odhitela navzgor, da bi se prejkone skrila v izbi, kakor je to pri enakem divjanju vselej storila.

Jaz sem pa obstal ravno pri kleti in takoj opazil, da so bila vrata priprtá. Ko je oče v jezi odrohnal na polje, je

Slеме med LUBNIKOM in BLEGOŠEM loči dve dolini: Poljansko in Loško.

pozabil vrata pri kleti zapreti, kar se ni zgodilo nikoli ne prej ne slej. Kot stržek sem šinil v mračni prostor, kamor me je gotovo vlekel proti volji moje bojazljive volje sam satan.

Najprej mi je udarila na oči mračnost, da moj onemogli pogled ni razločeval reči od reči. A kraja sem se privadil in takrat sem opazil na nemarno skupaj nastlani postelji črn železen zaboj. Bil je zaklenjen in s svojo ročico ga nisem mogel niti premakniti, dasi sem to poskušal. Obraz in telo mi je zalil pot, da sem že hotel pobegniti, ker se mi je dozdevalo, da preži v temačnem kotu name nekaj grozovitega.

V tistem trenutku se je od nekod prikradel sončni žarek — Bog-sodnik ga je poslal, da bi grešnika udaril v lastnem otroku — in zasijal skozi mrežo pri oknu, da se je napravila na temni ilnati zemlji pred mojo nogo svetla lisa.

Sredi lise je ležalo nekaj rumenega. Jezus in Marija! Ko sem se sklonil, mi je tičal v roki cekin, rumen beneški cekin! In zopet sem stal v mislih pred prodajalno v Loki in gledal svetlo okovani samokres, ki je bil tisti mah želja vseh mojih otroških želj.

V najboljšem premišljevanju, kako si hočem kupiti ponosno orožje, je pograbila mojo roko, v kateri sem stiskal beneški denar, železna pest. Kakor bi zašel v past, tako mi je stiskal oče malo ročico, da sem kar čutil, da mi sili cekin na dlani v kožo in meso.

Oče se je vrnil v klet, jaz pa v svojem zamaknjenju njegovega prihoda nisem opazil.

Z desnico se je oklenil moje roke, z levico pa je pograbil cunje in jih nametal na zaboj. Moja roka se je tresla, pa tudi očetova pest se je tresla, ker ga je morila najhujša jeza.

„Diavolo (hudič)!“ je zakričal, „ti se vlačiš okrog postelje očeta, ki ti daje jesti in piti!“

Potegnil me je za sabo in moje roke ni izpustil niti za trenutek.

Zunaj je s težavo izvlekel ključ in še z večjo težavo z njim zaklenil vrata od kleti.

SORŠKO POLJE, ravninski trikotnik med Medvodami, Škofjo Loko in Kranjem.

„Kraستی si hotel!“

Kri mu je napolnila obraz in iz njegovih oči se je bliškalo, da sem pričel od groze jokati, kar je starega še bolj razkačilo.

Po stopnicah me je vlekel v vežo, iz veže v hišo in k mizi, s katere so se dvignile v tolpah muhe.

Célo sobo je obsevalo sonce, da sta se žarila bela stena in rumenkasti strop nad njo. V tem žaru je ugledala moja trepetajoča duša križ v kotu in na njem belo podobo Odrešenika v trnju in krvi.

„Kristus, pomagaj!“ sem zastokal in skušal izviti rok iz očetove pasti.

„Hudič ti pomagaj!“ je zarjul in mi pritisnil ročico k mizi, da so prstki odnehali in da je odletel izpod njih cekin, kakor odleti zrno iz klasa, kadar mlatijo žito na podu.

„Kradel je, svojemu lastnemu očetu je kradel!“

V megli sem videl, da so se mu usta penila. Jaz pa sem ihtel: „Oče, ne bom več!“

„Ne boš,“ je zakričal hripavo, „bom že skrbel, da ne boš!“ V tujem jeziku je nekaj zaklel. Z levico mi je stiskal skupaj štiri prste, da je bil na mizi samo mezinec. In tedaj se je zgodilo!

„Da si zapomniš, kdaj si kradel!“ Ob teh besedah je pograbil ostro furlansko sekirico, ki jo je bil nekdo pozabil na stolu. Zamahnil je z njo in mi odsekal polovico malega prsta, da je porosila mizo v gostih kapljicah kri, kakor da je padal po nji rdeči dež.

Zasukalo se mi je v glavi, okrog mene sta se zavrtela miza in strop in Kristus v kotu.

Ko sem se zavedel, sem se zvijal na klopi in ubogo

obsekano ročico sem stiskal med noge; srajčica, obutev in nogavice nad njo — vse je bilo krvavo!

V hiši se je bila nabrala družina. Mati je slonela pri peči in padala iz omedlevice v omedlevice. Ko je začela moj jok in očetovo kričanje, si je ravno spletala lase. Z razpletenimi lasmi je torej prihitela v hišo in sedaj je omagovala pri peči. Kako so bili ti lasje že sivi in kako je bil njen obraz prepadel!

Dekla Mica je namakala predpasnik v loncu ter brisala z njim mater po čelu in licih, da bi jo spravila k življenju. Mala dekla in volar sta glasno molila. Pastir Tonček pa je tulil, kakor bi ga kdo z brezovcem tepel.

Oče je še vedno stal pri mizi in tiščal sekirico v svoji desnici. Hlapec Lukež, o katerem se je govorilo, da je bil z očetom v nemških vojskah, je stal brez strahu pred njim. Gledala sta se kot dva gada, oko v oko. Oba mogočnih udov, in moč sta imela, kot jo ima v plug vprežena živina!

„Polikarp,“ je ukazal Lukež ostro, „deni jo iz rok! Bog nama greh odpusti: otroke smo morili po Švabskem in po Saksonskem — tukaj jih ne boš več! In še celó ne, če so bili rojeni iz tvojega telesa!“

Družina se je spustila v krik, brat Jurij pa je že ležal na tleh ter se valjal ondi v joku in stoku.

„Položi jo iz rok,“ je ponavljal Lukež, „sicer se ti s silo uprem in naj si desetkrat moj gospodar! Kdo ti je pomagal takrat, ko ti je hotel glavo razklati švedski kirasir (= konjenik)? Kod mu je prestrelil vrat, da si ostal pri življenju? Na to misli, pa bodi človek in ne živina, Polikarp!“

Pri tisti priči je vrgel oče sekirico pod klop, dvignil obe roki, pritisnil ju h glavi in pri tem — ko je pobegnil

iz hiše — tako grozno in grdo zakričal, da ne vem, ali sem še kdaj pozneje slišal tak krik.

Pač, še enkrat sem ga slišal! Že vem. Pri Luzzari je bilo. Vodil nas je gospod Eugenius in Francoze smo tepli. Pred našo vrsto je skakljaj mlad kornet (= praporščak) in s svojo helebardico je kazal na sovražnika. Pa je v hipu padel in se valjal po prahu. Takrat sem čul ravno tak krik, ker je bil strel iz topa zdrobil in odtrgal kornetu obe nogi.

To se mi je pripetilo, ko je teklo 1676. leto po rojstvu našega Gospoda in Zveličarja.

Kos mojega odsekanega prsta je mati Barbara skrivoma in tajno zakopala na pokopališču pri cerkvi sv. Martina v Poljanah. Vse skupaj pa ni ostalo tajno. Družina je sicer molčala, a počasi je nekaj vendarle pririlo na dan, in raznesla se je govorica, da je nekdo na Visokem, ki je že pokopan, ki pa še vendar hodi živ okrog.

Bil sem dolgo časa bolan. Šibko telesce dvanajstletnega otroka ni moglo prenesti nečloveškega in grdega ravnanja. Polastila se me je slabost in nekaj tednov me je mučila grda bolečina. Rešila me je molitev — cela hiša je molila zame — a gotovo mi je pomagalo tudi mazilo, ki ga je prinesel Lukež iz nemških vojn. Drugim ga je prodajal za drag denar, materi pa je odstopil neznanatno kepico za božje plačilo, ker je imel usmiljenje z mano, ko mi je bila usekana tako težka rana.

S tem zdravilom me je mati, če se mi je mešalo od vročine in bolečine, mazilila pod vsako pazduho dve noči zaporedoma. To maziljenje mi je gotovo bilo v korist, ker je bilo mazilo skuhano večinoma iz človeške masti — ki se je v nemški vojni lahko dobivala — vmes pa se je kuhal bel las iz repa mlade mačke, ki je bila črna po cellem telesu.

Bog ima svoja pota, če hoče grešnika ozdraviti. Živimo v časih, ki so prekleti in hudobni in na vse strani grozni, najsi je že tudi preteklo veliko časa, odkar so sklenili mir na Nemškem in z njim končali vojno, ki je trideset let divjala po krajinah, oddaljenih od nas in po Martinu Lutru zapeljanih v krivo vero. V takih časih mora Gospod Jezus posegati po vseh sredstvih — in najsi je človeška mast — če nam boji pomagano.

Kakor zapisano, sem ležal dolgo časa bolan in v bolečinah. Skaljena je bila zavest mojega telesa, da sem ležal kakor v spanju, ki ga pretepajo hude sanje.

Nekega dne sem se zavedel. Bil sem v gorenji hiši in prijetno sem ležal v materini postelji. V sebi nisem čutil ne bolečine ne kake težave.

Na odeji mi je ležala desnica, zavita v debelo obvezo, da je bila podobna konjskemu kopitu. Obvezana roka mi je poklicala v spomin, kar se je bilo zgodilo, in milo se mi je storilo, da sem prišel tiho ihteti.

Naenkrat mi je nekdo položil na čelo voljno roko in me vprašal: „Ali me poznaš? Veš, kdo sem? Ti uboga moja revščina!“

Da bi tega ljubega obraza ne poznal, ko ga bom vendar na sodni dan med nešteti množicami že iz dalje spoznal!

„Mati!“ sem radostno zaklical in poskušal dvigniti ob-

vezano roko, da bi jo objel. A roke nisem mogel dvigniti, ker so se vnele v nji hude bolečine.

Vprašala je: „Kaj bi rad jedel?“

Jesti nisem hotel, ona pa je tarnala, da skoraj nič ne jem.

Z največjo rahlostjo mi je izvlekla zdravo ročico izpod odeje, in res so bili prsti na nji same koščice.

Hotela je oditi, da bi mi skuhalo mleka. Tudi mi je rekla, da bo v mleko nadrobila belega kruha, ki smo ga sicer imeli v hiši samo ob največjih praznikih.

Pa se nisem dal pomiriti. Zajokal sem in v muki zaklical: „Oče naj pride!“

Tedaj se je ti revi nekaj odkrilo, česar ni nikdar pričakovala. Kri ji je zatrepetala k srcu, bila je vsa bleda in podobna mrliču. Jezno me je zavrnila: „Tiho, moj ljubi, in ne govori o tem, o tem . . .“

Podila se je za besedo, pa je ni mogla doseči. Hotela je nekaj drugega spregovoriti, a premislila si je in je zatorej samo vzdihnila: „ . . . o tem luteranu!“

Ko je opazila mojo preplašenost, je zaihtela: „Nič ti nisem povedala, nič . . .!“

Potrtja je zapustila sobo. V moji razbeljeni glavici pa je delovalo, kakor delujejo kolesca v uri.

Oče — luteran! Nikdar ne bo prišel v nebesa! Njegova vera ni moja vera. Če se zve, ga bodo zaničevali vsi ljudje. Glavar z loškega gradu pošlje ponj in na smrt ga obsodijo! Potem me odsekajo glavo! In ravno ta glava je bila zame najlepša, kar jih je bilo na svetu! O Jezus! O Jezus! O Jezus!

Tresel sem se pred njim, a če je prekladal hlode, ki jih dva človeka nista preložila, ali če je krotil konja, ki je vsakega drugega vrgel s sedla — takrat sem bil srečen, da sem imel takega očeta! . . .

Oče je vendarle prišel.

Neko popoldne, ko je mati molzla v hlevu, je vstopil. Videlo se mu je, da je še bolj osivel; proti svoji navadi je bil pustil rasti brado in ta je bila čisto bela.

Za trenutek je obstal pri vratih; s svojo mogočno postavo je segel skoraj do stropa. Korak za korakom se mi je bližal.

Zastajala mi je zavest in oziral sem se proti njemu, kakor se ozira jerebica na jastreba.

Pomaknil je stol k postelji, predme na odejo pa je položil usnjato, deloma z železom okovano rokavico, ki so jo nekdanj nosili švedski jezdec. Sédel je prav k meni in me zamolklo pozval: „Izidor, vzri mi jo v obraz!“

Nisem se premaknil, nakar je glasno zavpil: „Vrzi!“

Okrog ust so se mu napravile čudne poteze, a v čelo se mu je vrezala globoka guba, kar je govorilo, da postaja srdit.

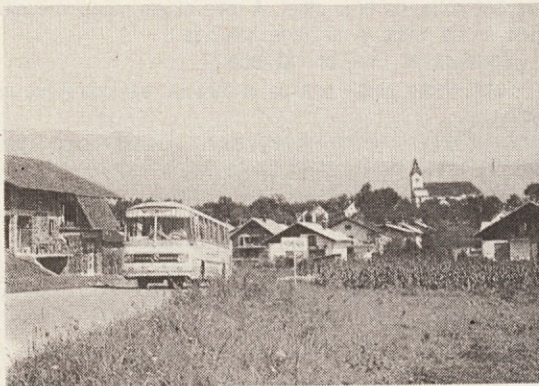
V strahu sem prijel rokavico in jo zavihtel k obrazu, s katerim je oče silil proti meni.

In res je moralo železo zadeti starega moža, ker se je prikazalo nekaj krvi na njegovem obrazu.

Polikarp je zaječal: „Pravično je, da me z zaničevanjem kaznuje moj lastni otrok!“

Posegel je po moji ročici in sklonil nad njo svojo kakor iz železa skovano glavo. Ni spregovoril besede; samo telo mu je časih zatrepetalo, ker ga je pretresalo kesanje.

KOMENDA je vas v vznožju tunjskih dobrav ob prehodu kranjske v kamniško ravnino, vredna obiska zaradi skupine zanimivih stavb na terasi nad vasjo.

Zasilile so mi solze v oči, tako da sem ihté spregovoril: „Oče, saj nisem več hud!“

Odhitel je od mene. Ko je stopal po čumnati, so se mu pletle noge, kakor da bi bil izpil preveč vina. Dobro vem, da je Polikarp Khallan malokdaj pil čez mero in da je bil trezen tudi tisto popoldne.

Moja levica je bila mokra, mokra od solz, ki jih je prelil moj ponosni oče!

Nikdar ni govoril z mano o tem dogodku. A nekaj dni pozneje, ko sem se zjutraj prebudil, je ležal na moji odeji samokres z debelim, okovanim kopitom . . .

Tako so se pričeli časi moje pokore. Opravljal sem jo vse dni svojega življenja za svoje, pa tudi za pregrehe očeta, ki mi je bil oster in hud zapovednik. Vsemu, kar osrečuje človeka, sem se moral odreči; a vedno še prosim Boga, našega Stvarnika, da bi mu zadostovala moja pokora in da bi me v večnem življenju ne ločil od njega, ki me je rodil.

Končno sem ozdravel.

Takoj nato me je oddal oče, ki morda ni rad gledal moje pohabljene roke, Ahacu Langerholzu v Škofjo Loko. Ta je imel svojo kovačnico zunaj mestnega obzidja, nekako tam, kjer se zlivata selška in poljanska voda. Tri leta sem obdelaval železo, ker je hotel Polikarp Khallan dobiti na Visoko svojega domačega kovača.

V stanovanje sem prišel h Kašperju Wohlgeruetu, ki si je bil po zadnjem velikem požaru sezidal na trgu lepo novo hišo. Tam je imel slovečo pivnico.

Tri leta sem preživel med tujci. Privadil sem se počasi tudi govoric, ki jo govori ljudstvo, katero se je iz nemških dežel naselilo med nami.

V teh treh letih nisem nikdar prišel na Visoko. Še takrat me niso klicali, ko je umrla mati. Pokopali so jo brez mene. Prikrit pa mi ni ostal trenutek, ko je umirala. Tisto noč namreč, ko je odhajala s sveta, je pod streho

Wohlgeruetove hiše, kjer sem spal, nekaj tako počilo, da sem prvi hip menil, da so ustrelili iz topa na gradu.

Povedali so mi, da je Barbara Khallan ugasnila kakor svetilka, če ji poide olje. Pred Sodnikom ni imela težav, ker ji je bilo življenje ležišče v trnju; to trnje se je zabadalo v njo, in najsí ni imela druge želje nego služiti Bogu in njegovi pravi veri.

V letih, ko sem se učil kovaštva, nisem kaj posebnega doživel. Prve čase sem odpiral oči, ker nisem bil navajen velikega mesta. Mojster Langerholz pa je že skrbel, da nisem pohajkoval in lazil za znamenitostmi lepe Škofje Loke. Učil me je z besedo, pa tudi s pestjo, in skoraj bi zapisal, da sem prejel od njega dosti več udarcev kot pa dobrih besed. Tudi sorodnik Wohlgeruet mi ni preveč polnil skled. Zatorej sem dostikrat v pozni noči jokal pod streho, kjer je bila vročina ali pa tak mrz, da mi ni hotelo priti spanje v oči.

Doživel sem tudi prijetne dneve. Posebno prijetni so bili sejmi na trgu, h katerim se je priklatilo dosti ljudstva, tudi izprijenega, da je imel z njim sitnega posla gospod Janez Kos, tedanji cenjeni in spoštovani mestni sodnik.

Meni so napravljali največje veselje, mestnemu sodniku pa največje skrbi študentje očetov jezuitov iz Ljubljane. Prihajali so ob različnih priložnostih v mesto, če je bila šola, pa tudi če je ni bilo, tako da se je govorilo, da so to študentje, ki pravzaprav zahajajo malo v šolo in kujejo očetu prefektu zelo mučne dni.

Kadar je prišla vest, da pojó študentje na mestnem trgu, smo zginili vajenci iz kovačnice, da se je mojster togotil in nam pozneje plačeval v najtežjem denarju. Nič ni pomagalo! Vsekdar smo prihiteli na trg in smo poslušali petje; študentom nismo nič dajali, ker sami nismo ničesar imeli, pač pa so morali skladati zanje meščanje ter kmetje in kmetice. Sicer pa ti študentje niso slabo živeli; če ni bilo drugače, jim je zginilo pod palec še celó tuje imetje.

Nekoč na praznik popoldne so nam igrali ginljivo „actionem“ (=igro), da smo bili vsi zadovoljni in da smo še celó jokali. Pri vsaki priložnosti pa so jo vedeli tako zasukatí, da se je tudi plesalo. Pri tem so jemali dekleta domačim mladeničem, kar je rodilo jezo in prepír.

Vselej so se stepli z mesarskimi pomočniki in mestni gvardiji (=straži) niso izkazovali najmanjše pokorščine. Ni čudo, da so se navsezadnje razkačili gospoda grajskega glavarja, da jim je prepovedal vstop v mesto. Škoda! Odrasli in neodrasli smo to prepoved bridko obžalovali . . .

Na grad otročaji nismo smeli zahajati. Ta ogromna stavba s svojim mogočnim stolpom je vendar najbolj razburjala mojo radovednost. Pripovedovali so mi, koliko mogočnih topov je postavljenih po obzidju in kako gosposko ondi stanuje gospod grajski glavar. Tudi so pripovedovali neverjetne reči o sobanah, v katerih je prebival sam gospod škof, kadar je prijezdil v Loko in ga je pri Vodnih vratih sprejelo mestno starešinstvo.

Žal da v dobi, ko sem se učil pri Langerholzu, ni bilo takega obiska. A vzlic temu sem pogosto zahajal na vi-

soki, obokani most, o katerem govoré in pišejo, da nima vrstnika v celi Nemčiji. Pri kopanju so skakali loški fantiči s tega mostu v vodo, a niso vedeli povedati, da bi se bil kdo pri tem kdaj ponesrečil. Prigovarjali so tudi meni, pa me niso mogli pregovoriti, ker je bilo vendar previsoko.

Na grad sem pa le prišel! Ječar Mihól Schwaiffstrighk je bil naročil pri našem mojstru novo kladivo. To sem mu prinesel nekega jutra.

Utripalo mi je srce, ko sem za mestnim zidom lezel navzgor in prilezel pred temni grajski vhod, ki mi je kot črno žrelo zijal nasproti. Z grozo sem se splazil na prostrano dvorišče, kjer je ječar Mihól, sedeč na stoličku, vlekel svojo dreto. Imel je službo; kar pa mu je dajala le-ta prostega časa, je čevljaril in si tako s šilom pridobival del vsakdanjega kruha. Pri svojem neusmiljenem poklicu je bil vedno dobre volje in radi so ga gledali v loških družbah, četudi je bil blizu rabelju, katerega dotikati se je sramota, s katerim pajdašiti se pa nesreča!

Prevezel je kladivo in me vprašal, čigav sem in od kod sem. Povedal sem mu, da sem z Visokega.

Veselo je vzkliknil: „Torej Polikarpov! Čemu, šment, nikdar in Loko več ne pride, da bi kaj plačal, ker že dolgo ni dal za pijačo!“ Vstal je in odložil predpasnik.

„Fante,“ je govoril, „pravi dan si naletel. Gospod glavar je v Ljubljani. Če je tu, stari hudič tako ne pusti, da bi krpal na dvorišču! V Ljubljani je v deželnem zboru, kjer zaradi mene lahko uganja sitnosti, katere koli hoče.“

Opazil je, da sem pasel oči po visokem stolpu in po poslopjih, ki so kakor piščeta tičala okrog stolpa.

Dobrovoljno je pripomnil: „Ti bi rad malo okrog sebe pogledal? Prav, prav! Prideš v leta, ko bo greh spredaj in zadaj silil vate; zatorej ti ne bo škodovalo, če ti danes pokažem, kako dobra zdravila imamo na loškem gradu proti vsakovrstni pregrehi. Ozdravljamo umore, uboje, tatvine in še vse drugo, o čemer ti sedaj še nič vedeti ne smeš.“

Poiskal je svetilnico in težak ključ.

Nato me je vlekel k stopnicam, ki so vodile tik stolpa globoko pod zemljo. Tam je odprl železna vrata, pa sva dospela v klet, kamor ne presije sonce podnevi in ne zvezda ponoči. Prižgal je svetilnico, a tudi pri luči sem le s težavo prestavljal noge, ki so se mi tresle. Od obokov je kapljalo in vlekla je hladna sapa, dasi nisem vedel, od kod.

„Tu sem pridejo grešniki vseh grešnikov!“ Pri teh besedah je ječar dvignil lesen pokrov. „Tu dol,“ je nadaljeval in kazal na nekaj vodnjak, „spuščamo na smrt obsojene hudodelce. Bog te varuj, dečko, da mi ne prideš kdaj v roke! Po vrvi ga spustimo v ta prepad, potem pa mu je milostno dovoljeno, da si napravi prijetno gnezdo v tem lepem stanovanju, kakor ga žene volja. Mi smo vedno pravični sodniki! Uleči se sicer ne more in sesti tudi ne; pač pa ima popolno prostost, da se lahko postavlja sedaj na eno, sedaj na drugo nogo. Navadno se nabere spodaj tudi nekaj vode, da jetnik stoji v nji, kar pa je dobro, če sili človeku kri v glavo. Nekaj časa ga peremo, opranega pa izročimo pravici, da ga zaduši na

KROPA leži v kotlu pod Jelovico.

Gavzniku (loško morišče). Da, fante, mi delamo točno in zanesljivo!“

Pokazal mi je še druge zapore, same ozke, temne luknje, v katere so metali jetnike kakor prašiče v svinjak. Ko je posvetil vanje, so pobegnile podgane in miši v stenske razpoke. V teh zaporih nisi mogel ne ležati in ne stati. Vsak je bil tako kratek, da se ni dalo iztegniti nog v njem. Le sključen si mogel spati, če si sploh mogel zaspati z glavo na mrzlem in trdem kamnu.

„Sedaj ti pa pokažem še posebno kamrico,“ se je pobahal Mihól in odprl vratca pri zadnjem zaporu.

Bila je to prazna, a visoka čumnata, prav kakor v skalo vsekana. Na stropu sta tičala dva velika, železna obroča, spodaj v tlaku pa eden.

„Tu sem,“ je pripovedoval Schwaiffstrighk, „privlečejo hudodelce, kadar jih gospod glavar izprašuje med mukami.“ Takoj je dostavil: „To pa nikakor ni moj posel, vse opravlja rabelj, ki ga navadno pokličejo iz Ljubljane in katerega še pogledam ne. Izpraševanja nočem gledati, četudi bi smel, ker ne gledam rad človeka, če sedi na španskem konju, če mu drobé prste ali noge v tiskalnici ali če visi v tehle obročih. Fantiček, verjemi mi, če visiš v obročih na stropu, pri nogah te pa vlečejo z vrvo skozi spodnji obroč, da ti prično udje pokati in kričati, to ni rajsko veselje! . . . Vidiš torej, same dobre reči imamo, le preveč jih je. Močan želodec mora imeti, če naj jih človek vse prenese.“

Nato je še pripovedoval: „Zadnja, ki je visela na obročih, je bila Lucija Muhličeva iz Bukovščice. Bilo je pod mojim prednikom, ker sem se jaz takrat šele učil čevljariti. Delala je grižo med ljudstvom in s hudičem je sklepala poroke. Grozovito je menda tulila, ko so jo natezali tu notri od obroča do obroča. Pri koncu so jo obesili in obošeno na grmadi sežgali. Mi smo namreč usmiljeni sodniki, ker bi jo bili smeli tudi živo sežgati.“

Prišla sva mimo vratcev. „Tu je čumnata, kjer je spravljeno orodje, ki se rabi, kadar izprašujemo grešnike med mukami. Ključ ima rabelj. Največ blaga je last visokih deželnih stanov; ti nam prijateljsko pomagajo, kadar nam kaj primanjka.“

bo še

... razšli smo se vprek in v šir,
kamor gnala je sila življenja in srca nemir ...

(župančič)

iz našega zdomstva

anglija

Mesec december prinese s seboj vedno svoje veselo pričakovanje. Če kdaj, potem prav v tem času mislimo bolj na svoje prijatelje, znanca in sorodnike. Ko jim pošiljamo božična voščila, morda tudi bolj molimo zanje. Božje rojstvo nas ponovno osvesti, da smo družina in kot taki pred Bogom odgovorni drug za drugega.

Konkretno se je to pokazalo najprej pri našem *miklavževanju v Londonu*. Dobri sveti Miklavž je bil le orodje božje ljubezni. Vse Miklavževovo delo se je napravilo prav po evangeljskem receptu: naj ne ve leviča, kaj da desnica. Naša hiša je tokrat zopet tarnala, da je premajhna in da nima kam spraviti vseh teh miklavževalcev.

Adventna srečanja so bila skoraj po vseh krajih zaznamovana z nepričakovano ostro zimo. V *Nuneatonu* smo še posebej molili za uspešno zdravljenje naše dobre g. Nežke. Hvala Bogu — ni bilo zastoj.

V *Derbyju* je snežilo za stavo in pri maši smo bili le najbližnji.

V *Rothwellu* je bilo prisrčno srečanje pri Mirkotovih.

Keighleyska zima je tudi strašila z ledom in snegom, Zajčeva gostoljubnost pa je premagala tudi ta strah.

Na sveti večer je bilo v *Bedfordu* na Goldingtonu skoraj vse kar leze in gre.

K polnočnici v *Londonu* je pripe-

ljala g. Vida s seboj celo kompanijo.

Rochdalčanje so praznovali na Štefanovo in pelo se je kot na BBC-ju, kot šaljivo pohvali pridni pevodja g. Ilič svoje vrle slavčke.

avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Božič je za nami. Udeležba vernikov je bila kljub temu, da so bili zdomci doma, kar številna. Posebno na Sveti večer nas je bilo veliko. Le na praznik Razglašenja Gospodovega nas je bilo malo. Marsikoga privabijo v cerkev lepe slovenske božične pesmi, ki ga spominjajo na mladost doma.

Na Štefanovo smo imeli v našem slovenskem centru *božičnico*. Mladi so lepo pripravili dvorano. Jožko Lesjak je postavil tudi jaslice. Kupili smo tudi stereo-gramofon. Po kratkem duhovnem programu smo se najprej okrepčali. Na voljo so bile mrzle pečenice, pečenka s prilogami, kuhano vino in tudi druge pijače. Za zabavo nam je igral trio: dve harmoniki in kitarar. Vsem, ki so doprinesli k uspehu božičnice, iskrena hvala! Tudi mladi so se dobro počutili, saj bi radi še ostali, pa hišni red zahteva, da je ob desetih zvečer mir. Veseli smo se razšli.

Prav pred prazniki nam je *zbolela* g. Kristina Schweighofer. Pljučnica jo je vrgla v posteljo. Želimo ji, da bi se skoraj pozdravila.

Vse nas zanima, kako bo v no-

vem letu z zdomci. Ker je brezposelnost v Avstriji vedno večja, ne vemo, koliko naših rojakov bo dobilo delovna dovoljenja za leto 1982. Na dlani je, da je najlažje znižati brezposelnost na ta način, da oblasti zmanjšajo število tujih delavcev, čeprav ni najpravičnejša, zlasti ne za tiste, ki že več kot deset let delajo v Avstriji. Nekoliko so zdomci tudi sami krivi, ker si niso preskrbeli oprostilnih listin (*Befreiungsschein*). Kdor potrebuje nasveta ali pomoči, da si ta važni dokument pridobi, naj se obrne na socialnega delavca pri Karitas, *Baumbachstraße 3* v Linzu, g. Ivana Šardija, ki bo izpolnil vse potrebne formularje. V pisarni je vsak dan dopoldne in v petek tudi popoldne.

Če zdomcev ne bo več, se postavlja vprašanje o potrebnosti slovenske katoliške Misije na Gornjem Avstrijskem. Saj so se mnogi Slovenci navadili hoditi v cerkev svoje-ga stanovskega okolišča. Tudi voznja v mesto je vedno dražja, kar nekatere odvrne od obiska slovenske božje službe. Seveda je nekoliko krivda pri vsem tudi moderna materialistična miselnost, ki trga ljudi od skupnosti in se jim ne zdi vredno žrtvovati kaj za narodno in versko skupnost. Tudi nemški župniki na svojih župnijah to občutijo, ko število pri obisku maše stalno pada. Zavedati bi se morali, da brez žrtev ni nič velikega. Morda so se nekateri tudi naveličali starega župnika, a kaj, ko mladih duhovnikov manjka.

SALZBURŠKA

SALZBURG — Zadnjo nedeljo pred božičem ni bilo več univerzitet-

nih študentov, pa se nas je kljub temu kar lepo število zbralo k maši. Največ vernikov je prišlo iz nemškega Freilassinga, ki smo jih res veselili. Samo mesto Salzburg je bilo bolj skromno udeleženo. Kje je vzrok? Ali je res preveč zahtevano, da bi Slovenci enkrat na mesec prišli skupaj? Z malo dobre volje je že mogoče posvetiti nedeljsko popoldne srečanju.

Zelo veseli smo bili, ko nas je prednica Doma za ostarele povabila, da gremo lahko v dvorano, ki je bila okrašena z božičnim drevescem. Po dolgem času smo se lahko spet sede malo pomenili. Ker prej za to nismo vedeli, ni bilo posebnega programa, kakor nekdanj, ko smo imeli božičnico.

TENNECK — Decembra je bil Tenneck kar zasut s snegom. Tudi mraz je pritiskal. Hvala Bogu, da je cerkev električno ogrevana in nam ni treba zmrzovati, kadar se zberemo k bogoslužju. 13. decembra nas je bilo kar lepo število, čeprav bi nas bilo lahko še precej več.

Po maši smo se zbrali v topli dvorani in smo se adventnemu času primerno tudi pogovarjali. Kljub temu je bilo lepo in veselo. Dogovorili smo se tudi, da bomo imeli pustno zabavo v soboto, 13. februarja, če bo le dvorana takrat prosta.

belgija

LIMBURG — LIÈGE

Božič: „Slomškov“ mešani zbor je na štirih različnih mestih prepeval božične pesmi. Iskrena hvala! Zastopniki „Slomškove“ skupnosti so se udeležili novoletne recepcije, ki jo je za vse organizacije pripravil občinski odbor z županom g. Reulom na čelu.

OPLABBEEK: V nedeljo po božiču je „Slomšek“ imel tu božičnico in miklavževanje. Naši najmlajši so prav lepo podali mladinsko igro: „Božične želje“. Miklavž je mlade in stare razveselil z lepimi darili.

Lanskoletno martinovanje v Tennecku

Veselje v mladih družinah: V družini Frans in Mady Huber-Olyff se je rodil prvorojenec, ki ga bodo klicali Boris. V družini Dany in Liliane Avsec-Henseler so dobili že tretje dete — hčerko Greetje, in v družini Peter in Maria Jakoš-Maenen so dobili prvorojenko Aniek. Vsem iskreno čestitamo in želimo obilje božjega blagoslova pri vzgoji.

Naši rajni: V Heusdenju je umrla po daljšem trpljenju ga. Lidija Berdon, rojena 1911 pod Staro goro na jugoslovansko-italijanski meji. Rajna Lidija je bila skromna in potrpežljiva žena. Njen mož Natale Oblach je umrl lani, tudi po dolgi bolezni. Hčerki sta stregli materi z vso ljubeznijo. Hčerka Natalina Kobal je že pred leti pustila službo zaradi oslabele matere, kar je znak resnične srčne kulture. Družini izrekamo iskreno krščansko sožalje!

V Maasmechelenu je nenadoma umrl rojak g. Frans Bujanič, star komaj 50 let. Zadnje čase smo ga redno opažali v slovenski družbi. Ženi ge. Ani, rojeni Hočevnar in otrokoma izrekamo krščansko sožalje!

francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa v Chatillonu, Impasse Hoche, poleg Slovenskega doma.

28. februarja bomo obhajali prvo obletnico blagoslovitve našega Doma, maša bo darovana za vse dobrotnike Doma.

Božične praznike smo kar lepo preživeli. V praznično razpoloženje nas je lepo uvedla v nedeljo, 20. 12., kratka in pristrčna božičnica. Ob praznikih smo mislili na Poljsko in njene težave ter probleme, v nedeljo, 20. 12., smo imeli mašo za Poljsko, isto nedeljo in na Božič pa smo podpisovali pismo za primasa Poljske.

Silvestrovanje je poteklo v prijetnem in domačem razpoloženju. Vsem, ki so pomagali pri delu in gospem, ki so prinesle potice, pristrčna zahvala, posebej še tudi godcem, ki so poskrbeli, da nikomur ni bilo dolgčas in ki so svojo večerno nagrado poklonili Slovenskemu domu.

Društvo Slovencev že sedaj vabi na **pustno srečanje**, ki bo v soboto, 20. februarja: ob šestih zvečer bo maša v cerkvi, nato pa srečanje v dvorani. Vabljeni vsi veseli ljudje!

Pogreb rojaka — 30. decembra je bil v Villetaneusu (93) pokopan Jože Simčič, ki je umrl 18. decembra. Pokojni je bil star 45 let, doma je bil iz Žabič pri Postojni, v Franciji pa je živel od leta 1958. Sveta maša za njega bo darovana v nedeljo, 14. februarja.

MELUN (Seine-et-Marne)

Skupna maša v januarju je zaradi poledice odpadla, zbrali se bomo

Pokojna Nežka Beve

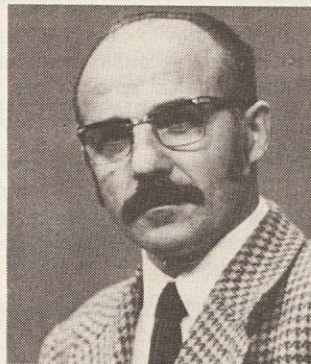
Njenim otrokom in sorodnikom povemo v tolažbo, da tudi mi sočustvujemo z njimi. Rajni naj pa Vsemogočni obilno poplača njeno trpljenje, ki ni bilo majhno.

Zdaj je tukaj *najstarejša Slovenka* gospa Rožetova, ki je učakala 90 let na dan sv. Miklavža. Bog nam ohrani to dobro verno Slovenko do skrajnih mej človeškega življenja.

Drugih posebnih novic pri nas ni. Božič nam je poslal sneg in led, Novo leto po dež. V kletih imamo dosti več vode kakor vina.

Še to: Za Božič in Novo leto sva z ženo prejela toliko voščil, da nama ni mogoče vsem odgovoriti. Bog plačaj vsem in vam izpolni vaše želje v letu 1982!

J. J.

Pokojni France Potisek
iz Bruay-en-Artoisa

spet prvi nedeljo v februarju, 7. 2., ob 8.45 v poljski cerkvi v Dammarie.

ST. ETIENNE (Loire)

24. decembra 1981 je pri svoji hčerki v Avignonu umrla gospa Nežka Beve, rojena Rebernik. Pokojna je bila v 79. letu starosti. Doma je bila iz Dobrine pri Žuzmu. Od leta 1929 do 1947 je s svojo družino živela v La Machine, leta 1947 pa so se preselili v St. Etienne, kjer je bila pokopana 28. decembra. Pogrebna maša je bila v cerkvi Notre-Dame de Cototay. Za zadnji poti so jo pospremili vsi njeni otroci in številni prijatelji. Vsem njenim naše iskreno sožalje, nje, ki je bila dolga leta zvesta naročnica našega lista, pa se spominjamo v svojih molitvah.

TUCQUEGNIEUX-MARINE

Žalujemo za staro mamo gospo Antonijo Zorko. Bila je najstarejša tukajšnja Slovenka, saj bi bila izpolnila meseca maja 92 let. Mož, rudar, ji je umrl leta 1959. Lepo je vzgojila šest otrok, ki še kar dobro govorijo slovensko. Veri in Bogu je ostala zvesta do konca svojega življenja. Dokler je mogla brati, je bila naročnica Naše luči in Mohorjevih knjig. Naša dva slovenska duhovnika sta jo večkrat obiskala in jo tudi pripravila za pot k njenemu Stvarniku. Sveto mašo bo daroval za njo gosp. Dejak drugo nedeljo februarja ob šestih zvečer. Lepo vabljeni vsi, ki ste jo poznali.

AUMETZ

Za božične praznike smo imeli pravo zimo: sneg in led; ja drselo je. In kje parkirati avto, ko je pa ob straneh ceste kup snega. Tudi iz teh razlogov je bilo pri mašah manj ljudi kot navadno. In pa bolni so bili in stari so...

Na povabilo papeža in poljske ter francoske uradne Cerkve smo se spomnili v molitvah poljskih delavcev in poljskega ljudstva in tako pokazali z njim našo solidarnost.

Miklavž nas je 13. decembra zopet *pogostil* z izbornim kosilom in z dobrimi darili. Nastopil je pevski zbor odraslih, za njim pa trio Cigalé s harmonikami in trio Pišlar z ljubimi slovenskimi pesmicami; tem zadnjim smo še posebej prisluhnili. Povedati je treba, da je Miklavž pripeljal s seboj tudi parkeljna, da je poredne v njegovem imenu pokrotil, pridne pa pobožal.

Na 1. januarja je *umrl* Janez Kogovšek. Več let je pogumno kljuboval bolezni, ki je nepopustljivo terjala njegovo življenje, in šel vedro njeni zahtevi nasproti; ob ljubeznivem razumevanju in pomoči njegove žene Marice, otrok in prijateljev. Naj počiva v miru!

PAS-DE-CALAIS

Krstna voda je *prerodila* v božje otroke Aleksandro Gibašek, Oliviera

Dedourgesa, Lavro Vando Wierrauch, Amelie Deveaux, Christofa Kaminskija, slednji iz Bruay-en-Artoisa.

Božično radost nam je zagrenila žalostna vest, da je v zgodnjih jutranjih urah v bolnici v Tourcoingu nenadoma *odšel* v večnost naš dragi rojak France Potisek v svojem 67. letu življenja. V težkem poklicu rudarja je vztrajal celih 37 let, za posledicami poklicne bolezni je zadnje čase bolehal in kljub skrbnemu zdravljenju bolezni podlegel. Pokojnika bi lahko označili z eno samo besedo: bil je posebljena dobrotar. Najprej do svojih najdražjih, pa tudi zlasti do sorojakov. Polna cerkev na Divijonu je ob njegovem pogrebu 28. decembra pokazala, kako so ga rojaki in domačini zelo cenili. Njegovi ženi ge. Annunziati Potisek, dvema živečima bratoma in štirim sestram in njihovim družinam naše iskreno sožalje! Naj se pokojnik odpočije v Gospodu!

MERLEBACH

Novo leto 1982, v katerega smo že krepko vstopili in v katerem bralcem Naše luči želimo obilo veselja in božjega blagoslova, je za nas Slovence v Merlebachu in okolici, kakor tudi za vas, ki ste drugje po svetu, v znamenju načrtov in obveznosti. Slovenska misija v Merlebachu ima za to leto in v bodočih letih na programu eno izmed najbolj

zahtevnih del zadnjih desetletij. Naša ramena verjetno kljub pomoči tukajšnje škofije ne bodo dovolj široka, zato ne zamerite, če vam tokrat želimo posredovati naše načrte s prošnjo za sodelovanje in pomoč.

Dejstvo je, da zasilno zgrajena stavba, v kateri deluje slovenska misija že vse od povojnih let, ne more več v bodočnosti služiti temu namenu. Razlogi so naslednji: Zgradbo so zasilno zgradili, zob časa jo je krepko napadel, ker pa je stavba last rudnika in ne slovenske misije, so ob dejstvu, da je postala ovira tamkajšnjemu prometnemu omrežju in neposredno zgrajeni gasilski stavbi, predstavniki rudniškega vodstva sklenili, da jo v bodočnosti odstranijo. To so hoteli že storiti pred dvema leti, vendar so ob prošnjah slovenskih vernikov in msgr. Grimsa pustili stavbo s prošnjo, da si sami poiščemo v najbližji bodočnosti nov sedež misije v varnejšem kraju mesta.

S tem dejstvom je bodočnost delovanja slovenske misije v vzhodni Lotaringiji postavljena na kocko. Ker pa je število slovenskih družin, kljub upadu, še vedno dovolj močno, da se zanje tudi v bodočnosti ohrani sedež misije in slovenskega duhovnika, ni druge izbire kot da kupimo drugo stavbo, ki bo služila temu namenu. Ob tem nimamo veliko izbir. Sedež misije in bodočega slovenskega doma hkrati mora ostati v Merlebachu, kjer so tudi ostali centri in uradi, s katerimi sodeluje slovenska misija v korist slovenskim rojakom.

V zadnjih časih, po daljšem iskanju in oklevanju, smo obstali pri zgradbi, ki ni novejšega izvora, vendar bi nam odgovarjala za potrebe nove slovenske misije. Zgradbo bo po nakupu treba tudi temeljito prenoviti in usposobiti, veseli pa smo, ker bomo v njej imeli dvorano okoli 100 kvadratnih metrov, ki jo bomo lahko uporabljali v več namenov; nenazadnje nam bo služila lahko tudi kot kapela, kjer bomo lahko v slovenskem jeziku obhajali evharistijo, kar nam je bilo za preteklo božično polnočnico onemogočeno. Lahko bi še nadaljevali z vzroki in nameni, ki jih imamo pri nakupu

novega slovenskega katoliškega doma v Merlebachu, toda prepričani smo, da nas razumete, v čem so naše težave in skrbi. Iz srca vam bomo hvaležni, ako boste mogli vašo velikodušnost nakazati na naslednji bančni račun:

C. C. 27018140 Merlebach
MISSION CATHOLIQUE
SLOVENE
259 bis avenue de l' Europe,
57800 Freyming — Merlebach

Oprostite, ako vas v stiski nadlegujemo in prosimo za prepotrebno pomoč. Vam vsem iskren in hvaležen pozdrav iz Merlebacha.

Bogoslovec Jože Kamin
in Vaš Stanko iz Merlebacha

nemčija

STUTTGART-okolica

Lanski december je bil na Württembergem zelo živahen. Imeli smo več prireditev, ki so vse prav lepo uspeli in prinesle rojakom veliko domačnosti in veselja.

Miklavž je obiskal slovenske otroke v treh krajih: v Stuttgartu, v Pfullingenu in v Urbachu. Recu in piši, da je prišlo k Miklavžu 300 slovenskih otrok, največ seveda v Stuttgartu (240). V Stuttgartu je Miklavževa nedelja, 6. decembra, privabila k službi božji okrog 600 rojakov, med njimi kar 240 mladih Miklavževih prijateljev. Po maši je mogla sprejeti farna dvorana le polovico

udeležencev. Prednost so imeli seveda otroci in matere. Spored v dvorani je bil pester: nastop otroškega in mladinskega ansambla, rajanje angelov, rožljanje parkeljnov, obdarovanje otrok in odraslih.

Običaj miklavževanja, ki po svojem prijetnem vzdušju daleč nadkriljuje iz Rusije uvoženega dedka mraza, bo med našim narodom gotovo še dolgo živel, ker je pač narodova last. K temu zaključku nas navajajo vsakoletne izkušnje z miklavževanjem.

Štefanovanje, 26. decembra, je bilo tudi letos v farni dvorani cerkve svete Elizabete v Esslingenu. Za to priliko posebej lepo božično prirejen prostor je privabil okrog 120 naših ljudi. Božični drevešček na odru se je bohotal v sijaju svečk in sladkih božičnih dobrot. Ob belo pogrnenih mizah s prižganimi svečkami, ki so edine razsvetljevale prostor, je zbrano občinstvo navdajalo še božično razpoloženje, k čemur so pripomogle tudi božične melodije.

Ko so se oglasile prve izklicane številke za tombolo, je vse utihnilo, saj bi bilo škoda preslišati vsako številko. Šlo je za lepe dobitke pod dreveščkom in za drevešček kot glavni dobitek. Sreča se je nasmehnila Lesjakovi mami iz Žerovincev, ki se je mudila pri svojcih v Waiblingenu. Da smo ji glavni dobitek iskreno privoščili, je dokazalo dobrotno ploskanje vseh udeležencev.

Družinski večer je bil na sporedu

6. 12. 1981 je Miklavža v Stuttgartu spremljalo 8 angelov.

Za 240 Miklavževih prijateljev 6. 12. 1981 v Stuttgartu je bila vsaka fotografska plošča premajhna.

v Heilbronn. Na nedeljo Svete družine, 27. decembra, se je v farni dvoranici župnije sv. Kilijana v Böckingenu zbralo nad 80 rojakov, največ družin z otroki. Na sporedu je bil nastop mladinskega terceta s harmonikami pod vodstvom Ferdinanda Anclina, tombola, skupno petje in rajanje. Hišnik je poskrbel za hrenovke in dobro kapljico. Tako je bilo vse židane volje. Kar težko smo se poslavljali, tako je družba zrastle skupaj.

Duhovna obnova za dekleta je bila prvi poizkus poglobljenega razgovora med našo odraščajočo mladino. V soboto, 12., in v nedeljo, 13. decembra, se je zbralo v našem domu v Stuttgartu 18 slovenskih deklet iz Stuttgarta in okolice, da poglobijo svoje versko pričanje.

„Angelček moj, pridi nocoj“ — tako je pel Peters Hinko ob spremljavi šolarskega ansambla na miklavževanju v Stuttgartu.

Župnik Vinko Kobal iz Deskel na Primorskem je s svojo prikupno besedo hitro našel pot do problemov današnje mladine. Dekleta so mu pozorno prisluhnili in sledila njegovemu izvajanju. Med razgovorom pa so tudi poslušalke poprijele za besedo in povedale svoje mnenje. Predavatelj se je čudil nad odprtostjo in živahnostjo udeleženk, ki so bile skoraj vse že rojene v Nemčiji. Tako lahko rečemo, da to srečanje ni ostalo le v poizkusu, pač pa je tudi lepo uspelo.

Čestitke h krstom: Lansko leto smo zapisali v krstno knjigo 28 slovenskih novorojenčkov. To pot čestitamo decembrskim krstom in sicer: V Esslingenu Štefanu in Dragici Horvat k hčerkici Nataliji; v Stuttgartu Maksu in Tilki Krajnc k hčerkici Danijeli; v Bietigheimu Francu in Slavici Žrlič k sinku Janezu ter v Neckarremisu Danijelu in Jadranki Pajek k sinku Denisu.

Sožalje k smrti: V Heilbronn je

24. novembra lani umrla rojakinja Ana Majer, roj. Koželj. Pokojnica je bila rojena leta 1905 v Leskovcu pri Celju. Zadnjih 18 let je živala pri sorodnikih v Nemčiji. Vstajenja v Gospodu bo pričakovala na pokopališču v Böckingenu.

Vsem sorodnikom naše iskreno sožalje!

Veliko nejevolje med naše delavce, ki so se mudili za božične praznike v domovini, so prinesli novi ukrepi carinikov na slovensko-avstrijski meji. Večurno čakanje, brskanje po prtljažnikih, ocarinjenje vsake malenkosti, je ljudi zelo prizadelo. Ali ima tako ravnanje še kaj opraviti s trditvami, kako se domovina briga za svoje zdomce? Mnogi se sprašujejo, kakšen smisel ima le še investirati težko pridobljene marke v Sloveniji? Ni čudno, da vedno manj zdomcev vlaga denar v Ljubljansko banko. Novi ukrepi proti zdomcem bodo to še gotovo poslabšali. Končno se ne moreš nikoli zanesti, kakšen veter bo pihal jutri.

FRANKFURT

V Öhringenu je šlo 28. novembra lani za to, kdo bo prvi med slovenskimi kegljači.

Malo smo v zaostanku s poročilom. Sveti Miklavž nas je tudi letos obiskal. Otroci so ga počakali po sv. maši. Dvorano so napolnili in nestrno čakali, da je prišel. Najprej je vse lepo pozdravil in pohvalil starše, da skrbijo, da otroci radi pri-

hajajo k verouku in da jih učijo domačega jezika. Položil jim je na srce, da je to neprecenljivi zaklad, ki so ga dolžni posredovati svojim otrokom.

Nato je obdaroval najprej najmlajše. Korajžno so povedali, kaj vse že znajo, prav nič se niso bali. Sicer pa je bil tako dobrodušen, da so vsem žarele oči, ko jih je obdaroval. Veroukarji so morali odgovorjati in pokazati, kaj so se naučili. Kar dobro so se odrezali.

Božič je družinski praznik. Tudi v tujni. Čeprav so nekateri odšli domov, se nas je veliko zbralo za božič. Organista žal nismo imeli, pa smo kljub temu pošteno zapeli, seveda najbolj je šlo pri „Sveta noč“. Takrat se rado orosi oko. Tudi v Darmstadtu in Mainzu smo lepo obhajali božične praznike.

Za družino Biček iz Urberacha pa so bili božični prazniki žalostni in polni preizkušnje. *Umril* jim je trimesečni sin Martin. Staršem izrekamo iskreno sožalje!

HAMBURG

Letos smo imeli deseto *polnočnico* v Hamburgu. Vreme res ni bilo naklonjeno, zato je bil obisk bolj pi-

Sv. Miklavž v Frankfurtu

čel. Vendar smo kljub temu lepo obhajali polnočnico in tako poskusili praznik praznovati tako kot včasih doma. Upajmo, da naša polnočnica ostane in potegne tudi tiste, ki tokrat niso mogli priti. Na severu res ni vsako nedeljo slovenske maše. Prav bi bilo, da bi prišli takrat k maši ko je. Saj duhovnik naredi precej daljšo pot, potrudite se in jo naredite tudi vi, dragi rojaki na severu!

HILDEN

Tudi letos, kot vsako leto doslej, je *prišel med nas Miklavž*. Otroci so ga pričakovali z veliko nestrpnostjo. In ne zaman. Njegovo spremstvo so bili nenavadno simpatični angelčki, za njimi pa je „prilomastil“ tudi parkelj, ki se je letos prvič pojavil v Hildnu. Parkeljna ali hudiča so se nekateri zelo bali, drugi manj, nekateri pa sploh ne, kot je tudi v življenju. Naš parkelj je poskrbel bolj za dobro voljo, kot za strah, vendar so mnogi otroci Miklavžu v prisotnosti parkeljna radi obljubili, da bodo pridni, da se bodo poboljšali, da bodo raje ubogali, kot doslej.

Dvorana hildenskega Jugendheim-a je bila lepo okrašena, naše požrtvovalne matere so spekle potico, piškote in druge domače dobrote, ki so bile potem postavljene pred vsakega na mizo. Ko je Miklavž razdelil svoja darila, so naši mladi muzikantje pod vodstvom Franka Remiha uredili polke in valčke, da smo se šele pozno zvečer razšli, ko smo prej še vse pospravili in počistili. Našim najmlajšim bo letošnji Miklavž ostal zares v lepem spominu.

SOLINGEN

Slovenske maše so v Solingenu zelo lepo obiskane, lahko bi rekli, da nas je vsako nedeljo več, posebno v božičnih praznikih smo se zbirali v velikem številu v cerkvi sv. Mihaela.

Lani so bili *krščeni* kar trije: Roman Cvetko, sin Jožeta in Katarine, je bil krščen 22. marca, Petra Glob, hči Bogomirja in Notburge, je postala kristjana 17. maja in David Bukovič, sin Franca in Anice, je po-

stal kristjan v kopeli prerojenja 21. junija.

Staršem čestitamo, otrokom pa želimo vse dobro v življenju!

Pri slovenski maši, ki je bila na sam Božič popoldne ob 16. uri, smo se posebej spomnili pokojnega dr. Petra Grobelnika, nekdanjega tajnika mariborskega škofa Držečnika, ki je izgubil življenje v nedavni letalski nesreči na Korziki. Njegovima sestrama, ena živi v Solingenu, druga pa v Hildenu in njunima družinama, naše iskreno sožalje!

KREFELD

Letošnje *miklavževanje* v Krefeldu je potekalo kakor že lepo vrsto let v najlepšem razpoloženju malčkov pa tudi odraslih, samo da je to leto Miklavž pripeljal s seboj tudi angelčke, pa tudi peklenšček ga je spremljal v nabito polno dvorano. Najprej se je zaslíšal glas zvončka angelčkov, nato pa je zaropotala palica Miklavža. V dvorano se je zakotalil peklenšček z zvenketom njegove verige, česar so se malčki sprva ustrašili, a so se takoj pomirili ob pomirjevalnih besedah mamic. Miklavž je nato pozdravil otroke ter vse navzoče z nagovorom, kateri

Sandy in Heidi Bukovič sta silno ponosna na svojega bratca Davida

Miklavževanje
v Krefeldu

nas je zelo ganil. Ob tej priliki je spregovoril par besed v pogum našim duhovnikom. Ker sta pa na ta dan, 20. decembra 1981, maševala kar dva, je razvidno, da smo tudi Slovenci v Krefeldu precej verni kristjani.

Miklavž je na ta dan obdaril 24 otrok pa tudi nekaj odraslih, med katerimi je bila tudi gospodična Irena Strmšek z njeno mamo Eriko. Obe sta nam ta večer poskrbele za okusne kranjske klobase, katere smo pridno zalivali z domačim vinom. Za dobro voljo in ples so nam ob slovenskih zvokih poskrbeli naši najmlajši iz Hildena, pri čemer smo se kar pridno zasukali.

Ob tej priliki je Miklavž izrekel tudi par vzpodbudnih besed našemu

novemu duhovniku, gospodu Janezu Puceljnu iz Oberhausna, in sicer:

„Dragi bratje in sestre! Dovolite, da spregovorim par besed našemu gospodu Janezu Puceljnu. V imenu vseh tukaj navzočih vam želim mnogo sreče in napredka ter božjega blagoslova. Naj vam bo lahka pot med nami Slovenci tukaj v Porurju in Westfaliji. Želim, da bi postali res dobri in nerazdružljivi prijatelji med seboj ter da bi ostali lepo vrsto let med nami, v naši sredini in skrbeli za naše duše. Upamo, da si bomo pomagali med seboj drug drugemu, da bomo stali ob strani kot prijatelj prijatelju.

Torej, dragi gospod Janez, glavo pokonci, ker nobena pot ni tako

trnjeva, da ne bi bila prehodna, naj vas veselje združuje z nami!“

Ker nam je vsem znano, da takšna prireditev zahteva precej dela in skrbi, se v imenu vseh, predvsem pa v imenu otrok, prisrčno zahvaljujem naši gospe Loti Boemanns, ki kljub njeni starosti in boleznim že več let pripravlja take prireditve. Zato ji ključemo še na mnoga leta, naj jo Bog ohrani čilo in zdravo v krogu nas vseh!

MÜNCHEN

Božič je za nami. Letos nas je ostalo za praznike tu več kot druga leta (morda zaradi snega, ali pa zaradi postroženih carinskih predpisov v Jugoslaviji). To je bilo opazno tudi pri božični maši, saj nas je bilo pri njej malone dvakrat toliko kot lani. Čudovita cerkev, za božič še posebej odeta v smrečje, na katerem so bile posejane lučke, je skupaj z našimi starimi svetonočnimi pesmimi ustvarila v nas pristno domače božično občutje. Ne, česa takšnega nam svet ne more nuditi, ker tega pač nima. Ljudje, ki tega ne doživijo so v svojem življenju oropani za nekaj najčistejšega, najplemenitejšega.

Sobotno šolo smo po Sv. treh kraljih spet začeli, obenem z njo pa pripravo letošnjih *prvoobhajancev* in *birmancev* na njihov praznik, ki bo sredi maja.

Sicer pa polnijo naš vsakdan najrazličnejše prireditve in udejstvo-

Otroci našega sobotnega tečaja v Münchnu pozdravljajo z verzi in petjem sv. Miklavža. Pa recite, če ni ta naš drobiž „lušten“!

vanja: nedeljske maše, pogovori z ministranti, širjenje verskega beriva (Naša luč, Družina, Ognjišče, Mavrica, sveto pismo itd.), obiski bolnikov in drugih, tečaj narodnih vezenin, vaje pevskega zbora, izposojanje knjig, delo z vseh vrst dokumentov (za pokojnine, zdravniško zavarovanje, ob nesrečah, ...).

Želja je, da bi se vsi člani naše župnije zavedali *odgovornosti za Cerkev*, ki ne sme sloneti samo na ramah duhovnikov, marveč na vseh. Tako vsaj je spet poudaril zadnji koncil. Bog to zahteva.

nizozemska

Pomotoma še nismo poročali o *poroki*, ki jo je v avgustu preteklega leta gdč. Mariane Jančič sklenila z g. Wilijem Abraas. Oba sta zvesta člana „Zvona“ kot tudi nevestin oče in mati ter ženinova mama. Iskreno čestitamo in želimo vso srečo na skupni življenjski poti!

„Škrjančkova“ *prireditev*: Drugo nedeljo v januarju je „Škrjanček“ imel v Nieuw Einde svojo vsakoletno prireditev. Začeli smo s službo božjo, pri kateri je „Zvon“ ubrano prepeval božične pesmi. Sledila je pogostitev, nato so „Škrjančki“ pod vodstvom g. Ada Hamersa prav lepo zapeli 15 narodnih pesmi. Venček narodnih je pod vodstvom g. Willemsa zapel tudi moški zbor „Zvon“. Nato smo gledali zelo lepe posnetke televizijskih nastopov naše folklorne plesne skupine. Izredno zanimivo! Posebno čudoviti so prizori, kjer „Zvon“ in folklorna skupina nastopata. Ta nastop je bil posnet na televizijski postaji v Hilversumu leta 1978. Za zaključek pa se je v dvorani ob harmoniki g. Slavka Strmana oglasila slovenska pesem. Vzdušje je bilo res prijateljsko. To se je čutilo tudi ob „javni dražbi“ v korist „Škrjančkove“ blagajne, pri kateri je vse veselo in bučno sodelovalo. Za sliko s kozolcem v zasneženi pokrajini so sklicali več kot 400.— gld. „Škrjanček“ se je v kratkih letih dobro zasedal v življenju naše skupnosti. To je

odlično. S „Škrjančkom“ gradimo prihodnost. Hvala g. Hamersu, odboru, mladini in staršem.

Naši bolniki: Ge. Tončki Železnik, ki ima 86 let, so morali odrezati nogo. Pred leti je njena hiša nudila gostoljubje vsem duhovnikom, ki so delovali med Slovenci. Pri Železnikovi je sestra Justina iz Werta, ki bo letos slavila 85 let življenja, zbirala dekleta in žene in jih učila plesti. Tam je bila tudi slovenska knjižnica. Njen mož, rajni Mihael, pa je tiho in vztrajno vršil mnoga opravila za slovensko skupnost. Takih ljudi ne smemo pozabiti. Čeprav njeno življenje ni v nevarnosti, je ga. Železnik pretekli teden v prisotnosti vseh treh hčera in zeta g. Antona Kropivška prejela bolniško maziljenje. Njen sin Ignacij Glinšek je ugleden član slovenske skupnosti v Argentini. G. Martin Romih, tudi naš stari sodelavec, je v bolniški oskrbi v Heerlenu. Naš sodelavec iz Hoensbroeka, g. Anton Antleij, ki je bil več tednov v bolnici, je že spet na svojem domu. V bolniški oskrbi v Brunssumu sta tudi g. Hladin in g. Živec. Vse lepo pozdravljamo in jim želimo olajšanja.

švica

Obhajanje božičnih praznikov — Božični prazniki imajo zares neko posebno značilnost. Po svoji domačnosti in priljubljenosti prekašajo celo velikonočne. Že priprava nanje je najbolj pestra in njihovo trajanje je najdaljše. Saj pa tudi najprisrčneje nakazujejo in govori, da „se je razodela dobrotljivost in ljudomilost Boga, našega Odršenika“ (Tit 3, 4). Zato je njihov odsev v podobi jaslic in božičnega drevesca močno viden tako v cerkvah kakor v družinskih domovih in še kje. Ljudje namreč želijo podoživeti skrivnost božične noči — rojstvo božjega Sina in našega Odršenika. No, resnici na ljubo je treba dodati še to, da se odpiranje in — žal — tudi zapiranje vrat Kristusu zaradi človekove svobodne volje

bolj ali manj ponavlja skozi zgodovino že od prve božične noči.

Za verne Slovence v Švici se je skupno božično praznovanje začelo na sveti večer z večerno mašo v Zürichu in Oltnu, ki je seveda imela značaj polnočnice. Kljub zelo slabemu vremenu so v lepem številu „pohitili, prišli tja“ in poslušali veselo oznanilo o „Mariji, Jožefu in Detetu, v jasli položenemu“ (pr. Lk 2, 16). Ubrano sodelovanje, zlasti s petjem, je odražalo vero in zavest o Kristusovi navzočnosti.

Na sam Božič je bila maša na štirih krajih. Na dveh od teh, t. j. v Zürichu in Solothurnu, je bilo po maši še skupno srečanje s prigrizkom. Nadaljevanje petja božičnih pesmi je ustvarjalo prijetno praznično ozračje, saj se lahko reče, da niso pela samo usta in grla, ampak predvsem srca.

Na Silvestrovo je bila v tromejnem mestu Baslu maša v zahvalo Bogu za vse prejete dobrote v minulemu letu. Predvsem zahvalna pesem je zato bila mogočno izpeta.

Po lepo doživetih božičnih praznikih smo začeli novo leto, ki naj bo za vsakega rojaka polno božjega blagoslova v raznoterih oblikah mnogovrstnih dobrin.

Vsem, ki ste kakorkoli pripomogli k božičnemu praznovanju pri maši ali po njej — povsod, kjer je bila —, prisrčna zahvala in Bog povrni!

Jože Meglen, sin Jožefa in Amalije, roj. Turk, se po svetem krstu v kripti cerkve Guthirt v Zürichu dobro počuti kot član slovenske Cerkve v Švici.

slovinci ob meji

KOROŠKA

Na posledicah srčne kapi je 1. januarja umrl krško-celovški škof dr. Jožef Köstner, ki je nad 36 let vodil krško škofijo. Dokler je živel generalni vikar dr. Kadras, je bil preveč pod njegovim vplivom in to se je poznalo tudi pri razmerju do slovenskih vernikov. Po Kadrasovi smrti se je škofovo razmerje do Slovencev precej spremenilo in si je zares prizadeval, da bi bil tudi njim dober škof. — V slovenski oddaji celovškega radia je na Novo leto prvič govoril koroškimi slovenskim vernikom novi škof Kapellari. — Farna mladina iz Šmarjete v Rožu je pripravila „Božični bazar“. Čisti dobiček 6600 šilingov so namenili akciji „Brat v stiski“. — Katoliška mladina iz Pliberka, Suhe in Žvabeka je priredila 13. decembra v Pliberku „Adventno srečanje“. Farna dvorana v Pliberku je bila polno zasedena. — Tinjski dom je pripravil od 21. do 23. decembra v Tinjah dneve premišljevanja za visokošolce. Premišljevanja je vodil minorit p. Ivan Antolič. — V Mohorjevem Slomškovem domu so se vršili od 28. do 30. decembra „Koroški kulturni dnevi“, ki so se soočali s problemi slovenske manjšine na Koroškem. — Slovenske Korošce je razburil sklep, storjen na občinski seji v Žitari vasi, da se morajo odstraniti znotraj šole dvojezični napisi.

GORIŠKA

Združenje cerkvenih pevskih zborov je 8. decembra organiziralo „Malo Cecilijanko“. Nastopilo je 11 mladinskih zborov, devet iz Goriškega in dva iz Tržaškega. Dvorana katoliškega doma v Gorici je bila polno zasedena. — 5. decembra lani je nadškof Cocolin blagoslovil novo šolo v Števerjanu. — Za 150-letnico rojstva pesnika in pisatelja Frana Levstika so dijaki gimnazije „Primož Trubar“ v Gorici priredili spominsko proslavo. — Slov. kat. prosvetno društvo „M. Filej“ iz Gorice je

17. decembra pripravilo srečanje s pisateljem Alojzom Rebulo. Povod za srečanje je bila izdaja najnovejše Rebulove knjige „Zeleno izgnanstvo“. — V Števerjanu pri Gorici so 13. decembra priredili „Sedejevo proslavo“. Mašo je imel v farni cerkvi nadškof Cocolin. V dvorani je pel domači pevski zbor in zbor „Lojze Bratuž“. Spominski govor je imel zgodovinar Franc Dolinar iz Rima, ki je prikazal vlogo nadškofa v zgodovini slovenskega katolicizma. — Združenje cerkvenih pevskih zborov je 27. decembra organiziralo v goriški stolnici „Božičnico“. Nastopili so Združeni mladinski zbor, mešani zbori iz Podgore, Vrtojbe, Štandreža, Rupa-Peči in zbor „Lojze Bratuž“. Na koncu so si zbori skupaj zapeli pesem „Rajske strune“. — Mešani pevski zbor iz Podgore je 6. januarja pel božične pesmi v Bardu v Beneški Sloveniji: najprej v cerkvi in nato še v dvorani.

TRŽAŠKA

„Slovenska skupnost — Trst“ je 11. decembra priredila spominsko sveča-

nost ob 40-letnici drugega tržaškega fašističnega procesa; 14. dec. 1941 je bilo devet Slovencev na smrt obsojenih, a štirje od njih so bili pomiloščeni. Naslednje jutro je bilo 5 mladih fantov na Opčinah ustreljenih. Njihov zločin je bil, da so bili zavedni Slovenci in proti vladajočemu fašizmu. Kdaj bodo prišle na vrsto take spominke svečanosti za one, ki so bili zavedni Slovenci pa proti levemu fašizmu-komunizmu? Njih število gre v desetisoče. — V Društvu slovenskih izobražencev v Trstu je 3. decembra predaval zgodovinar Franc Dolinar o „Nadškofu Sedeju v zgodovini slovenskega katolicizma“. — Na Štefanovo je župnijska skupnost iz Sv. Križa nad Trstom pripravila v farni cerkvi petje božičnih pesmi. Navzoče vernike je ogrelo petje svetovanskega zbora. Sledila sta nastopa otroškega in mladinskega zbora domače fare. Nato je pel še domači cerkveni zbor. S petimi litanijami, ki nam Slovencev nado-mesčajajo, kar drugod poskušajo nadomestiti z bogoslužjem božje besede, so zaključil to božično slavje v farni cerkvi.

slovinci po svetu

AVSTRALIJA

Po 9 letih dela med avstralskimi Slovenci v Sydneyu je novembra odšla nazaj v Francijo nekdanja provincialka šolskih sester, sestra Ksaverija. — Tudi lani je versko središče v Sydneyu pripravilo dan po Božiču „Štefanovanje“. Za zabavo je igral Martin Kon-da s svojimi fanti. — Ob 25-letnici delovanja verskega središča v Melbournu so avstralski Slovenci presenetili p. Bazilija z lepo prireditvijo in mnogimi darovi. — Organizator slovenskega šolstva na Tržaškem, ki je umrl v Argentini, je našel kraj zadnjega počitka v Melbournu, kjer živijo njegovi sorodniki. — Ga. Aleksandra Ceferin je ustanovila v Melbournu društvo „Slovenian arts society“, ki naj bi seznanjala rojake in Avstralce s sloven-

sko kulturo. — Melbournski ansambel „Triglav“ in „Glasnik“ so obiskali Sydney in tam priredili koncert ter peli pri slovenski maši. Nazaj grede so se ustavili tudi v glavnem mestu v Camberri. — Na praznik sv. Družine je obiskal slovenske rojake na otoku Tazmanija slovenski duhovnik. Maša je bila v Hobartu.

ARGENTINA

Šolski tečaj v Carapachayu so zaključili z otroško akademijo. Zvečer pa je obiskal zbrane otroke še sv. Miklavž, ki jih je opozoril na zvestobo do materinega jezika. — Pred zaključkom leta sta obe mladinski organizaciji za fante in dekleta imeli občne zборе, na katerih so podali mladi obračun o svojem delu, ki so ga opravljali v San Martinu — Svetonočno mašo je v glavni Slovenski hiši v Buenos Airesu pevsko oblikoval zbor „Gallus“. — Po vseh slovenskih domovih so priredili silvestrovanje. — Takoj po božiču se je začelo mladinsko letovanje v dr. Hanželičevem domu v Cordobi. — Balantičeva šola v San Justu je praznovala 30-

letnico obstoja. Ravnateljica šole je že vseh 30 let gđc. Angelca Klanjšek. Med drugim programom so zaigrali Golievo božično pravljico: „Petrčkove poslednje sanje“. Dom je izdal ob tej priložnosti tudi knjigo Zorka Simčiča: „Čarovnik začarane doline“. Šolo je v teh 30 letih obiskovalo 458 učencev, učilo je pa 38 učiteljev. — Otroci „Jegličeve šole“, ki je nastanjena v glavni slovenski hiši, so za zaključek šole pripravili Kunčičevo igro „Gorjančev Pavlek“. — Gradnja dvorane v Slomškovem domu, ki bo merila 275 m², lepo napreduje. — Pred 30 leti je izšla knjiga „Naša beseda“, ki sta jo sestavila sedaj že pokojna učitelj Martin Mizerit in Aleksander Majhen. Je še danes v uporabi po šolskih tečajih v Argentini. Uporabljajo jo pa tudi v Kanadi in Združenih državah.

ZDA

V septembru je preteklo 90 let, odkar izhaja „Amerikanski Slovenec“, ki je za slovaškim listom „Jednota“ najstarejši etnični časopis v Združenih državah. Prva številka je izšla 4. septembra 1891. Izdal jo je msgr. Buh v Chicagu, kjer je izhajal do leta 1899. Takrat ga je kupila Kranjska slovenska katoliška jednota in prenesla sedež v Joliet. Sedaj ga urejuje g. Jože Melaher. „Amerikanski Slovenec“ je sedaj najstarejši slovenski časopis, ker so v Sloveniji časopise, ki so nekdanj izhajali in imajo začetek po letu 1860, leta 1945 ukinili. — Clevelandski radio je 31. oktobra začel z novo slovensko oddajo „Slovenija“, ki jo urejuje g. Pavle Lavriša. — Sredi novembra je fara sv. Vida v Clevelandu priredila tridnevni jesenski festival. — Belo-

kranji imajo kot prebivalci vinorodnih krajev posebno v časti sv. Martina. Zato ga tudi v izseljenstvu niso pozabili in so 14. novembra priredili v senklerškem domu „Martinovanje“. — Največja slovenska prireditev v Chicagu je „Slovenski dan“, ki je bil lani 24. oktobra. Svetoštetfanska dvorana je bila premajhna, da bi sprejela vse, ki so želeli se tega dneva udeležiti. — 24. oktobra je v senklerški dvorani v Clevelandu priredila „Glasbena matica“ svoj jesenski koncert. V prvem delu je bilo nekaj slovenskih pesmi poleg opernih arij, v drugem delu so bile pa le angleške pesmi. Naslednjega dne je bil na Recher Ave pevski koncert „Zarje“, ki ga sestavljajo pevci, ki so vsi rojeni že v Ameriki. Na koncertu so peli — z eno izjemo — samo slovenske pesmi.

(nadaljevanje s strani 8)

kako so možni misijoni med ateisti?

stolskih delih beremo, kakšni so bili pravi misijonarji Jezusove besede: „veselega in preprostega srca“, „polni veselja in svetega Duha“, „enega srca in duha“, „pri vsem ljudstvu priljubljeni“.

● A to še ni vse: „Tiste, ki bodo verovali, bodo spremljala znamenja,“ čudeži, je rekel Jezus. Je to pravljica? Verjamemo Kristusu ali mu ne verjamemo? Ne verjamemo v čudeže? Potem ne moremo oznanjati evangelija: kajti dati Boga, napatiti brezbožnika na pot luči življenja je resnično čudež, ki ga sami, brez Kristusa, nikakor ne moremo narediti.

Zdaj se približujemo odgovoru, kako so možni misijoni med ateisti. Samo prava apostolska in prvobitna krščanska Cerkev bo tega sposobna, tista skupina Kristusovih učencev, ki Gospodu verjame in izpolnjuje njegovo voljo, kajti z njo bo on do konca sveta.

SKLEP

Človeštvu se pišejo slabi časi: dan ekonomske krize, ki bo zajela ves svet, je čedalje bližje. Zaupanje človeka, da se bo pred samim seboj in naravo lahko rešil sam, se počasi siplje v prah. Zvečuje se zanimanje za on-

stransko, skrivno in skrivnostno: razni preroki in vzhodnjaška modroslovja so na pohodu. Praznoverje je čedalje večje, hkrati pa tudi občutek nesvobode in zasužnjenosti, ki ga daje potrošniška družba. Uživanje mamil vseh oblik, strah in nasilje se že plazijo po kotih — sami sadovi človekovega samoljubja, ki je začetek in vzrok vseh grehov. Razum si ne more več pomagati. Stare strukture se lomijo, vrednote sedanje družbe se zametujejo. Nad vsem pa vlada moč, denar.

Kako se upreti zlu, ki nam je v očitno pogubo? Z resničnim oznanjevanjem evangelija. Cerkev pravih vernikov bo spet polna svetega Duha, silne moči oznanjanja Luči in Resnice. Spet bo šla na razpotja in povabila na svatbo vse, ki jih bo našla. Stregla bo vsem in tudi dajala svoja življenja, če bo treba. S svojim bivanjem bo dokazovala, daj je možna ena sama pot, samo pot ljubezni, sprave in sodelovanja. To je edino orožje proti zlu. Sin človekov nam bo ponujal roko mimo vseh časov, struktur in besed. Vedno bo z nami, usmiljen in dober, Gospodar nove zaveze, ki jo je podpisal z lastno krvjo.

Matjaž Puc

Op.: To razmišljanje je bilo objavljeno v knjigi KRISTJANI ZA PRIHODNOST, Ljubljana 1981. Tu ga objavljamo v močno skrajšani obliki.

versko berivo

Vsaka krščanska družina in vsaka zunaj družine živeči kristjan bi moral imeti naročen kakšen verski list, v njegovi knjižnici pa ne bi smelo manjkati verskih knjig. Vse to kajpada zato, da to berivo tudi redno prebira. S tem namenom objavljamo del slovenskega verskega tiska.

SVETO PISMO

SVETO PISMO (celotno, ekumenska izdaja, brez opomb), 1360 str., 400 din.

SVETO PISMO NOVE ZAVEZE (žepna izdaja), 880 str., 180 din.

EVANGELIJI IN APOSTOLSKA DELA (žepna izdaja), 528 str., 120 din.

EVANGELIJI IN APOSTOLSKA DELA (odlični nov prevod), 400 str., Mohorjeva družba v Celovcu.

EVANGELIJ V SLIKAH za otroke in starše, 128 str., 100 din.

JEZUSOVA BLAGOVEST, prevod evangelijev (žepna izdaja), 312 strani, 50 din.

SVETO PISMO V STRIPU (zgodovina božjega ljudstva), zvezki po 32 str.; (prva dva zvezka sta že izšla, oba govorta o Abrahamu), zvezek po 40 din.

VERSKI LISTI

DRUŽINA, verski tednik (z mesečno družinsko prilogo).

OGNJIŠČE, mladinski verski mesečnik (za mladince od 7. razreda naprej).

MAVRICA, mladinski verski mesečnik.

CERKEV V SEDANJEM SVETU, revija za pastoralna vprašanja.

VZGOJA

PISMA STARŠEM (napotki za splošno in versko vzgojo otrok do 6. leta), 210 str., 70 din.

ŽIVLJENJE OTROKA pred rojstvom (slikanica), 8 str., 4 din.

KDO MI BO PAVEDAL RESNICO? — C. Pereira (za fante), 16 din.

KDO MI BO ODGOVORIL? (za dekleta), 12 din.

DNEVNIK ANAMARIJE — M. Quoist (za dekleta), 292 str., 60 din.

MLADI, SEKS, LJUBEZEN — T. Bovet, 100 str., 50 din.

SREDNJA LETA — J. Bohak, 122 str., 180 din.

MED LJUDMI — A. Trstenjak, 202 str., 170 din.

POTA DO ČLOVEKA — A. Trstenjak, 242 str., 170 din.

ČLOVEK V RAVNOTEŽJU, 212 str., 230 din.

ČLOVEK V STISKI, 190 str., 230 din.

VZGAJAJMO EVHARISTIČNO! — Poppe-Oberstar, 94 str., 15 din.

STARŠI, PRVI VZGOJITELJI — J. Jenko, 50 din.

DRUŽINA, DOMAČA CERKEV — J. Jenko, 60 din.

DRUŽINA VERUJE IN MOLI — J. Jenko, 60 din.

MOJA MOLITEV BOGOSLUŽJE — J. Jenko, 60 din.

ŽIVLJENJEPISI

SVETNIK IN NJEGOV DEMON (sv. Janez Vianej) — W. Hünermann, 352 str., 18 din.

UKRADLI STE MI SRCE (sv. Ja-

nez Bosko) — T. Bosco, 206 str., 17 din.

OČE DAMIJAN — W. Hünermann, 270 str., 70 din.

EDMUND CAMPION, osvajalec za Kristusa — H. Riedel, 128 str., 100 din.

POVEST DUŠE — sv. Terezija Deteta Jezusa, 292 str., 50 din.

NEKAJ LEPEGA ZA BOGA, mati Terezija — M. Muggeridge, 116 str., 30 din.

LETO SVETNIKOV II. (življenjepisi svetnikov od aprila do junija), 690 str., 68 din.

LETO SVETNIKOV III. (življenjepisi svetnikov od julija do septembra), 690 str., 68 din.

LETO SVETNIKOV IV. (življenjepisi svetnikov od oktobra do decembra), 700 str., 75 din.

VINCENCIJ PAVELSKI — D. Rops, 112 str., 50 din.

MATI LEOPOLDINA BRANDIS — B. Goličnik, 40 str., 60 din.

JACQUES MARITAIN — A. Reubla, 68 str., 50 din.

GLASNIK TRPEČIH — S. Čuk, 64 str. 3 din.

JOŽEF KENTENICH — Memminger-Premrov, 56 str., 10 din.

BRAT FRANČIŠEK, slikanica o sv. Frančišku Asiškem, 118 str., 200 din.

ŽIVLJENJE Z BOGOM

KNJIGA LJUBEZNI, knjižica lepih misli — R. Follereau, 68 str., 2 din. PREROK — K. Gibran, 92 str., 80 din.

TUDI JAZ LAHKO ŽIVIM EVANGELIJ I. — IV. — S. T., 824 str., 20 din.

TUDI JAZ LAHKO NASITIM LAČNE — S. T., 260 str., 50 din.

POSVEČUJ ŽIVLJENJE I. — Pronzato-Kraglej, 200 str., 30 din.

POSVEČUJ ŽIVLJENJE II. — Pronzato-Kragelj, 200 str., 40 din.

ZAČETNIK KRŠČANSTVA — C. H. Dodd, 144 str., 50 din.

V BOLEZNI SE UČIMO — H. C. Piper, 70 str., 70 din.

S KRSTOM V KRISTUSOVO CERKEV — M. Turnšek, 198 str., 30 din.

LURD — V. Fajdiga, 184 str., 200 din.

SVETA DEŽELA — S. Kranjc, 218 str., 30 din.

BOG, KI PRIHAJA II. — C. Caretto, 108 str. 10 din.

JEZUS V SVOJEM ČASU — D. Rops, 682 str., 200 din.

SVETA MAŠA, VRHUNEC VERE — Glorieux, 156 str., 20 din.

POPOLNA PODARITEV samega sebe Kristusu po Mariji — G. Montfortski, 244 str., 80 din.

odstrgavati medvojno prevleko

Mi na poraženem bregu in oni na zmagovitem — oboji smo usodno prikovani na tisto petletje (= 1941–1945). Boj med nami traja dalje, ne več za oblast, marveč za resnično podobo naših medvojnih let. Mi smo spremljevalci zgodovine, nismo njeni dohajalci. Odstrgavati prevleko, ki so jo nanegli zmagovalci; in jo — v strahu, da bi resnica o krivdi enih in drugih zasijala skozi jo in ne bila več mikavna za njihov naraščaj — še kar naprej nanašajo!

Žal je to naše delo z roba zmeraj težje, saj imamo proti sebi celó koga tistih, ki so nam nekoč kazali kvišku: „Dominus vobiscum“, in mi njim: „Et cum spiritu tuo“.

Letos je moja rojstna župnija slavila sedemsto petdeset let življenja. Ob tej priložnosti so izdali lično, bogato ilustrirano knjižico s predgovorom nekdanjega tamkajšnjega kaplana in potem župnika Srečka Polaja (= spremenjeno ime), ki živi danes kot upokojenec na drugem koncu škofije.

Pogrelo me je, ko sem bral: „Cerkev v . . . ski dekaniji je bila za časa NOB ves čas prisotna in je sodelovala pri naporih za našo osvoboditev. Duhovniki so ves čas vršili svoje poslanstvo po vseh župnijah osvobojenega ozemlja.“

APOLOGIJA, zagovor svojega življenja (kard. Newman), 352 str., 35 din.

ZAKAJ SEM POSTALA REDOVNICA — F. Vanderersch, 148 str., 60 din.

GLEJTE, ŽE SONCE ZAHAJA — F. S., 156 str., 60 din.

DNEVNIK DUŠE IN SPISI Janeza XXIII., 148 str., 30 din.

SPREOBURNJENJE — M. Puc, 48 str., 15 din.

NASLOVI, KJER VERSKI TISK LAHKO NAROČITE

DRUŽINA — verski list, Cankarjevo nabrežje 3, 61001 Ljubljana, p. pr. 95.

NADŠKOFIJSKA PISARNA, Ciril-Metodov trg 4, 61000 Ljubljana, p. pr. 121-111.

ZADRUGA KATOLIŠKIH DUHOVNIKOV, Cankarjeva cesta 9, 61001 Ljubljana, p. pr. 532.

tem odpre življenje proti njegovemu ozadju, proti božji previdnosti. Če kdo v trenutku sreče vzkligne: „Zares morava biti hvaležna!“, se življenjsko obzorje spet odpre k Bogu.

● **SKUPNO DOŽIVETJE** je lahko predmet verskega pogovora zakoncev: večerno predavanje, prost dan, pridiga z novimi pogledi, koncert duhovne glasbe, praznik, ogled cerkve, zanimiva televizijska oddaja.

● **Dober uvod** v tak pogovor je lahko **SKUPNO BRANJE** kakšne knjige. Morda si določita za to sobotni večer. Kdaj se bo pogovor vrtel okrog vprašanj, ki jih načenna neka knjiga, kdaj spet odlomki iz verske knjige.

● **Skupna ŽIVLJENJSKA VPRAŠANJA**, s katerimi se morata soočiti, bodo povod za temeljit, resen pogovor. Morda se tičejo obeh zakoncev enako; včasih pa le enega, a njegova stiska prizadene tudi drugega: težave na delovnem mestu, preobremenjenost, izčrpanost, bolečina... Prav tako niso nobena redkost napeitosti in spori v zakonu: nevolja, nesporazumi, enostranosti ali slabe navade, ki drugemu žrejo živce. Včasih pride ob tem na površje tudi vprašanje o Bogu.

● **Resno VERSKO VPRAŠANJE** z željo, da bi prav uravnali svoje življenje, je lahko povod za posebno uspešen pogovor. Nekdo npr. vpraša: „Spet slišim besedo ‚odrešen‘. Kako sem odrešen? Od česa? Zakaj? Kaj to pomeni?“ Ob takih vprašanjih oblikujemo svoje življenje: vprašujemo se, kaj je bistveno, kaj postransko; preskušamo, če bomo vzdržali; soočamo se s svojo pripravljenostjo po spoznanem se tudi ravnati. Spet drugič se vprašamo: „Kaj pomeni meni Jezus?“ Ali: „Kaj pravzaprav misliš, ko izrečeš besedo ‚Bog‘?“

Ob zastavljanju takih vprašanj in odgovarjanju nanja se razvija zrela vernost. Taki ljudje so prepričljivi za tiste, ki so drugačnega nazora: znajo jim kazati pot. Znajo pa tudi odgovarjati svojim otrokom.

K. Tilmann

zakonca naj se pogovarjata o Bogu

Lepo in prav je, če se zakonca o pravem času in na primeren način pogovorita o Bogu in življenjskih vprašanjih. K polnosti in globini zakona namreč spada, da je med njima in v njuni skupnosti tudi Bog: v njuni

ljubezni, pogovorih, v njunem najglobljem soglasju. Šele potem bo njuno pričevanje o Bogu prepričljivo tudi za njune otroke.

● **Povod za pogovor** je lahko marsikatero **KONKRETNO VPRAŠANJE**, ki terja neko stališče. „Katero versko podobo bova obesila v otroško sobo?“ — „Kako bo z molitvijo pri jedi?“ — „Kaj naj odgovorim na tole otrokovo vprašanje?“

● **Včasih je to le KRATEK STAVEK**, ki izvira **IZ VERE**. Ko na primer pri kakšni nesreči eden od zakoncev reče: „Kdo ve, čemu je tako prav!“, s

metodam in brezbožnim ciljem revolucije — ti bi rekel NOB — in je to ravnanje trdo plačala.“

Da mu to na štiri oči porečem, kaj bi mi on odgovoril?

Ali da je tisto zato napisal, da bi bila knjižica oproščena prometnega davka? Ali zato, da bi se oddolžil za „red zaslug za narod s srebrnimi žarki“? Na pokoncilskega duha se vsekakor ne bi mogel sklicevati, zakaj tudi zgodovinska resnica je ena tistih, ki nas po evangeljskih besedah osvobajajo — zlasti, če je v vsej svoji tragiki tako blizu, da ima še živeče pričevalce.

Goljat je trdega in prostranega čela, toda če bo David pazljivo prožil fračo, mu ga lahko vsaj okruši.

Iz knjige: Vinko Beličič — LETO BOROVE GRIZLICE, Celovec 1981

„Kakšna idila! Kakšna harmonija!“ bo vzklilnil, kdor bo verjel.

Jaz pa bi Polaju, da ga imam pred sabo, tole rekel: „Srečko, boljše od mene veš, koliko duhovnikov je . . . ska dekanija spomladni 1941 imela v svojih trinajstih župnijah. Okoli dvajset. Osebnost jih poznal od prvega do zadnjega, in se gotovo še vseh spominjaš. Ne in se menda zanikal, da jih je bilo v letih 1942 in 1943 po mučenju sedem ubitih, trije so odšli v begunstvo, dva pa sta bila 1949 obsojena na smrt z ustrelitvijo, češ da sta bila med vojno izdajalca, po da sta bila med vojno izdajalca, po osvoboditvi pa hujskača proti ljudski oblasti. Dobro tudi veš, da ni tista dvanajsterica nič manj čutila slovensko, socialno in svobodoljubno, da pa je bila proti stalinističnim

hvala lepa za pismo!

VOŠČILA

● Blagoslovljeno Novo leto in iskren „Bog lonaj“ za zvesto pošiljanje NAŠE LUČI! Vztrajajte v delu za list, ki je v večjo božjo čast in v korist Slovincem po svetu!

Vladimir Kos, Tokio, Japonska

● Blagoslovljeno Novo leto!

Msgr. Maksimilijan Jezernik,
Rim, Italija

● Vse dobro v novem letu! Čudoviti ste! NAŠA LUČ je danes prav gotovo najbolj zanimiva slovenska revija. Kakšne informacije, kakšna slovenščina in kakšna oprema! K vsemu Vam iskreno čestitam!

N. N., Amsterdam, Holandija

● Zahvaljujem se Vam za redno pošiljanje NAŠE LUČI! Bog Vam povrni za to pozornost in ta dar — z duhovnimi darovi! „Bog lonaj!“ Voščim Vam

vsem vso srečo, vse dobro in božje varstvo v novem letu!

J. N., Farafangana, Madagaskar

HVALA ZA KNJIGE!

Op. Slovenski zdomski župnik nam je poslal pismo, ki mu ga je poslal neki njegov vernik. Pismo objavljamo v skrajšani obliki:

Prejel sem slovenske knjige, ki ste mi jih poslali. Iz srca se Vam zanje zahvaljujem! Od veselja so mi prišle solze v oči, da ste se me spomnili, ko ležim tu v bolnici po avtomobilski nesreči. Najbrž ste dobili moj naslov od socialne delavke.

Z veseljem sem delal in pošiljal domov marke, ker sem bil mnenja, da so koristne ne le moji družini, marveč vsej naši družbi. Danes sem pa nad to družbo in njenimi tukajšnjimi predstavniki zelo razočaran. Pisal sem jim, da imam težave in prosil za kakšen časopis, a je minilo že tri mesece, od njih pa ne bev ne mev. Ne vem, ali se me sramujejo, ker me je usoda pripeljala v ta nezavidljivi položaj, ki se lahko pripeti vsakomur, če je dnevno po pet in več ur v cestnem prometu, kot sem bil jaz. Uvidel sem, da se zanimajo samo za zdomčeve devize, da bi rešili gospodarske težave, ki jih je zakrivilo njihovo vodstvo.

N. N., ZR Nemčija

no, še pest drobtin!

CELOVŠKO MOHORJEVO DRUŽBO SO HOTELI LIKVIDIRATI

Komaj se je (po zadnji vojni) raznesla po Koroškem novica, da je Družba sv. Mohorja pričela delovati, že se javi s posebnim pismom OF za slovensko Koroško (16. 9. 1947):

Ožji Pokrajinski odbor OF je razpravljaval o Vaših načrtih glede Mohorjevega koledarja za leto 1948 in je zavzel soglasno naslednje stališče:

Koledar Mohorjeve družbe mora biti v svojem jedru odraz borbe in trpljenja slovenskega naroda v času NOB. Kot glede koledarja je ožji POOF na svoji seji razpravljaval in zavzel stališče glede Mohorjeve družbe, ki Vam ga v informacijo sporočamo.

V prilogi Vam pošiljamo tudi prepis dopisa Mohorjevi družbi, ki ga je pisala Slovenska prosvetna zveza (= organizacija levo usmerjenih Slovencev na Koroškem — op. NL) zaradi odstopa hiše Mohorjeve družbe v Celovcu za potrebe prve slovenske gimnazije.

dragi bralci!

Nekdo nam je pisal, da je njegova drža v življenju ta: stati ne na levi ne na desni, marveč v sredini. — Odgovorili smo mu:

„Slovenski pesnik Janez Menart pripoveduje v pesmi *Post festum* (Potem, ko je že vsega konec), kako se je po smrti znašel pred Bogom. Bog se je spraševal, ali naj ga da sedeti na desno ali na levo stran. Pesnik ga je prosil, naj ga da kam vmes.

„Žal, Janezek,“ je rekel Bog, „tako ta stvar ne grê; / nebô in svet sta isti krog / in možnosti sta dve. / Tu kakor tam ni treh izbir, / izbiraj, kaj želiš: / ne moreš biti netopir, / povej: ptič ali miš?“

Ena značilnih slovenskih drž je netopirstvo. Temu pravimo tudi oportunistem (= koristolovstvo; vetrnjaštvo; koristolovsko prilagajanje okoliščinam, žrtvujoč pri tem načela in misli) in kompromisarstvo (iskanje srednje poti, na račun načel; sklepanje „kravjih kupčij“, mešetarstvo, krivljenje hrbtenice).

Sicer pa sploh ne gre v življenju predvsem za levo ali desno. V prvi vrsti gre za pokončnost, da je sposoben reči bobu bob, tudi za ceno manjše sklede leče; da je sposoben reči bobu bob, tudi za ceno manjše sklede leče; da je zmožen braniti svoje pravilno prepričanje, tudi če veter vleče v drugo smer.

Končno nam pa ni to niti dano, prosto voljo: to nam ukazuje vest, in po vesti bomo sojeni.“

Lep pozdrav vsem!

Uredniki

Smrt fašizmu — svoboda narodu! Pečat: OF za Slovensko Koroško,

PO Primožič Franc

Ker na to pismo ne prelat Podgorc, ne jaz (dr. Hornböck) nisva odgovorila, je sledil obisk dne 3. decembra 1947. Od celjske (Mohorjeve) družbe so bili navzoči: dr. Franc Kotnik, univ. prof. dr. Anton Trstenjak, ljudski poslanec Beno Kotnik in Kristl Ribnikar. Od strani jugoslovanskih mandatarjev je bilo zahtevano najožje sodelovanje s celjsko (Mohorjevo) družbo, skupen nadzorni odbor in pozneje še odstop dela nepremičnin.

Sledil je decembra 1947 ponoven obisk komisarjev, ki so označili vse sodelavce celovške Mohorjeve za narodne izdajalce in ponovno zahtevali, da celovška vsako delo ukine.

Obrnil sem se na škofa Rožmana, ki mi je odgovoril: „Poznamo argumente: Mohorjeva je ljudska in narodova last. Mi pa smo edini zastopniki naroda. Torej je Mohorjeva naša last. — Delajte naprej!“

BOŽJA BESEDA, Toronto, okt. 81/265-266.

BOSONOGA ZIMSKA SLUŽBA

VEČERNJI LIST pod duhovitim naslovom „Bosonoga zimska služba“ razmišlja o tem, kaj se vse utegne dogajati letošnje zimo na naših cestah. Podatki iz pogovora z Boškom Antičem, predsednikom poslovne skupnosti za ceste Hrvaške, veljajo sicer samo za našo sosednjo republiko, vendar . . .

Antič sicer poudarja, da bodo letos imeli dovolj soli za posipanje cest, saj so dogovorjeni za 6600 ton iz domačega rudnika kamene soli v Tušnju in še za 22.000 ton iz Nemške demokratične republike. Nekaj nevarnosti je prav pri tej uvoženi soli, ker jo prevažajo z ladjami po Donavi. Reko utegne prekriti led, ki mu tudi posipanje s soljo ne pride do živega . . .

Dobro, soli bo več ali manj dovolj, toda nevarnost pri uspešnem spopadanju z zimskimi pastmi na cestah se skriva v tem, ker vlečna vozila zaradi pomanjkanja gum (uvoz!) utegnejo ostati „bosa“ v najbolj neprimernih trenutkih. Kadar bo treba, se bo na Hrvaškem spravilo v spopad s snegom 288 plugov, 249 posipovalcev soli in 9 naprav za odmetavanje snega. Vso to

mašinerijo pa je seveda treba vleči po cestah . . .

Šoferje bo prav gotovo zanimalo, da utegne biti najbolj kritično v Gorskem kotaru in Liki. Cestna sisa, ki držita roko nad tema dvema regijama, namreč nimata niti enega brezhibnega „odpihalca“ snega (pomanjkanje rezervnih delov). Zaenkrat še ne vedo, kako naj pridejo do 18 tisoč dolarjev, ki jih potrebujejo za uvoz rezervnih delov.

Da ne bo nepotrebnega razburjanja, ko se bo ob večjih snežnih padavinah naredil „zamašek“ med Karlovcem in Reko ter v Liki, cestarji že zdaj opozarjajo, da lahko z običajnimi metodami očistijo zameteno cesto komaj v treh do štirih urah. S „puhalnikom“ se taka naloga ne meri v urah, vendar mora biti stroj usposobljen za delo na cesti, ne pa samo za parkiranje na dvorišču cestne službe.

DELO, Ljubljana, 17. nov. 81/3.

ZAPRAVLJIVOST IN MATEMATIKA

VJESNIK se je v svojem uvodnem komentarju poigraval malce z matematiko in našo tradicionalno slabostjo, ki se ji reče zapravljenost. Komentarator omenja, da so pri Air France izračunali, kako lahko prihranijo približno 100 litrov kerozina, če letalo po pristanku do letališke zgradbe potegne vlačilec. Seveda pri nas za tako bogatinsko drobnjakarstvo nimamo pravnjega posluha, čeprav utegnejo biti matematični rezultati zelo zgovorni, ko tistih sto litrov začnemo množiti s številom pletov, tedni, meseci . . .

Ob tem komentarator VJESNIKA: „Naši ljudje so že v davni diplomirali v modrosti ‚zrno do zrna — pogača‘ in nekateri so v njej v privatnem življenju tudi doktorirali, vendar — kadar se srečujemo z družbeno imovino, se vedemo kot osnovnošolček, ki mu nikakor ne gre od rok najbolj preprosto množenje.“

DELO, Ljubljana, 18. nov. 81/3.

„VARSTVO“ SOCIALISTIČNIH PRINCIPOV

BORBA v rubriki „Rekli so“ prinaša zanimiv citat predsednika zvezne skupščine Dragoslava Markovića:

„Posebej zapletena so vprašanja, ki

so povezana z delom s sredstvi v osebni lasti občanov. Slišati je celo govorjenje o sektaštvu, o odporih . . .

Družbeni sektor gostinstva se bo vedno upiral odprtju vsakega gostinskega obrata, če je ta v privatnih rokah. Podobno je z malimi žagami ali malimi prodajalnami. Velike trgovinske delovne organizacije se jim bodo postavile po robu ‚v imenu velikih socialističnih principov‘, v imenu boja proti tatvinam in zlorabam, v resnici pa največkrat branijo le svoj monopol, nemarno delo in nesposobnost, da zadovolje potrebe občanov.

Če vprašate, ali kaže dovoliti servisne delavnice za popravilo gospodinskih aparatov, bo odgovor — ne! Kakor da sploh ni pomembno, da mora občan za tako uslugo čakati po tri ali štiri mesece in je lahko še ‚srečen‘, ko mu servisier za dvajset minut dela zaračuna od 500 do 1500 dinarjev.

Tako se ne varujejo socialistični principi in morala.“

DELO, Ljubljana, 19. nov. 81/3.

LIMUZINE PA PELJEJO PO STAREM

VJESNIK pripoveduje, kako je pred nedavnim Trans-servis iz Tuzle pripravil zelo poslovno srečanje, na katero je povabil 125 predstavnikov iz prav toliko delovnih organizacij Tuzle in bližnje okolice. Pogovorili naj bi se — in po možnosti tudi dogovorili — ali bi kazalo uvesti poslovni avtobus od Tuzle do

naša luč

eden najboljših in
najbolj zanimivih
slovenskih listov

mora v vsako
slovensko hišo

v izseljenstvu,
zdomstvu,
zamejstvu
in doma

Sarajeva, saj bi tako gospodarstveniki imeli na voljo veliko cenejšo možnost od te, ki jo imajo doslej.

Nerodno je samo to, da ima sedanja možnost zelo zveneča imena kot mercedes, volvo, peugeot . . . Nihče sicer ni napravil natančnega pregleda, koliko dragocenega denarja se zapravi s takimi vožnjami s cestnimi križarkami v republiško središče, ker „je že na prvi pogled jasno, da gre za velika sredstva“. In še: največkrat sta v avtomobilu samo dva — šofer in šef.

Avtobusarji so praktično propadli s svojo pobudo (enkrat prej so tudi že), ker je na pogovor prišlo samo okoli 20 povabljenih. Velikanska večina „programiranih“ potnikov je poslovneemu avtobusu dala nezaupnico.

Pisec si tako vedenje razlaga z borbo za prestiž, možnostjo, da se v avtomobilu lahko zaračuna več potnih stroškov, poleg tega se lahko mimogrede še odpelješ „po svoje“ in še kaj.

Sicer je Trans-servis predlagal: Avtobus naj bi odhajal v Sarajevo ob 6. zjutraj in se vračal v Tuzlo ob 15.30. Letni zakup za en sedež bi bil petkrat cenejši od voženj z avtomobilom, tako da bi vožnja v obe smeri veljala med 300 in 350 dinarji. V mislih je bil kajpak avtobus v luksuzni izvedbi, z bifejem in „domačico“ . . .

Poslovneži pa nič. Avto je pač avto in še posebej popularen postane, če ti vožnja z njim plača delovna organizacija . . .

DELO, Ljubljana, 19. nov. 81/3.

VRAČANJE ZDOMCEV USIHA

Vračanje zdomcev je zadnje čase sploh prenehalo, čeprav tudi prejšnja leta ni v Sloveniji preseglo poprečnega števila dva tistoč na leto.

Dosti krivde za neuspešnost naše politike, ki odpira kandidatom za vrnitev vrsto možnosti za vključitev pridobljenega znanja in prihrankov v naše gospodarstvo, je tudi v sektaškem odnosu, ki ga kažejo v organizacijah združenega dela nasproti tem ljudem, ki jih bodisi radi sumničijo, da niso samoupravno razpoloženi, ali pa jim upravni in drugi organi zakomplicirajo reševanje tistih zadev, ki so načelno urejene (priznavanje kvalifikacij idr.).

DELO, Ljubljana, 7. dec. 81/2.

O NOVIH TOVARNAH NAJ SE PIŠE VEČ!

Tovarna je velika stvar, vir javnega blagra; zlasti še, če že vse od začetka ne prinaša izgube; zato je prav, da se vé, kdo si jo je zamislil, kdo zgradil, kdo je zanjo odgovoren. Naj vsakdo dobi priznanje po svojih zaslugah! Naj se torej piše o taki stvari!

Tem bolj še zato, da bomo tudi v nasprotnem primeru vedeli, kdo je kriv — če bo stvar propadla, če jo bodo kdaj pozneje prodali za staro železo kot prosluli velenjski kombinat; ali pa jo porabili za skladišče kot slavno novomeško tovarno stekla; ali jo razpustili kot nedavno tega Cimos; (itd., itd., itd.). V vseh primerih smo namreč zaman iskali po časopisih črno na belem natisnjena imena, ki bi jih bilo potrebno nagraditi za njihove „velike zasluge“.

DELO — KNJIŽEVNI LISTI, Ljubljana, 11. dec. 81/4.

NA POLJSKEM JE „SOCIALIZEM“ RAZKRIL SVOJ OBRAZ

Trenutno je slišati v Beogradu grenko smešnico: „Kakšna je razlika med Poljsko in Jugoslavijo?“ Odgovor: „Eno leto.“

Komunizem je, tako je čuti te dni predvsem pristaše demokratskega socializma, z dogodki na Poljskem „dokončno“ zaigral svojo prepričevalno moč družbeno oblikovalnega svetovnega nazora.

Tokrat protestirajo tudi ideologi jugoslovanskega samoupravljanja: delavski razred, tako meni slovenski sekretar CK Šetinc, ne more biti nikdar reakcionar. A ne na Poljskem, ne v Jugoslaviji, ne kje drugje v socialističnem svetu ne sprašujejo po željah delavcev.

Madžarski ideolog Hegedues, 1956 ministrski predsednik, se približuje jedru stvari, ko uporablja namesto izrazov socializem in komunizem kratko in malo izraz „oblast“. „Oblast,“ pravi, se je v zgodovini socializma kazala vselej po okoliščinah in razvojnih dobah v različnih oblikah: kot svetovni nazor, ki spreminja družbo; kot oboroženi revolucionarni boj proti preživelim razmeram; kot politična oblast v obliki partije; kot sistem gospodarske obno-

ve; ali pa kot zmes vsega tega. V osnovi je ta „oblast“ v vseh teh oblikah odpovedala ali se preživela. Sedaj se kaže v obliki vojske. Socializem je bil vedno vprašanje oblasti in ta „oblast“ se bo vedno tako organizirala in prikazovala, kakor bo služilo njeni samohranitvi.

Mussolini, ki je iznašel izraz „totalitarna država“ in ki je celó mislil, da je takšno državo ustvaril, je videti spričo resničnosti socialističnega totalitarizma zgolj kot gledališki režiser.

Zdi se, da sodobni socialistični sistemi dvema vprašanjema niso kos. Prvo je politično: gre za nezmožnost, da bi nasledstveno vprašanje vodstva pravno rešili. Iz tega nastajajo vedno znova pretresi, in partija, politično vodstveno orodje, slabi. Drugo vprašanje je gospodarstvo. Tu se zdi polom popoln: ne le Poljska, marveč tudi Romunija, Jugoslavija in v kratkem tudi Češkoslovaška so priče tega. V drugih deželah zadržujejo razkroj le posebne okoliščine, v Sovjetski zvezi je pa komaj opazen zato, ker so že dolgo navajeni na pomanjkanje. Na Madžarskem je bilo še pred kratkim skoraj uradno slišati, da bi bilo možno z umno politiko celó socializem privedi do delovanja; a spričo zadnjih dogodkov so se tudi v Budimpešti pojavili dvomi o takšnem pogumu.

Partija je na Poljskem v glavnem potonila, pa tudi drugje. V Romuniji in Jugoslaviji je spričo drugih dejavnikov oblasti stopila v ozadje.

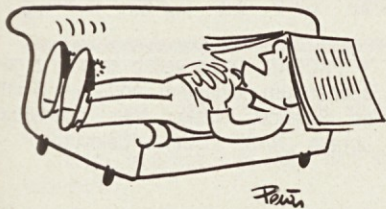
Poljski generali terjajo priznanje „socialističnih temeljev države“. Kaj naj to pomeni? Danes pokorščino generalom, jutri morebiti politično uklonitev nesposobnim ljudem, ki so že večkrat odpovedali in ki bodo od sedanjih glavni ujmi dežele, ob gospodarskem žalostnem stanju, že spričo svojega gledanja nanj spet zavozili. Medtem so drugi komunisti Vzhodnega bloka že malone pet minut pred dvanajsto uvideli, kakšne posledice utegne imeti zanje gospodarski polom. Jugoslovani so vsaj to doumeli, da je važno ohranjati Mednarodni vrednostni fond pri dobri volji. Temu cilju podrejajo vse ostalo, celó sestavljanje statistik. To sicer ni nobena gospodarska politika, je pa vsaj ne najslabši vseh možnih nadomestkov.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 23. dec. 81/12.

KAKŠNO BRANJE?

Kakšno branje, dragi bralci, vam je v Komunistu najbolj všeč?

Predvsem popoldansko.
KOMUNIST, Ljubljana, 29. dec.
81/32.

VERA NAS POVEZUJE Z NAJBOLJ NAPREDNIMI SILAMI

Op. Na teološkem tečaju konec novembra v Ljubljani je povedal Vinko Ošlak tudi te-le misli:

Moja pot v „božjo bližino“ sodi bolj v letopise kriminala kakor v letopise bogoslovja. Trnova je bila pot. Svoj nazor (= vero v Boga) delim sedaj z Aristotelom, Newtonom in Einsteinom, ki jih ima človeštvo za največje ume, ki so kdaj živeli. Delim ga s Trubarjem, Prešernom, Cankarjem in Kocbekom. Vera mi je dala enkratne prijatelje med najbolj zanimivimi in ustvarjalnimi možmi današnje Slovenije, kot so Rebula, Capuder in Stres. Vera me duhovno povezuje z najbolj naprednimi silami, ki si danes prizadevajo svet obrniti na boljše v Latinski Ameriki, Afriki, Aziji in deloma tudi v Evropi.
DRUŽINA, Ljubljana, božič 81/10.

ZA PRAZNIKE KAVA IN MASLO IZ ZVEZNIH BLAGOVNIH REZERV

V skladu s sklepom zveznega izvršnega sveta bodo do konca leta iz zveznih blagovnih rezerv poslali na trg 4000 ton kave in okrog 2000 ton masla.

Tako bodo izboljšali preskrbo s kavo in maslom, ki ju primanjkuje v vseh republikah in pokrajinah. To nepričakovano „darilo“ ZIS za bližnje praznike je namenjeno izključno porabi v gospodinjstvih.

Prava kava iz blagovnih rezerv je, kot poudarjajo v zveznem sekretariatu za trg in splošne gospodarske zadeve,

že v pražarnah po vsej državi, od tam pa jih bodo v naslednjih desetih dneh postopoma pošiljali na trg.

DELO, Ljubljana, 24. dec. 81/16.

Opomba: Za božič kave in masla ni bilo na trgu, takoj po božiču pa. Slučajno?

NAROČENI UMORI V ZAHODNI NEMČIJI

Porota deželnega sodišča v Saarbrücknu je kot prvo sodišče v Zvezni republiki Nemčiji v okviru kazenskega postopka razkrila, da pripravlja jugoslovanska tajna služba UDBA proti hrvaškimi emigrantom umore in razpisuje na njihove glave nagrade. Nemška zvezna vlada, ki za to ve, se je vsaj doslej vzdržala javnih izjav o teh dogodkih, očitno iz obzira do nemško-jugoslovanskih odnosov.

Barac (30), Huber (24) in Lapčević (24) so bili zaradi poskušane umora hrvaškega emigranta Goreta obsojeni na zaporne kazni med 8 in 14 leti. Jugoslovanska tajna služba je razpisala za ta umor nagrado 100.000 mark. V sodnih listinah stoji, da je dal naročilo za ta umor namestnik hrvaškega notranjega ministra v Zagrebu in ne le uslužbenci UDBe.

DIE WELT, Hamburg, 4. jan. 82/7.

V JLA BREZ DEDIJERJEVE KNJIGE

Druge knjige Novi prispevki k biografiji Josipa Broza Tita, katere avtor je Vladimir Dedijer, na podlagi predloga komisije politične uprave zveznega sekretariata za ljudsko obrambo ne bodo odkupili za potrebe knjižnic v Jugoslovanski ljudski armadi.

Komisija meni, da se del knjige ne nanaša na biografijo Tita. Poleg tega je očitno, da so številna zgodovinska dejstva prikazana izkrivljena. Pri svoji odločitvi je komisija upoštevala tudi množično družbeno obsodbo Dedijerjeve knjige v celoti in še zlasti tistih njenih delov, v katerih omalovažuje znane revolucionarje, vključno tudi osebnost Tita.

V primeru, če bo tudi tretja knjiga prispevkov za biografijo Josipa Broza Tita na podoben način obravnavala revolucijo in Titov zgodovinski prispevek, potem v knjižnicah JLA tudi za to delo ne bo prostora.

DELO, Ljubljana, 12. jan. 82/2.

nekaj misli izpod domačih svisl po pavlihu

NA VZHODU SO IZDELALI
TAKO PAMETEN RAČUNAL-
NIK, DA JIM JO JE POBRI-
SAL NA ZAHOD.

Molk je zlato, ki se pridobiva
z izpiranjem možganov.

RAZUM JE PREVLADAL:
ZMAGO SO SLAVILI BEDAKI.

Da premagamo oslovske sile,
je potrebna konjska potrpež-
ljivost.

TAM, KJER NE PRIZNA NA-
PAKE NIHČE, DVOMIJO O
SEBI CELÓ POŠTENJAKI.

Močna roka je nasprotnik te-
lovadbe duha.

KDOR JÉ IZ TUJE ROKE, JE
HITRO VSEGA SIT.

Včasih je težje opravičiti pri-
sotnost kot odsotnost.

KDOR SE JE PRAVOČASNO
TRKAL NA PRSI, MU NI TRE-
BA NASTAVLJATI HRBTA.

Teoretiki imajo več v žepih
kot praktiki v rokah.

Z IZBRANIMI BESEDAMI SE
DÁ PREHODI K DEJANJEM
IZOGNITI.

Če bi nekaterim tovarišem
odvzeli njihovo sebičnost, jim
ne bi ostalo nič.

DOL Z DISCIPLINO, ZGORAJ
JO SOVRAŽIJO!

Prvič slišim, da je prepoveda-
no posameznikom okoriščati
se z družbeno lastnino, saj je
to množičen pojav.

STABILIZACIJA JE, ČE SE-
ŽEŠ GLOBOKO V PLITEV
ŽEP.

oglasi

● **PREVAJANJE V MÜNCHNU** — Dipl. filolog JOSEPH ARECH Vam uradno uredi prevode iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje in nudi pravno pomoč; pouk nemščine in slovenščine. — 8000 München 45, Situlistr. 71b (U-Bahn 6, postaja Freimann), telefon (089) 32 68 13.

● **Potujete v RIM?** Dobrodošli v hotelu BLED, Via S. Croce in Gerusalemme 40, 00185 Roma, tel. (06) 777 102. Na razpolago so Vam komfortne sobe s kopalnico, klimatičnimi napravami in radiom, lastni parkirni prostor in restavracija v alpskem slogu. Zagotovljeno Vam je prijeto občutje med slovenskim osebjem. Lastnik: Vinko Levstik.

● **Dragi rojaki!** Za Vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. — Obrnite se na naslov: Gebr. HORŽEN, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. (Telefon 02 1 03 - 44 5 62). — Informacije dobite pisмено ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

● **Tapainer-aparati in traki za vezenje trsov, JEANS-HLAČE DM 5.—;** velika izbira AVTO-RADIEV in RADIOAPARA-

TOV s kaseto. Razni stroji in orodje. Zahtevajte naš prospekt! — JODEBILLIGMARKT, Marsstraße 15, D-8000 München 2, BRD.

● **PRODAM** enostanovanjsko hišo v Kočevju. Točnejša pojasnila dobite pod tel.-štef. 0 71 58 - 63 6 51 ali na naslovu: Vinko Žertuš, Rüter Straße 5, 7302 Ostfildern 3, BRD.

● **PRODAM** za nemške marke starejšo hišo z 1,5 ha zemljišča (sadovnjak, vinograd, travnik) 20 km od Maribora. Informacije dobite v Nemčiji pod tel.-štef. 0 71 51 - 23 46 4 (zvečer).

● **PRODAM** novo visoko-pritlično hišo s 1100 m² zemljišča na Rohaj pri Mirni (Dolenjska) za nemške marke. Pojasnila dajeta: Tone Hočevar, Puščava 2 pri Mokronogu in Jože Lenarčič, 7 Stuttgart 80, Möhringer Landstr. 81, BRD.

● **Ugodno PRODAM** visokopritlično hišo z vrtom v Ljutomeru (Slovenija). Prodajalec živi v Avstriji. Za točnejša pojasnila se obrnite na: Franc Lebar, Webergasse 37, A-6850 Dornbirn.

● **PRODAM** 14 ha veliko kmetijo z gospodarskim poslopjem, oddaljeno 6 km od Sevnice. Naslov Vam posreduje uprava „NAŠE LUČI“ v Celovcu.

● **Enostanovanjsko hišo** v Bohinjski Bistrici, takoj vseljivo, primerno za vsako obrt, PRODAM pod realno ceno, torej zares ugodno (glej sliko!). Pojasnila dobite v Zahodni Nemčiji pod tel.-štef. 0 21 03 - 52 5 96, po 19. uri pa kličite 0 21 04 - 41 6 94.

preberite!

PREVEDE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštnih kuponih pristojbino za dvojce pisem za tujino.

včasih misliš, da se ti življenje smehlja, pa se ti le smeje!

„Ali je bilo v jedilnem vagonu kosilo dobro?“

„Dobro, le čakati sem moral nanj sto kilometrov.“

o

Zakonca, ki sta bila povabljeni k znanecem, kmalu po večerji vstaneta: „Tako! Sedaj morava pa domov! Pred seboj imava še dolg prepir!“

o

„Kaj pa pravi vaš sin k temu, da ste prodali svoj veliki avto in kupili namesto njega čisto majhnega?“

„Namesto ‚ata‘ mi pravi sedaj ‚atek‘.“

o

„Ali si poznal mojega pradedca?“

„Ne.“

„Kako je pa potem to, da pripoveduješ ves čas njegove smešnice?“

o

Ženska možu, ki je močno „pod paro“: „Kaj pa ves čas govoričiš, da te spominjam na tvojo ženo? Saj sem vendar tvoja žena.“

o

Brežnjevi je hotel zjutraj zdoma. Pa ga je zaustavila žena: „Leonid, kje imaš pa medalje?“

„Saj res,“ pravi on, „pozabil sem jih na pižami.“

o

„Jasno,“ trdi Brežnjevi na nekem kongresu, „da ne damo Sibirije Kitajcem.“

Kaj naj zgubimo vse naše izobraženstvo?“

o

„Mleko se je spet za pet dinarjev podražilo,“ potoži žena možu v Mariboru.

„Vesela bodi, da se ni pocenilo za pet kopejk!“

o

„Kako se pa razumeta z ženo?“

„Kot dva golobčka.“

„Res?“

„Ja. En dan letim jaz skozi vrata, drugi dan pa ona.“

o

„Kako pa to, da uboga tvoj pes samo tvojo ženo, tebe pa ne?“

„Saj je ne uboga: le mene posnema.“

o

„Kako je pa z vašim stricem?“

„Slabo, zelo slabo.“

„Torej morate biti pripravljeni na vse?“

„Na vse ne: pol bodo dobili drugi sorodniki.“

o

Vprašali so neki umivalnik, kako se počuti.

„Slabo,“ je odgovoril, „vedno imam vodo v kolenu!“

o

„Ženi sem kupil krznen plašč. Objela me je in rekla: ‚Tako sem srečna, da ne najdem besed!‘ Ko bi vedel, da bo to rekla, bi ji ga bil kupil že lani.“

o

Profesor: „Fantje, kdo je kadil v razredu?“

„Nihče.“

„Nikar ne tajite, imam odlični nos!“

„No, pa povejte, kakšne smo kadili!“

o

„No, gospa, kako vam kaj gre?“

„Hvala, dobro!“

„Kako lepo obleko imate!“

„Vam je všeč?“

„Ja, vsako lefo bolj!“

o

„Gospod branilec, na obravnavi me torej mislite prikazati kot umsko neprištevnega?“

„Seveda! Saj, da ste tak, vam mora povedati že vaša zdrava pamet!“

o

„Včeraj sem bila v lepótnem salonu.“

„In nisi prišla na vrsto?“

o

Mlada mamica svoji mami: „Ne, svojega otroka ne bom vzgajala po tvojih načelih! Nočem imeti zabitega otroka!“

o

„Kaj je to: štirje so v sobi, pa le eden dela?“

„Ne vem.“

„Trije uradniki in prižgan ventilator.“

o

„Sporekel sem se s taščo. Opozoril sem jo, ko je odhajala zdoma, da ima na nogavicah gube.“

„In to ti je zamerila?“

„Ja, ker sploh ni imela nogavic.“

o

„Kje si bil na dopustu?“

„V Portorožu.“

„In je bila voda topla?“

„Ne vem, pil sem samó pivo.“

od doma

Po PAVLIHU

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Ludvik Rot, 62 Offley Road, London S. W. 9. (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstr. 1, 4053 Haid b. Ansfelden. (Tel. 07229 - 8356).

P. Jožef Lampret, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz.

P. Janko Bohak OFM, Canisianum, 6020 Innsbruck. (Tel. 0522 - 22959).

P. Stanko Rijavec CMF, 1080 Wien, Bennog. 21. (Tel. 0222 - 43 98 554).

Slovenski socialni urad, Seitzerg. 5/II, 1010 Wien I. (Tel. 0222 - 63 25 07).

Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad, Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

(Tel. 04762 - 37 1 24).

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. 011 - 76 22 01).

Kazimir Gaberc, avenue L. Empain 19, Marcinelle, B-6001 Charleroi.

(Tel. 071 - 36 77 54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. 1 - 361 80 68).

Jože Flis, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. 1 - 253 64 43).

Stanislav Kavalarič, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz.

Msgr. Stanko Grims, 259 bis Avenue de l'Europe, 57800 Freyding-Merlebach.

Franjo Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice. (Tel. 93 - 56 66 01).

NEMČIJA

Msgr. dr. Janez Zdešar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Anton Štekl, 1 Berlin 61, Methfesselstraße 43, Kolpinghaus.

(Tel. 030 - 785 30 91 do 93).

Ivan Ifko, 43 Essen 12, Bausemshorst 2. (Tel. 0201 - 34 40 45).

Janez Pucelj, 42 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdahler Str. 14. (Tel. 02129 - 13 92).

Vladimir Jereb, 6 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 0611 - 63 65 48).

Stanko Gajšek, 68 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 28 5 00).

Ciril Turk, 7 Stuttgart 1, Stafflenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 7 75 25).

Dr. Franc Felc, 798 Ravensburg, Raueneeggstr. 13. (Tel. 0751 - 2 20 00).

Vili Stegu, 8070 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3 1/2. (Tel. 0841 - 3 44 74).

Jože Bucik, 89 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 9 79 13).

P. Janez Sodja, 8 München 80, Röntgenstr. 5. (Tel. 089 - 98 19 90).

Dr. Branko Rozman, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Marijan Bečan, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. iz Nizozemske: 09-32 11 76 22 01),

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21).

ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Schaffhauserstr. 466, CH-8052 Zürich.

(Tel. Urad: 01 - 301 31 32. Zasebno: 01 - 301 44 15).

P. Damijan Frlan, Kapuzinerstr. 18, CH-4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).